

TC BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK PROGRAMI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ (Hatay İskenderun İlçesi Örneği)

İsmail DÖNMEZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL

MAYIS / 2018

TC BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK PROGRAMI

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ (Hatay İskenderun İlçesi Örneği)

İsmail DÖNMEZ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Zeki ILGAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL

MAYIS / 2018

ONAY SAYFASI

Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Anabilim Dalında İsmail DÖNMEZ tarafından hazırlanan "Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 08.05.2018

Jüri Üyesi;
(Danışman) Dr. Öğr. Üyesi. M. Zeki İLGAR Biruni
Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik
Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü



Jüri Üyesi; Dr. Öğr. Üyesi Ebru ÖZTÜRK Biruni
Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik
Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü



Jüri Üyesi; Dr. Öğr. Üyesi Bilal YILDIRIM İstanbul
Sebahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü



Tez hakkında alınan jüri kararı, Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.



Prof. Dr. Adnan ÖMERUSTAĞLU
Eğitim Bilimleri Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma süresince, bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

İmza:.....

Adı ve Soyadı: İsmail DÖNMEZ

Öğrenci Numarası: 170901001

Tezin Savunma Tarihi:8/5/2018



TEŐEKKÖR

Bu çalıőmamda desteklerini esirgemeyerek, motivasyonumun dűőtűgű bir dűnemde “Ben de doktora derecemi 40 yaőından sonra aldım.” diyerek motivasyonum artmasını saėlayan kıymetli hocam Yard. Doç Dr. Mehmet Zeki ILGAR’a çok teőekkűr ederim. Ayrıca çalıőmamda destek olan Yard. Doç Dr. Bilal Yıldırım’a, Yard. Doç Dr. Mustafa CELLAT’a, okul műdűrűm Tahir COŐKUN’a, tűm okul műdűrlerine, okul rehber űđretmenlerine ve araőtırmama katılan sınıf űđretmenlerine de çok teőekkűr ederim.



ÖZET
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN
ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (Hatay İskenderun İlçesi
Örneği)

DÖNMEZ, İsmail
Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Zeki ILGAR

...../2018,sayfa

Araştırmanın evreni 2017-2018 eğitim öğretim yılında Hatay İskenderun ilçesindeki tüm sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin tükenmişliklerinin belirlenmesi ve çözümler bulunmasıdır. Araştırma amacı çerçevesinde; cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, medeni durum, çocuğa sahip olma, mezun olunan son program, mezun olunan bölüm, sınıfta bulunan öğrenci sayısı, mesleğini değiştirmek isteyip istememe, okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu, çalıştıkları ortamdaki duyulan memnuniyet, üstlerden takdir görme durumları, mesleğinde verimli olduğunu düşünme, öğretmenliği isteyerek yapıp yapmama, mesleğinden duyduğu manevi doyum gibi değişkenlerin sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlikleri üzerindeki etkisi araştırılmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişliklerine yol açan etkenler ile duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık ve tükenmişlik genel boyutlarındaki durumlarının hangi seviyede olduğu sorularına cevap arayan uygulamalı bir araştırmadır. Araştırmamızda daha önce tükenmişlikte değişken olarak alınmayan sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ve sınıf öğretmenlerinin bildikleri yabancı diller de dâhil edilmiştir.

Araştırmanın örneklemini evren içerisindeki öğretmenlerden basit tesadüfi yöntemle seçilip çalışmaya dâhil edilen 422 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu” ve “Maslach Tükenmişlik Envanteri” kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, SPSS kullanılmıştır. Değerlendirme aşamasında frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, T testi, Anova, Tamhane’s T2, Tukey testi, LSD kullanılmıştır.

Araştırma ile sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik boyutunda orta düzeyde tükenmiş; duyarsızlaşma boyutunda çok az tükenmiş; kişisel başarısızlık boyutunda çoğunlukla tükenmiş; tükenmişlik genel boyutunda ise orta düzeyde tükenmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Tükenmişlik, sınıf öğretmeni, duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık.*

ABSTRACT

INVESTIGATIONS OF VARIOUS VARIABILITIES OF PROFESSIONAL BURNOUT
LEVELS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS (Hatay Iskenderun District)

DÖNMEZ, İsmail

Master's Thesis, Educational Sciences USA

Thesis Advisor: Assist. Prof. Mehmet Zeki ILGAR

...../2018,page

The universe of the research consists of all the primary school teachers in Hatay Iskenderun district in 2017-2018 education year. The purpose of the study is to determine the burnout and find solutions for primary school teachers. In the context of research; gender, age, occupational seniority, marital status, having the child, the last program graduated, the department graduated, the number of students in the class, whether they want to change their occupation, the socio-economic situation of the school where they are in school, , the effects of thinking about being productive in the profession, the willingness to do or not, and and the spiritual satisfaction with the profession have been investigated the effects of primary school teachers on their professional burnout. It is an applied research that investigates the factors that lead to the occupational burnout of primary school teachers and the question of the level of emotional exhaustion, desensitization, personal failure and general aspects of burnout. In our study, the number of foreign nationals who were in the class not taken as variables in the previous burnout, and the foreign languages known the primary school teachers were included.

The sample of the research consists of 422 primary school teachers who are selected by simple random method from the teachers in the universe. "Personal Information Form" and "Maslach Burnout Inventory" were used in the research. SPSS was used when the findings obtained in the study were evaluated. Frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, T test, Anova, Tamhane's T2, Tukey test, LSD were used in the evaluation stage.

Research has shown that the level of emotional burnout of primary school teachers is moderately depleted; very little in the dimension of desensitization; mostly in the dimension of personal failure; in the general dimension of burnout has been reached as the result of being exhausted to moderate level.

Key Words: *Burnout, Primary School Teachers, Emotional Burnout, Depersonalization, Personel failure*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
TABLOLAR.....	XI
KISALTMALAR.....	XV
1.GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	2
1.3. Araştırma Soruları	2
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Tükenmişlik Kavramı	6
2.2.Tükenmişlik ile İlgili Kavramlar.....	7
2.2.1.Stres	7
2.2.2. İş Doyumu Ve İş Doyumsuzluğu	7
2.3.Tükenmişliğin Belirtileri.....	8
2.3.1. Tükenmişliğin Fiziksel Belirtileri.....	8
2.3.2. Tükenmişliğin Davranışsal Belirtileri.....	8
2.3.3. Tükenmişliğin Psikolojik Belirtileri.....	9
2.4. Tükenmişlik Modelleri	9
2.4.1. Cherniss Tükenmişlik Modeli	9
2.4.2. Edelwich ve Brodsky Tükenmişlik Modeli.....	9
2.4.3. Pines Tükenmişlik Modeli	10
2.4.4. Pearlman ve Hartman Tükenmişlik Modeli	10
2.4.5. Meier Tükenmişlik Modeli	11
2.4.6. Venigma ve Spradley Modeli.....	11
2.4.7. Freudenberg Modeli	12

2.4.8. Suran ve Sheridan Tükenmişlik Modeli.....	12
2.4.9. Maslach Tükenmişlik Modeli	13
2.5. Tükenmişliğe Neden Olan Faktörler	15
2.5.1. Bireysel Faktörler	15
2.5.1.1. Yaş.....	16
2.5.1.2. Cinsiyet	16
2.5.1.3. Medeni Durum.....	17
2.5.1.4. Eğitim Düzeyi.....	17
2.5.1.5. Kişilik.....	17
2.5.1.6. İşe Karşı Aşırı İlgi	18
2.5.2. Örgütsel Faktörler	18
2.5.2.1 İş Yükü	19
2.5.2.2 Üstler (Yönetim) ile İlişkiler	19
2.5.2.3. Çalışanlar Arası İlişkiler.....	19
2.5.2.4. Kontrol.....	20
2.5.2.5. Adalet.....	20
2.5.2.6. Ödüller.....	20
2.5.2.7. Değerler	21
2.5.2.8. Aidiyet.....	21
2.6. Tükenmişliğin Sonuçları	21
2.7. Tükenmişlikle Başa Çıkma (Mücadele Yöntemleri)	22
2.7.1. Kişisel Mücadele Teknikleri	22
2.7.2. Örgütsel Mücadele Teknikleri.....	24
2.8. İlgili Araştırmalar	26
2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	26
2.8.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	29
3.YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Modeli.....	32
3.2. Evren ve Örneklem.....	32
3.3. Veri Toplama Araçları.....	32
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	32
3.3.2. Maslach Tükenmişlik Ölçeği	33
3.3.2.1 Maslach Tükenmişlik Envanterinin Puanlanması	35

3.3.2.2 Maslach Tükenmişlik Envanterinin Güvenirliği	35
3.3.2.3 Maslach Tükenmişlik Envanterinin Geçerliği	36
3.4. Güvenirlik Analizi	37
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	37
4. BULGULAR VE YORUM	39
4.1. Örnekleme İlişkin Bağımsız Değişkenlerin Dağılımı İle İlgili Tanımlayıcı Bilgiler	39
4.1.1. Cinsiyet	39
4.1.2 Yaş.....	39
4.1.3. Mesleki Kıdem	39
4.1.4. Medeni Durum.....	40
4.1.5. Çocuk Durumu	40
4.1.6. Mezun Olunan Son Program.....	41
4.1.7. Mezun Olunan Bölüm	41
4.1.8. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı	41
4.1.9. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı.....	42
4.1.10. Türkçe Dışında Bilinen Diller.....	42
4.1.11. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi.....	43
4.1.12. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu	43
4.1.13. Çalıştıkları Ortamdan Duydukları Memnuniyet	44
4.1.14. Üstlerden Takdir Görme Durumu	44
4.1.15. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme	44
4.1.16. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu.....	45
4.1.17. Manevi Doyum Düzeyi	45
4.2. Alt Problemlere İlişkin Betimsel İstatistikler	46
4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık ve Tükenmişlik Genel Düzeyleri	46
4.2.3. Cinsiyetin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	46
4.2.4. Yaşın Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	48
4.2.5. Mesleki Kıdemin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi.....	51
4.2.6. Medeni Durumun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	56
4.2.7. Çocuk Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	58
4.2.8. Mezun Olunan Son Programın Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	60
4.2.9. Mezun Olunan Bölümün Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	66

4.2.10. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısının Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	68
4.2.11. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısının Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	73
4.2.12. Türkçe Dışında Bilinen Dillerin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	81
4.2.13. Mesleğini Değiştirme Düşüncesinin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi.....	83
4.2.14. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	86
4.2.15. Çalıştıkları Ortamdan Duydukları Memnuniyetin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	91
4.2.16. Üstlerden Takdir Görme Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi.....	93
4.2.17. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünmenin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	95
4.2.18. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi....	97
4.2.19. Manevi Doyum Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi	100
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	106
5.1. Cinsiyet	106
5.2 Yaş.....	108
5.3. Mesleki Kıdem	109
5.4. Medeni Durum.....	110
5.5. Çocuk Durumu	112
5.6. Mezun Olunan Son Program.....	113
5.7. Mezun Olunan Bölüm	114
5.8. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı	115
5.9. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı.....	116
5.10. Türkçe Dışında Bilinen Diller.....	116
5.11. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi.....	117
5.12. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu	118
5.13. Çalıştıkları Ortamdan Duydukları Memnuniyet	119
5.14. Üstlerden Takdir Görme Durumu	120
5.15. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme	121
5.16. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu.....	122
5.17. Manevi Doyum Düzeyi	123

5.18. Öneriler	124
5.18.1. Araştırmacılara Öneriler	124
5.18.2. Uygulayıcılara Öneriler	125
KAYNAKLAR	127
7. EKLER	136
EK 1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU	136
EK 2: MASLACH TÜKENMİŞLİK ENVANTERİ YÖNERGESİ	137
EK 3: ARAŞTIRMA İZİN ONAYI	138
ÖZGEÇMİŞ	139



TABLolar

Tablo 3.1. Evren ve Örneklem Tablosu	32
Tablo 3.2. Beşli Derecelendirme Sistemi Puanlarına Karşılık Gelen Yorum Tablosu.....	35
Tablo 3.4.1. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ve alt boyutlarına (duygusal, tükenmişlik, duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık) ait güvenilirlik analizi.....	37
Tablo 4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete göre dağılımları	39
Tablo 4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşa göre dağılımları	39
Tablo 4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem'e göre dağılımları	39
Tablo 4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durum'a göre dağılımları.....	40
Tablo 4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Durumuna göre dağılımları.....	40
Tablo 4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun oldukları son programa göre dağılımları.....	41
Tablo 4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun oldukları bölüme göre dağılımları.....	41
Tablo 4.8. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre dağılımları.....	41
Tablo 4.9. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısına göre dağılımları.....	42
Tablo 4.10. Sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bildiği dillere göre dağılımı	42
Tablo 4.11. Sınıf öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesine göre dağılımı	43
Tablo 4.12. Sınıf öğretmenlerinin okulunun bulunduğu çevrenin sosyo ekonomik durumuna göre dağılımı	43
Tablo 4.13. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdaki duydukları memnuniyet durumuna göre dağılımı.....	44
Tablo 4.14. Sınıf öğretmenlerinin üstlerden takdir görme durumuna göre dağılımı	44
Tablo 4.15. Sınıf öğretmenlerinin Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme durumuna göre dağılımı	44
Tablo 4.16. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenliği İsteyerek Yapma durumuna göre dağılımı	45
Tablo 4.17. Sınıf öğretmenlerinin manevi doyum düzeyi durumuna göre dağılımı.....	45
Tablo 4.20. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri	46
Tablo 4.21.1. Cinsiyet İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	46
Tablo 4.21.2. Cinsiyet İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu	47
Tablo 4.21.3. Cinsiyet İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu.....	47
Tablo 4.21.4. Cinsiyet İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu.....	47
Tablo 4.22.1. Yaş ile Mesleki Tükenmişlik ve alt boyutlarına (Duygusal tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) ilişkin ANOVA sonucu	48
Tablo 4.22.2. Yaş İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları	50
Tablo 4.23.1. Mesleki Kıdem ile Mesleki Tükenmişlik ve alt boyutlarına (Duygusal tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) ilişkin ANOVA sonucu	51
Tablo 4.23.2. Mesleki Kıdem İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları.....	53
Tablo 4.23.3. Mesleki Kıdem İle Kişisel Başarısızlık Alt boyutuna ilişkin Tukey Testi Sonuçları.....	54
Tablo 4.23.4. Mesleki Kıdem İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	55

Tablo 4.24. Medeni Durum ile Mesleki Tükenmişlik ve alt boyutlarına (Duygusal tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) ilişkin ANOVA sonucu	56
Tablo 4.25.1. Çocuğa Sahip Olma İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	58
Tablo 4.25.2. Çocuğa Sahip Olma İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu	58
Tablo 4.25.3. Çocuğa Sahip Olma İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu.....	58
Tablo 4.25.4. Çocuğa Sahip Olma İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu	59
Tablo 4.26.1. Mezun Olunan Son Program İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin ANOVA Sonucu...	60
Tablo 4.26.2. Mezun Olunan Son Program İle Duygusal Tükenmişlik Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	63
Tablo 4.26.3. Mezun Olunan Son Program İle Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	64
Tablo 4.26.4. Mezun Olunan Son Program İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları.....	65
Tablo 4.27.1. Mezun Olunan Bölüm İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu.	66
Tablo 4.27.2. Mezun Olunan Bölüm İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu.....	66
Tablo 4.27.3. Mezun Olunan Bölüm İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu	67
Tablo 4.27.4. Mezun Olunan Bölüm İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu	67
Tablo 4.27.5. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısını İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu	68
Tablo 4.27.6. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları	70
Tablo 4.27.7. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları.....	71
Tablo 4.27.8. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı İle Tükenmişlik genel boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları.....	72
Tablo 4.28.1. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyraklı Öğrenci Sayısını İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu	73
Tablo 4.28.2. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyraklı Öğrenci Sayısı İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin Tukey Sonuçları.....	76
Tablo 4.28.3. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyraklı Öğrenci Sayısı İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları.....	77
Tablo 4.28.4. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyraklı Öğrenci Sayısı İle Kişisel Başarısızlık Alt Boyutuna İlişkin Tukey Sonuçları	78
Tablo 4.28.5. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyraklı Öğrenci Sayısı İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tukey Sonuçları.....	80
Tablo 4.29.1. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	81
Tablo 4.29.2. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu....	82
Tablo 4.29.3. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu	82

Tablo 4.29.4. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu	83
Tablo 4.30.1. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	83
Tablo 4.30.2. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Duyarsızlaşma İlişkin T-Testi Sonucu	84
Tablo 4.30.3. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu	84
Tablo 4.30.4. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu	85
Tablo 4.31.1. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu	86
Tablo 4.31.2. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları	88
Tablo 4.31.3. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları.....	89
Tablo 4.31.4. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Kişisel Başarısızlık Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları	90
Tablo 4.31.5. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Tükenmişlik Genel boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları	90
Tablo 4.32.1. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	91
Tablo 4.32.2. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Duyarsızlığa İlişkin T-Testi Sonucu	92
Tablo 4.32.3. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu	92
Tablo 4.32.4. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu	93
Tablo 4.33.1. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	93
Tablo 4.33.2. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu	94
Tablo 4.33.3. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu	94
Tablo 4.33.4. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu	95
Tablo 4.34.1. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	95
Tablo 4.34.2. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu	96
Tablo 4.34.3. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu	96
Tablo 4.34.4. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu	97

Tablo 4.35.1. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu	97
Tablo 4.35.2. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu	98
Tablo 4.35.3. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu	98
Tablo 4.35.4. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu	99
Tablo 4.36.1. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu	100
Tablo 4.36.2. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin Tukey Sonuçları	102
Tablo 4.36.3. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları.....	103
Tablo 4.36.4. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Kişisel Başarısızlık Alt boyutuna ilişkin Tukey Sonuçları.....	104
Tablo 4.36.5. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tamhane's T2 Sonuçları.....	105

KISALTMALAR

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

MTE : Maslach Tükenmişlik Envanteri

P: Anlamlılık Düzeyi

s.: Sayfa

SPSS: Statical Package For The Social Science (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı)

f: frekans

Ss: Standart sapma

Sh: Standart hata

\bar{x} : Aritmetik ortalama

1.GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Dünyadaki değişimler, Türkiye'nin içinde bulunmuş olduğu coğrafi konum dolayısı ile ülkemizi etkilemektedir. Bu değişimler, eğitim dünyasını özellikle de öğretmenleri etkilemektedir. Alan yazınında yüz yüze iletişim kuran mesleklerde tükenmişliğin daha sık gözlemlendiğine dair çeşitli çalışmalar vardır. Öğretmenlik ve özellikle sınıf öğretmenliği yüz yüze çalışılan meslek gruplarından bir tanesidir (Çağlayan, A., 2012, s.5), (Amasralı, A., 2016, s.36), (Çintiriz, 2016, s.1).

Yaşanan değişimler neticesinde öğretmenlerden velilerin beklentisi ile bakış açısının değişmesi, öğretmenlerin sorumluluğunun artması dolayısı ile öğretmenlerin rol karmaşası yaşamasına, olumsuz okul ve/veya örgüt iklimi, öğretmenlerin kendi arasında ve idare ile iletişim biçimi, gelir seviyesinin neden olduğu problemler, kötü okul ile kötü sınıf ortamı ve özellikle son günlerde Türkçe bilmeyen yabancı uyruklu öğrencilerin de sınıflara dâhil edilmesi gibi pek çok nedenler öğretmenlerin kendilerini baskı altında hissederek, stres yaşaması öğretmenlerin tükenmişlik yaşamasına neden olmaktadır. (Gökçakan ve Özer, 1999, s. 3), (Özdoğan, H.Y., 2008, s.18).

Tükenmişlik düzeyi sonuçları açısından değerlendirildiğinde sadece sınıf öğretmenlerini değil, eğitim faaliyeti içerisindeki tüm bileşenleri, personel, veli, anne-baba, öğrenci, idareyi etkilemektedir (Özkaya, 2006, s. 12).

Zorunlu eğitimin ilk basamağını oluşturan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik durumlarının tespiti daha kaliteli daha verimli eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için oldukça önemlidir. Ayrıca öğrencilerin eğitim öğretim yaşamlarının daha verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için de önem taşımaktadır (İnce, 2014, s.2), (Şahin, 2007, s.6).

Bu araştırmada özellikle sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ve sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bir dil bilip bilmemesinin de mesleki tükenmişlik açısından incelenmesi ile bu konuda araştırma yapıp yapılmadığına ulaşılamamıştır. Bu açıdan çalışmamız bir ilk olma özelliği açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik durumlarını belirleyerek, alınması gereken tedbirler için çözüm yolları bulmak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik durumları tespit edilerek, tükenmişlik düzeylerine göre çözüm önerileri sunulmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

Hatay'ın İskenderun ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik durumları farklı değişkenlere göre ne düzeydedir?

1.3. Araştırma Soruları

1. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **cinsiyete** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
2. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **yaşa** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **kıdeme** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
4. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **medeni durumlarına** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
5. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **çocuğu olmasına** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
6. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **mezun oldukları son programa** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
7. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **mezun oldukları bölüme** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
8. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **sınıfında bulunan öğrenci sayısına** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
9. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **sınıfında bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısına** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
10. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **Türkçe dışında bildiği dillere** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

11. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **mesleğini değiştirmek isteyip istememelerine** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
12. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **okulunun bulunduğu çevrenin sosyo – ekonomik** durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
13. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **çalıştığı ortamdan duydukları memnuniyetine** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
14. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **üstlerinden takdir görmelerine** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
15. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **mesleğinde verimli olduğunu düşünmesine** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
16. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **öğretmenliği isteyerek yapmalarına** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
17. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlikleri **öğretmenlik mesleğinden duydukları manevi doyuma** göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
18. Sınıf öğretmenlerinin **duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı** alt boyutlarına göre mesleki tükenmişlik düzeyleri anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Tükenmişlik konusu ile ilgili alanda oldukça fazla çalışmaya ulaşmak mümkündür. Ancak değişen dünyada sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik durumlarını etkileyen farklı faktörler de ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmamızda diğer araştırmalardan farklı olarak Türkçe dışında bir dil bilmek ile sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunmasının tükenmişliğe etkisi üzerinde de durulmaktadır.

Zorunlu eğitimin ilk basamağı olan ilkokulda verilen eğitimin niteliği diğer eğitim kurumlarının niteliğini doğrudan etkileyecektir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin verdikleri eğitimin ve çıktılarının niteliği önemlidir. Eğitimin niteliğinin artırılması için asli unsur olan öğretmenler öncelikli olarak düşünülmelidir. Bu yüzden öğretmenlerin duygusal, sosyal, bedensel açıdan sağlıklı olmaları gerekmektedir. Öğretmenlerin tükenmişlik durumlarının tespit edilerek hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi,

tükenmişliği iyileştirmede önemli katkılar sağlayacaktır. Bu araştırmanın; sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik durumlarının tespiti ve düzeylerinin belirlenmesi ile ilgililere bilgi sunacağı, sınıf öğretmenin veriminin artırılarak, gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olacağı, böylece eğitimin kalitesinin artırılmasına yön vereceği umulmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Hatay ilinin İskenderun ilçesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında görev yapan sınıf öğretmenlerinden seçilen örneklem grubuyla sınırlıdır.
2. Bu araştırma Kişisel Bilgi Formu ve Maslach Mesleki Tükenmişlik Envanteri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Eğitim: Farklı tanımları yapılmasına karşılık genelde bireyde, istendik yönde kalıcı davranış değişikliği oluşturma süreci olarak tanımlanmaktadır (Demirtaş ve Güneş, 2002).

Sınıf öğretmeni: İlkokulda görevlendirdiği sınıfın tüm derslerini okutan alanı sınıf öğretmenliği olan öğretmendir (Demirtaş ve Güneş, 2002).

Tükenmişlik: Türk Dil Kurumuna göre (2018); gücünü yitirmiş olma, çaba göstermeme durumu olarak tanımlanmaktadır.

En genel anlamıyla mesleki tükenmişlik, kişinin iş ortamı ile etkileşimine bağlı olarak fiziksel ve ruhsal enerjisinin azalması ya da bitmesi durumudur (Sürgevil, 2005), (Acun, 2010), (Gürses, 2006, s.7).

Duygusal Tükenme: Çalışan bireylerin kendilerini duygusal olarak aşırı derecede yıpranmış hissetmelerini, başka bir deyişle bireyin iş yaşamında aşırı yüklenmiş olma duygularını tanımlar (Akten, 2007), (Acun, 2010), (Akçamete, Kaner, Sucuoğlu, 2001, s.2), (Gürses, 2006, s.7).

Duyarsızlaşma: İşi gereği karşılaştığı diğer insanlara ve işine karşı geliştirilen soğuk, ilgisiz, katı, hatta insani olmayan tutum (Akten, 2007), (Acun, 2010), (Gürses, 2006, s.7).

Kişisel Başarısızlık: Kendini negatif değerlendirme eğilimidir (Acun, 2010), (Gürses, 2006, s.7).

Stres: Kişide, sıkıntı yapan olaylar karşısında yaşanan bir tepki süreci, olağan üstü talepler, sınırlamalar veya yüz yüze gelindiğinde birey tarafından yaşanan bir gerilim durumudur (Demirtaş ve Güneş, 2002).

İş Doyumu: Çalışanın beklenti içerisinde olduğu veya arzuladığı sonuçlar ile gerçekleşen sonuçlar arasında yaptığı mukayese sonrasında işine karşı sahip olduğu duygusal tepkidir (Gündoğdu, 2013).



2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Tükenmişlik Kavramı

19. yy'ın son çeyreğinde Amerika Birleşik Devletleri'nde bu alanla ilgili ilk akademik çalışmalar yapılmıştır. İlk çalışmalar insani hizmetler ve sağlık bakımı alanında çalışan insanların deneyim ve tecrübeleriyle gerçekleşmiştir. Tükenmişlikle ilgili ilk makaleyi 1974 yılında kaleme alan Freudenberger, alternatif sağlık bakım ajansında psikiyatrist olarak çalışmaktadır. Freudenberg, kendisinin ve diğer insanların tecrübe ettikleri duygusal tükenme, motivasyon kaybı sürecini, o yıllarda kronik madde bağımlılığının etkilerini tanımlamak için kullanılan tükenmişlik kavramı ile ifade etmiştir. İş yerinde kişinin duygularını inceleyen Christina Maslach 1976 yılında yine tükenmişlikle ilgili makale yazmıştır. Green'in 1961 yılında kaleme aldığı, mesleği mimarlık olan, ruhsal sorunlar yaşayan, hayallerini kaybeden bir bireyin, Afrika ormanlarına gidişini ve oradaki yaşantısını anlatan "Bir Tükenmişlik Vakası" adlı kitap da tükenmişlikle ilgili çalışmalarda etkili olmuştur (Maslach, Schaufeli, Leiter, 2001), (Akten, 2007, s.28).

Tükenmişlik; bireydeki yaşam için gerekli enerjinin, iş beceribilme yeteneğinin tükenmesi ya da kontrolsüz kullanılmasıdır. Tükenmişlik duygusuyla birlikte kişinin başa çıkma becerilerindeki eksiklik ve başa çıkamaması; fiziksel, duygusal ve bilişsel yönlerden kişinin tükenme duygusu yaşıyor olmasına rağmen, sorumluluklarının bilincinde olup, yerine getirme çabasıdır. Çağımızda hızla değişen insan dışı etkenler bireyin zorlanmasına neden olmaktadır. Bu durum bireyde var olan potansiyelin tükenmesine sebep olmaktadır. Stresli yaşam koşulları bireyi yormakta ve tükenmişlik sendromu yaşamasına neden olmaktadır (Schaufeli ve Janczur, 1994). (İlbay, 2014, s.14-15).

Günümüzde kabul edilen en yaygın tükenmişlik tanımı Maslach ve arkadaşları tarafından yapılan, tükenmişlik kavramını üç boyutlu ele alan tanımdır. (Maslach, 1982 b; Maslach ve Jackson 1981; Pines ve Maslach, 1980) Bu tanıma göre tükenmişlik; iş yaşantısı gereği sürekli olarak diğer kişilerle yüz yüze çalışan bireylerde sık sık ortaya çıkan üç boyutlu bir sendromdur. Bu üç boyut; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarıda düşme hissi olarak tanımlanmıştır (Akten, 2007, s.27) .

2.2.Tükenmişlik ile İlgili Kavramlar

2.2.1.Stres

Farklı yüzyıllarda farklı anlamlarda kullanılan stres 14.yy'da güçlük, sıkıntı, kötü şans; 17. yy'da felaket bela ve dert; 18. ve 19. yy'da anlam değişerek güç, baskı, zorlamalar anlamlarında kullanılmıştır (Baltaş ve Baltaş, 2002;s.23). Baltaş ve Baltaş stresi, "Organizmanın bedensel/fiziksel ve ruhsal sınırlarının tehdit edilmesi ve zorlanması ile ortaya çıkan bir durum" şeklinde tanımlamışlardır (Baltaş ve Baltaş, 2002;s.23).

Tükenmişlik ile stresin benzer belirti ve etkileri olduğunu söyleyebiliriz. Bilimsel olarak tükenmişlik ve stres olgusunun arasındaki ilişki yorumlanırken farklı görüşler olduğu görülmektedir. Bazı görüşler tükenmişliği stres sürecinin son basamağı olarak görür. Stresin kontrol altına alınmadığı durumlarda tükenmişlik meydana gelir ve tükenmişlik stres ile başlar. 1970 yılında stres sonucunda ortaya çıkan olumsuzluklar arasında farklı tepkiler saptanmış ve tükenmişlik kavramı altında toplanmıştır. Çalışma hayatında, hizmet veren ile alan arasında sosyal ilişki kaynaklı oluşan bir stres olması tükenmişliği stresten ayıran önemli bir özelliktir. Buradan hareketle tükenmişlik sendromunun baş edilmeyen stres sonucu ortaya çıktığı söylenebilir (Arasan, 2010, s.60-61).

Kişinin günlük hayatında rahatsızlık verici çevresel ve psikolojik uyarıcılara maruz kalması, memnuniyetsiz olmasına sebep olmaktadır. Bu memnuniyetsizliğin ortadan kalkması için organizma baskıyı dengeleme tepkisi göstermektedir. Bu tepki sonucunda stres oluşmaktadır. Tükenmişlik ve stres kavramları birbirleriyle karıştırılsa da aynı şeyi ifade etmemektedirler. Sürekli devam eden aşırı stres tükenmişliğe neden olabilmektedir. Stres birey üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etki gücüne sahipken, tükenmişliğin daima olumsuz durumlara sebep olduğu söylenebilir (Çintiriz, 2016, s.7).

2.2.2. İş Doyumu Ve İş Doyumsuzluğu

İş doyumu, kişinin işiyle ilgili memnuniyeti ve işinden aldığı doyumdur. Kişinin işinden yeterli hazı alamaması tükenmişliğe neden olabilmektedir. İşinden yeterli doyum alamayan kişinin motivasyonu düşmekte ve işe devam etme davranışında azalma görülmektedir. Bu durum sonucunda iş değişikliği bile meydana gelebilmektedir. Tükenmişlik, işten ayrılma düşüncesi, görev başında olmama, işgücü devri ile birlikte işten

ayrılmayan bireylerin verimlilik ve etkinliklerinin zarar görmesine sebep olur. Bu durum sonucunda çalışanların iş tatmininde veya örgüte bağlılıkta azalmaya sebep olur (Maslach, Schaufeli ve Leiter, 20001, s. 406).

İş doyumsuzluğu, çalışanların işinde tatmin olmaması, sahip olduğu değerler ile gereksinimleri arasında uyum bulunmaması olarak tanımlanabilir. Çalışanın mesleğinden memnun olmaması, kazancının yetersiz olması gibi etkenler doyumsuzluğa neden olabilmektedir. Kişinin iş doyumuna ulaşamaması, görevini yerine getirmede devamsızlık ve iş gücü devrinin artması, mesleğine karşı olumsuz davranışlar geliştirme gibi istenmeyen bireysel sonuçlara sebep olmaktadır (Telman ve Ünsal, 2004, s.12).

2.3.Tükenmişliğin Belirtileri

Tükenme yavaş yavaş ve sinsice ortaya çıkar. Kişi belirlediği ideallere ulaşmak için haftalar, aylar, yıllar boyunca kendini zorlar. Bir gün, ani bir belirti, ona tükendiğini gösterir. Tükenme aşamasına gelmeden önce, bir baskı, aileden birinin hastalığı ya da arka arkaya gelen sınavlar gibi bir takım çevresel sorunlara rastlanır. Çok nadir görülse de bazen her hangi bir olay olmadan aniden meydana gelir. Tükenme sendromuyla karşılaşan kişiler genelde, zayıf yönlerini gizleyebilen, becerikli ve yetenekli bireyler oldukları için çoğunlukla ilk dönemlerde hiçbir şeyin farkında değildirler. Tükenme belirtisi genellikle çok başarılı olmak için yoğun programlarla çalışan, bu çalışmalarda üzerine düşenden fazlasını yapan ve sınırlarını tanımayan bireylerde görülür (Tümekaya, 1996).

2.3.1. Tükenmişliğin Fiziksel Belirtileri

Nefes darlığı, uyku da bozukluk, kronik yorgunluk, aşırı kilo verme, enerji kaybı, sık sık hasta olma, midede görülen şişkinlik, kalp hastalıkları en yaygın görülen fiziksel belirtiler arasında gösterilebilir (Pepe, 2008, s.8), (Akten, 2007, s.31).

2.3.2. Tükenmişliğin Davranışsal Belirtileri

Çabuk öfkelenme, işten nefret etme, alınganlık, iş doyumsuzluğu, ani tepki gösterme ve eleştiriye aşırı duyarlılık, sabırsızlık, kurallar konusunda katılık, sinirlilik, işle ilgilenmek yerine başka şeylerle vakit geçirme, işi aksatma, sürekli bir suçlama hali, inkâr etme, rasyonelleştirme, çevre ile ilişkilerde bozulmalar tükenmişliğin davranışsal belirtilerindendir (Arı ve Bal, 2008, s.142), (Akten, 2007, s.32), (Gümü, 2009, s.16).

2.3.3. Tükenmişliğin Psikolojik Belirtileri

Tükenmişliğe neden olan psikolojik belirtiler arasında hayal kırıklıkları, birlikte olunan kişiye karşı güvensizlik ya da aşırı güven duyma, eskiden haz alınan şeylere karşı duyarsızlık, unutkanlık, anlamsızlık duygusu, intihar etme düşüncesi ve bu düşüncenin sık sık tekrar etmesi, sürekli başarısızlıkları düşünme, ümitsizlik, kızgınlık gibi duygular sayılabilir (Arı ve Bal, 2008, s.142), (Akten, 2007, s.31), (Yanar, 2011, s.15).

2.4. Tükenmişlik Modelleri

Tükenmişlikle ilgili farklı araştırmacılar tarafından öne sürülen modeller bulunmaktadır ve literatürde en yaygın bulunan tükenmişlik modellerine aşağıda yer verilmiştir.

2.4.1. Cherniss Tükenmişlik Modeli

Cary Cherniss, 1980 yılında tükenmişlik ile ilgili model geliştirmiştir. Cherniss bu modelde tükenmişliği “İşle ilgili stres kaynaklarına bir tepki olarak başlayan, başa çıkma davranışlarını içeren ve işle psikolojik ilişkiyi kesmeyle son bulan bir süreç” olarak belirtmiştir. (Yıldırım 1996, s.4). (Ugurluoğlu Ok, 2002, s.10)

Cherniss’in modelinde tükenmişlik, başarı elde edilemeyen baş etme yöntemlerinin sonucu olarak meydana gelen bir olgu olarak incelenmiştir. Cherniss tükenmişlikle ilgili geliştirdiği bu modelde, örgütsel, kişisel ve kültürel etmenler incelenmiş ve aynı zamanda tükenmişlik sürecinin karmaşık oluşu da açıklanmıştır (Sılığ, 2003, s.12).

2.4.2. Edelwich ve Brodsky Tükenmişlik Modeli

Edelwich ve Brodsky modeline göre tükenmişlik, iş koşullarına bağlı olarak idealizm, enerji, amaç ve ilginin yavaşça azalması durumudur (Babaoğlu, 2006, s.9). Edelwich ve Brodsky, tükenmişlik sendromunun dört aşamada geliştiğini ve ortaya çıktığını vurgulamıştır. Bu modele göre aşamalar şu şekildedir; idealistlik coşku ve hayal kırıklığı, durgunluk, engellenme, apati (duygusuzlaşma, ilgisizleşme)dir (Murat, 2003, s.26).

a. İdealistlik Coşku Ve Hayal Kırıklığı: Genellikle çalışma hayatına yeni başlayan kişilerde görülen; yüksek enerjiye, fazla beklentilere, umutlara, mesleki hedeflere ulaşabilmek için aşırı motivasyona sahip olan aşamadır. (Murat, 2003, s.26).

b. Durgunluk: Kişideki istek ve umut duygusunda gözle görülür bir azalma olur. Kişi birinci aşamada işine gösterdiği gayreti bu aşamada göstermemekte ve işinden soğumaktadır. (Murat, 2003, s.26).

c. Engellenme: Bu aşamada çalışan kişi, başkaları tarafından engellendiğini düşünmekte ve gerçekliğin yeniden değerlendirilmesini yapmaktadır (Murat, 2003, s.26). İşini teknik boyutta ve mekanik davranışlar sergileyerek gösterir. Katı ve duyarsızdır (Arasan, 2010, s.75).

d. Apati (Duygusuzlaşma, İlgisizleşme): Bu aşamada, aşırı bir duygusal kopma, belirgin bir inançsızlık ve umutsuzluk görülür (Arasan, 2010, s. 75). Kişide işe gelmeme, geç gelme ve erken ayrılma davranışları görülür. (Murat, 2003, s.26). Muhatap olduğu kişilere katı, ilgisiz, soğuk davranarak onları aşağılar ve küçük görür. Kendisini bu davranışlarında da haklı görür (Arasan, 2010, s.75).

2.4.3. Pines Tükenmişlik Modeli

Pines'e göre tükenmişlik; fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak bitkinlik durumudur. (Pines, 1993, s. 33). Pines Tükenmişlik Modeline göre, kişiyi sürekli olarak duygusal baskı altında tutan iş ortamları tükenmişliğin temel nedenidir. Ancak işe güdülenme düzeyi yüksek olan bireylerde bu tükenmişlik durumu ortaya çıkmaktadır. (Baysal, 1995). Pines'e göre tükenmişlik bir kez ortaya çıktığında güdülenme düzeyinde giderek azalma görülür ve bu durum sonucunda bazı kişilerin işten ayrıldığı ya da iş değişikliği yaptığı gözlenmektedir (Çağlayan, 2012, s.16).

2.4.4. Pearlman ve Hartman Tükenmişlik Modeli

Perlman ve Hartman, bu model de tükenmenin üç boyutunu ele almaktadır. Bunlar; fiziksel boyut, duygusal bilişsel boyut ve davranışsal boyuttur. Bu modelde kişinin özellikleri, örgütsel ve sosyal çevresi tükenmişlikle başa çıkma da fazlasıyla etkilidir. Perlman ve Hartman'ın bu modeli dört aşamadan oluşmaktadır (Çolakoğlu, 2001, s.39).

Bunlar;

Durumu strese götürme derecesi: Bu evre strese sebep olan etkenleri gösterir. Stres düzeyinin kişi ile örgüt değişkenleri arasındaki uyumsuzluğun derecesi belirlenir.

Algılanan stres düzeyi: Stres düzeyi çalışan bireyin kişilik özelliklerine ve örgütün değişkenlerine bağlı olarak oluşur.

Strese verilen tepki: Strese karşı, fizyolojik, bilişsel ve davranışsal olmak üzere üç tepki çeşidi vardır.

Strese verilen tepkinin sonucu: Tükenmişlik yaşayan kişinin psikolojik ve fizyolojik sağlık durumu olumsuz olarak etkilenir. İş doyumunu ve iş veriminde de azalma gözlenir (Çolakoğlu, 2001, s.40).

2.4.5. Meier Tükenmişlik Modeli

Meier geliştirdiği tükenmişlik modelinde deneyimlerinin tekrarı ile sonuçlanan durum olarak incelemiş ve üç aşamada açıklamıştır. Bireyin;

1. İşle ilgili olumlu pekiştireç davranışı beklentisinin düşük, ceza beklentisinin yüksek olması,
2. Var olan pekiştireçlerin kontrolüyle ilgili beklentisinin fazla olması,
3. Pekiştireçleri kontrol etmek için istenen davranışları belirtmede kişisel yeterlilik beklentisinin düşük olması (Erkul, 2014, s.8).

Düşük seviyelerde beklenti sahibi olan bireyler sık sık korku ve kaygı gibi olumsuz duygulara maruz kalmaktadırlar. Meier Tükenmişlik Modelinin dört boyutu bulunmaktadır. Bunlar;

- 1- Pekiştirme beklentileri,
- 2- Sonuç beklentileri,
- 3- Yeterli olma beklentileri,
- 4- Bağlamsal işleme süreci (Teltik, 2009, s.30).

2.4.6. Venigma ve Spradley Modeli

Venigma ve Spradley Tükenmişlik Modelinde tükenmişlik beş aşama olarak ele alınmıştır.

1. aşama: Balayı(honey moon)dur. Modelde ilk aşama bireyin heyecan, heves ve enerjisinin optimum noktada bulunduğu aşamadır.
2. aşama: Yakıt azalması (fuel shortage)dir. Modelin bu aşamasında iş verimliliğinde azalma, uyku problemleri, ilaç ve alkol kullanımında artış ve yorgunluk gibi şikâyetler ortaya çıkmaktadır.
3. aşama: Kronikleşme eğilimi gösteren ilk fiziksel ve psikolojik belirtilerdir. Kronik hastalıklar, öfke, depresyon bu belirtiler arasındadır.
4. aşama: Tükenme sendromu kriz halini almaktadır. Bu aşamada bireysel tükenme bireyin zihinsel süreçlerini meşgul etmeye başlamaktadır.
5. aşama: Çıkmaza girme (hitting the wall) olarak adlandırılmaktadır. Kısaca umutsuzluk olarak adlandırılabilir. Mesleki açıdan gerileme, fiziksel ve psikolojik sağlığın çıkmaza girmesidir (Yıldırım, 1996) (Gümüş, 2009, s.17).

2.4.7. Freudenberger Modeli

Freudenberger'in (1974) "Journal of Social Issues" da yayınladığı makaleyle tükenmişlik kelimesi psikoloji literatüründe yer almaya başlamıştır. Freudenberger Modeline göre tükenme başarısızlık, yıpranma ya da enerji, güç ve potansiyel üzerinde fazla isteklerde bulunulmasıyla oluşan bir durumdur ve bu tam anlamıyla, kurumdaki personelin herhangi bir neden yüzünden tükendiği ve çalışamayacak duruma gelip, amaca hizmet edemediği zamanı göstermektedir. Genel olarak kişi bir kurumda çalışmaya başladıktan bir yıl sonra kendini gösterir, çünkü bu süre içerisinde bazı faktörler etkili olmaktadır (Örmen 1993, s.).

2.4.8. Suran ve Sheridan Tükenmişlik Modeli

Erikson'un kişilik gelişim kuramını temel alan Suran ve Sheridan Tükenmişlik Modeli gözlem ve deneyimlere bağlıdır. Her aşamada yaşanma olasılığı olan çatışmaların doyumsuz kalmasıyla tükenmişlik oluşmaktadır. Bu model aşamaları şöyledir:

1. Aşama: kimlik, rol karmaşası: Lise ve üniversitenin ilk yıllarında başlamaktadır. Ben kimim? sorusuna yanıt aranan bu aşamada tükenmişliğin başlangıcı oluşmaktadır.

2. Aşama: yeterlilik, yetersizlik: İşimde ne kadar iyiyim? Sorusunu soran birey yetersizlik ve aşığılık duygusu ile uğraşmaktadır. Kişii kendisini değerli hissedebileceğı gibi tükenedebilir.

3. Aşama: verimlilik, durgunluk: Otuzlu yaşları kapsar. Bireyin üretici olduğı fakat yaratıcılığı gerçekleşmezse başarıların anlam kaybettiğı dönemdir.

4. Aşama: yeniden oluşturma, hayal kırıklığı: kişii seçimlerini sorgulayarak doyumsuzluk yaşayabilir. Hayal kırıklıkları sonucunda mesleğini başarı ihtiyacını yeniden sorgulayabilir.

Her bir aşama, tükenmişliğin oluşmasında etkili olan yaşam biçimini içermektedir (Başören, 2005,s.8-9).

2.4.9. Maslach Tükenmişlik Modeli

Tükenmişlik sendromunun işlevsel tanımını ilk kez Maslach ve Jackson 1976 yılında yapmıştır. Maslach ve Jackson tarafından tükenmişlik, fiziksel yorgunluk, ümitsizlik ve çaresizlik duyguları, yaşama ve diğeri kişilere karşı olumsuz tutumlar barındıran fiziksel, duygusal ve zihinsel bir sendrom olarak tanımlanmıştır (Maslach, ve Jackson, 1981, s.99-113).

En çok kabul gören tükenmişlik modeli, tükenmişliğı “Duygusal Tükenme”, “Duyarsızlaşma” ve “Kişisel Başarı duygusunda azalma” olarak üç boyutta açıklamışlardır. Kişii için olumsuz bir deneyim olan tükenmişlik, üç boyutlu bir sendrom olarak açıklanabilmektedir. (Akçamete, G., Kaner, S., ve Sucuoğlu B. 2001)

Birinci boyut, kişilerin iş yaşantısında yorulmalarını, yıpranmalarını, kişinin duygusal kaynaklarının azaldığını gösteren duygusal tükenmedir.

İkinci boyut, birinci boyuta bağılı olarak ortaya çıkan ve kişinin çevresindeki bireylere karşı olumsuz ve küçük düşürücü duygular geliştirmesi olarak tanımlanan duyarsızlaşmadır.

Üçüncüsü boyut, kişinin kendisini işinde başarısız olarak görmesi anlamına gelen kişisel başarı duygusudur.

Bu üç boyut birbiriyle ilişkilidir. Maslach Tükenmişlik Ölçeğini bu üç boyut ışığında geliştirmiştir. Tükenmişliğin temelinde “duygusal tükenme” bulunmaktadır. Duyarsızlaşma ve kişisel başarı eksikliği duygusal tükenmeye eşlik etmektedir. Maslach

Tükenmişlik Ölçeği (MTÖ) duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır.

Duygusal tükenme alt ölçeği kişinin yaptığı işe veya mesleğine aşırı yüklenerek tüketilmiş olma duygularını kapsar.

Duyarsızlaşma alt ölçeği kişinin eğitim, bakım ve hizmet verdiği kişilere, insani değerleri önemsemeksizin duygusuzca davranmasıdır.

Kişisel başarı alt ölçeği ise insanlarla çalışan kişinin kendisini yeterli ve başarılı bulmasını belirtir.

Duyarsızlaşma ve duygusal tükenme alt ölçeklerindeki yüksek puan ve kişisel başarı alt ölçeğindeki düşük puan tükenmişliğin yüksek olmasının sonucudur (Maslach ve Jackson, 1981).

Maslach ve Leiter (2001), cinsiyet, yaş, medeni durum, işteki hizmet süresi gibi demografik değişkenler ile birlikte benlik saygısı, kişisel, ihtiyaçlar, güdülenme ve duygusal kontrol gibi kişilik odaklı değişkenlerin de tükenmişlik sürecinin yaşanmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir (Maslach ve Leiter, 2001).

Tükenmişlik kavramı, iş yaşamındaki stres artırıcı etkenlere karşı tepki olarak uzun sürede ortaya çıkan psikolojik bir sendromdur. Maslach, tükenmişliğe iş yerindeki yoğun stres ile birlikte yapılan işin toplumda kabul görmemesi ve işle ilgili olumlu geri bildirim verilmemesinin de etkili olduğu özellikle belirtilmiştir. Tükenmişlik kavramının incelenmesinde özellikle kişinin stres nedenleri, iş çevresi ve iş doyumunu da incelenmelidir. Tükenmişlik sendromu görülen kişilerde yüksek stres düzeyi ve düşük iş doyumunu vardır. İşle ilgili olumlu tutuma sahip olan kişi daha mutlu ve memnun iken olumsuz tutuma sahip olan kişi ise duygusal, psikolojik ve fiziksel açıdan birçok sorunla baş etmek zorunda kalabilmektedir (Maslach ve Leiter, 1997).

İnsanlarla yüz yüze hizmet veren mesleklerde tükenmişliğin görüldüğünü, konuyla ilgili çalışan ilk araştırmacılar (Freudenberger,1974, Jackson ve Maslach,1976) öne sürmüşlerdir. Daha sonra ki tükenmişlikle ilgili çalışmalarda insanlara yüz yüze ilişki gerektirmeyen hizmet kollarında da araştırma konusu olmuştur. Tükenme yalnızca kişileri etkilemez. Örgütlerle ilişkili ve örgütleri de etkileyen bir kavramdır (Dinç, 2013, s.21-23).

2.5. Tükenmişliğe Neden Olan Faktörler

Tükenmişliğin önlenmesi ve kontrol altına alınması için tükenmişliğe neden olan faktörlerin bilinmesi gerekmektedir. Tükenmişliğe neden olan faktörler araştırıldığında birçok faktörün tükenmişliğe neden olduğu görülmektedir. Bu nedenlerin bir kısmı kişilerin kendilerinden, bir kısmı da kişinin yaşadığı çevreden kaynaklanmaktadır. Bu çalışmada tükenmişliğe neden olan faktörler bireysel faktörler ve örgütsel faktörler olarak açıklanacaktır (Çulha, 2017, s.62).

2.5.1. Bireysel Faktörler

Tükenmişlik ile bireysel faktörler arasında önemli bir bağ bulunmaktadır. Uysal, endişeli, ürkek, öz saygısı, güveni olmayan çalışan birey, hizmet verdiği bireylerle arasına seviye koymakta güçlük çekmekte ve kontrolü kaybetmektedir. Bazı çalışanlar yaptığı işe gereğinden fazla duygu yüklemektedirler. Bireyin hizmet verdiği bireylere karşı duygusal empati ile yaklaşması, sorunları karşısındakinin gözüyle görebilmesi başlangıçta işini iyi yapmasına yardımcı olabilmektedir. Ancak bireyin zamanla, kendine duygusal olarak yoğun bir şekilde yüklenmesi, duygularının yaşanan olaylardan, çevresindeki insanlardan çok çabuk etkilenmesi neticesinde birey kendini yıpranmış ve yorgun hissetmektedir. Bireysel faktörler ve tükenmişlik ile ilgili olarak her birey bazı psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasını yoğun olarak istediğinde ve istediği sonucu alamadığında kendisini tükenmiş bulmaktadır (Maslach, 1982, s.62) (Karataş, 2009, s.12).

Tükenmişliğe neden olan diğer bireysel faktörü bireyin çevresinde bireyi destekleyen meslektaş, aile ve arkadaşlarının bulunmayışı olarak açıklayabiliriz. Maslach'a göre evli insanlar, evli olmayan insanlara veya alternatif yaşam tarzı olan insanlara kıyasla tükenmişlikten daha az etkilenmektedir. Ebeveynlerin tükenmişliği daha az yaşamaları çocukları ile yaşadıkları sorunları çözmedeki tecrübelerini iş yaşamlarında da kullanabilmelerinden kaynaklanmaktadır (Maslach, 1982, s.63) (Karataş, 2009, s.12).

Tükenmişliğe neden olan bireysel faktörler arasında yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, kişilik, empati, işe karşı aşırı ilgi, beklenti düzeyleri, sosyal destek, yetkinlik, stres gibi faktörleri saymak mümkündür (Maslach, 1982, s.58)

2.5.1.1. Yaş

Yapılan araştırma sonuçlarına göre yaş ile tükenmişlik arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. (Vurdu, 2017, s.22). Genç çalışanlarda tükenmişliğin daha yüksek olduğu yaşça büyük çalışanlarda ise daha düşük olduğu görülmektedir. Yaşın tükenmişlikle ters yönde ilişkili olduğunu savunan çalışmalar oldukça fazla iken; yine yaşla tükenmişlik arasında ilişki olmadığını savunan çalışmalar da görülmektedir. Ancak yaşla tükenmişlik arasında ilişki olduğu ve yaşça daha küçük olanların daha yüksek duygusal tükenme ve duyarsızlaşma yaşadıkları, dolayısıyla yaş ile tükenmişlik arasında ters yönde ilişki olduğu yönünde yaygın bir görüş bulunmaktadır(Çokluk, 2000) (Vurdu, 2017, s.22). Chernis (1992), mesleğinde yaşı ilerlemiş kişilerin; iş hayatında kazandıkları tecrübe ve problemlerle başa çıkabilme becerisi ile birlikte, tecrübenin verdiği sağlamlıkla tükenmişliğe karşı daha fazla dayanıklı olmaktadırlar. (Akt. İlbay, 2014, s.32) İş hayatının başlangıç yıllarında tükenmişliğin daha riskli olması, iş yaşamındaki koşullar ile alınan eğitimin farklılığı, yüksek beklenti ve idealist bir şekilde genç öğretmenlerin mesleğe başlamaları, deneyim azlığı veya beklentilerin karşılanmaması düşüncesi genç öğretmenlerde tükenmişliğin fazla olmasına neden olmaktadır şeklinde ifade edilebilir(Toplu, 2012, s.88).

2.5.1.2. Cinsiyet

Cinsiyet ile tükenmişlik arasında ilişki olduğu görülmektedir. Kadınların duygusal tükenme, erkeklerin ise duyarsızlaşma yönünden tükenmişlik yaşadıkları gözlenmektedir. (Çokluk, 2000).

Izgar (2001) araştırmasında cinsiyetlere göre anlamlı ölçüde farklılaşma görmediğini, kişisel başarı alt boyutunda, kadınlar aleyhine fark olduğunu tespit etmiştir.

Babaoğlan (2006) ise yaptığı çalışmada, cinsiyetin tükenmişlik üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir.

Aksu ve Baysal (2005)ise araştırmalarında kadın ve erkeklerin tükenmişliği benzer şekilde yaşadıkları için, tükenmişlikle baş etme durumlarının da benzerlik gösterdiğini belirtmiştir.

Sonuç olarak, tüm bireylerin tükenmişlik sendromu için birer aday olduğu söylenebilir. Ancak bazı bireylerin tükenmişlik yaşama olasılıkları diğerlerine göre daha fazladır (Vurdu, 2017, s.21).

2.5.1.3. Medeni Durum

Tükenmişlik ile ilgili yapılan araştırmalar bekârların evlilerden, çocuksuz ailelerin, çocuğu olan ailelerden daha fazla tükenmişlik yaşadıklarını göstermektedir. Maslach araştırmalarında, çocuksuz ailelerin tükenmişlikle karşı karşıya kalma risklerinin daha fazla olduğunu açıklamıştır. Boahene, evli olan çalışanların kişiliklerinin daha kararlı ve psikolojik yönden daha olgun olduğunu ve bir eş ve çocukla ilgilenmenin insanın sorumluluğunu arttırdığını bu durumda kişiyi tükenmişliğe karşı daha dayanıklı hale getirdiğini açıklamaktadır. Bununla birlikte aile üyelerinin sevgi ve desteği kişinin yapmış olduğu iş ve iş yaşantısından kaynaklanan problemlerle başa çıkma konusunda kişiye yardımcı olmaktadır. Evlilik kişinin iş güvenliği ve kazanç gibi konularda daha dikkatli adımlar atmasına yardım etmektedir (Seçer, 2011, s.23). (Juhasz, 2001, s.234-241).

2.5.1.4. Eğitim Düzeyi

Maslach, araştırmalarında “üniversite eğitimlerini tamamlamamış çalışanların yüksek eğitimlerini tamamlamış çalışanlara oranla daha az tükenmişlik yaşadıklarını, üniversite mezunlarının ise yüksek lisans mezunlarına göre daha çok duyarsızlaşma, daha az düşük kişisel başarı hissi ve daha çok duygusal tükenme sorunlarıyla muhatap olduğunu saptamıştır.” Bu araştırmaların sonuçlarının açıklaması, farklı eğitim düzeylerindeki çalışanların farklı işlere girmesinde aranabilir. Farklılıklar kişilerin sadece eğitim düzeylerinde değil, iş yaşantılarındaki duygusal zorlamayla da yakından ilgilidir. duygusal tükenmişlik sorunları yüksek eğitim mezunlarında daha çok görülmekte buna karşın tükenmişliğin diğer alt boyutlarıyla mücadelede daha fazla başarı göstermektedir (Seçer, 2011, s.23-24).

2.5.1.5. Kişilik

Barutçugil (2002), bazı kişilerin, kişilik özellikleri, yaşları, cinsiyet farklılıkları, beslenme alışkanlıkları, sosyal destek olanakları, stresle baş etme becerileri gibi sebeplerle başka bir kişi için stres yaratan bir olaydan daha az etkilenmekte ve sonucunda da daha az zihinsel, davranışsal veya fiziksel sorun yaşamaktadırlar. “A” tipi olarak belirlenen bazı

kişilerin yaşamları gerilim, kavga, telaş ve baskı üzerine kurulmuştur. Dengesiz, sağlıksız ve mutsuz bir hayat yaşarlar. “B” tipi insanlar ise rahatlamayı ve gerilimden kurtulmayı iyi bilirler. Yaşamlarını sağlıklı, mutlu ve dengeli sürdürürler. Bu kişilerin espri anlayışları, ilişki kurma becerileri, yaratıcılıkları yüksektir. Haklarını ararlar, işlerini coşku ile yaparlar, karşılarındaki kişilere ilgi ve saygı gösterirler (Önal, 2010, s.38).

2.5.1.6. İşe Karşı Aşırı İlgi

Bazı kişiler işleriyle kendini eğlendirirken iş dışında eğlenecek bir şey bulamayarak kendilerini işlerine verirler. “Oates (1968) işkoluğu; sürekli çalışmaya yönelik olarak hissedilen bir dürtüyü ve sağlığı, mutluluğu ve diğer insanlarla olan ilişkileri bozacak derecede sürekli çalışmak için duyulan aşırı ve kontrol edilemez bir ihtiyaç olarak tanımlanmaktadır.” Tükenmişlik ise kişinin yaşadığı stres sonucunda duygusal, zihinsel ve fizyolojik alanlarda gözlenen durumdur. Tükenmişlik ele alınarak yapılan araştırmalar sonucunda kişiler arası ilişkilerin, yoğun iş yükünün, kişinin stresle mücadelesindeki başarısının tükenmişlikle ilgili olduğu bilinen bir durumdur. Hayatının büyük kısmını işkolik olarak geçiren ve yoğun iş yükü altında kalan kişilerin tükenmişlik sendromuyla karşı karşıya kalacağı beklenen bir durumdur (Arasan, 2010, s.69). (Naktiyok, Karacabey, 2005, s.179-198)

2.5.2. Örgütsel Faktörler

Çalışılan işin niteliği, kurum tipi, kurum özellikleri, iş yükü, yönetim işlerinde harcanan zaman, önemli kararlar almama, örgütsel işleyiş hataları, yüksek performans gerektiren iş, hizmet verilen kişilerle ilişkiler, yeterli personelin bulunmaması, yetersiz araç, örgüt ortamı gibi ekonomik ve toplumsal nedenler, ilerleme fırsatları, teknolojik değişimler, işin önemi, acil kararlar alma gerekliliği, iş yerinde cinsel taciz, işte çalışma süresi, sosyal destek, iş güvenliği ve sağlığı, dinlenme zamanlarının yetersizliği, müşteri gereksinimlerinin finansal, idari nedenlerle karşılanamaması, denetim yetersizliği gibi çalışma ortamı problemleri, iş arkadaşlarıyla kurduğu iletişimin sağlıksız olması, kötü veya adil olmayan ödüllendirme, aşırı sorumluluk, verilen desteğin azlığı, örgütsel tükenmişlik nedenleri başlığı altında toplanabilir (Sürgevil, 2006, s. 58), (Şahin, 2007, s.23).

Yapılan çalışmalarda öğretmenlerde tükenmişliğe neden olan faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmalarda tükenmişliğe neden olan faktörler açık ve net olarak belirlenememiş ancak genel olarak öğretmenin bireysel tükenmişlik faktörleri ile

örgütsel tükenmişlik faktörleri birleşerek sendroma yol açtığı kabul edilmiştir (Akçamete, Kaner ve Sucuoglu, 2001, s. 5).

2.5.2.1 İş Yükü

Bir kişinin faaliyetlerinden oluşan görevler bütünü ya da çalışanın yapmakla yükümlü olduğu görevler iş olarak tanımlanmaktadır. İş yükü ise, eğer matematiksel olarak işin olağan yükü hesaplanmamışsa, çalışan kişinin kendisine verilen işin normalin üzerinde olduğuna yönelik algısı olarak tanımlanmaktadır. Aşırı iş yükü bulunan işlerin hepsinde tükenmişlik riskinin yüksek olduğu belirlenmiştir. İş yapanın sahip olduğu bilgi, beceri ve özellikleri işi için uygun olsa bile, işi yapan kişi yapabileceğinden çok daha fazla iş yüküyle karşılaşmışsa bu durumda işi yapabilmek için sarf ettiği aşırı emek ve yaşadığı gerilim, kişiyi tükenmişliğe itebilir. İş gereği yoğun şekilde insanlarla çalışanlar arasında, aşırı iş yükünün daha çok karmaşıklık getirdiği düşünülür, ancak bu iki ölçü yüksek oranda birbirinden bağımsızdır. İkisinin de duygusal tükenmeyle arasında farklı ilişkiler vardır (Yıldız, 2011, s.39).

2.5.2.2 Üstler (Yönetim) ile İlişkiler

Üstler statülerinden dolayı kontrol ve güç sahibidirler. Üstler söz ve davranışlarıyla tükenmişliğin önüne geçebilir ya da körükleyebilirler. Üstlerden kaynaklı geri bildirim, çalışanların çoğu zaman eksik kaldıkları bir durumdur. Üstlerin çalışanlara işlerini ne kadar iyi yaptıkları, ne kadar eksik oldukları konusundaki övgü ve tavsiyelerini bildirmeleri gerekir. Ancak çalışan için önemli ve çalışanın yol göstericisi olan bu geri bildirim ihmal edilmektedir. Geri bildirim verilse bile genel olarak olumsuz olmaktadır. Üstlerin devamlı negatif ve kritik değerlendirmeleri çalışanlar açısından motive etmemekte; aksine, öz güvenlerini kaybetmelerine ve olumsuz düşüncelerine sebep olmaktadır (Yıldız, 2011, s.41). (Güllüce, 2006, s. 31).

2.5.2.3. Çalışanlar Arası İlişkiler

İnsanlar yaşamlarının büyük kısmını çalışarak geçirmektedirler. Kişilerin yoğun çalışmaları zamanlarının büyük kısmını çalışma arkadaşları ile geçirmesine, belki de diğer çevresinden, çalışma arkadaşları ile daha da yakınlaşmasına sebep olmaktadır. Bu sebeplerden dolayı kişinin iş ortamında iyi ilişkiler kurarak mutlu ve huzurlu bir çalışma ortamına sahip olması, psikolojik sağlık açısından önemli bir durumdur. Kişinin

tükenmişlikle karşısındaki başarısı, iş arkadaşlarının desteği ile orantılı olarak artacaktır. Bu sebeple aynı düzeydeki çalışanların birbirlerine destek vermeleri bir zorunluluktur. Ancak diğer yandan da yükselme amacıyla bu kişiler birbirleri ile rekabet durumundadırlar (Maslach ve Leiter, 1997, s. 52). (Güllüce, 2006, s. 29-30). (Yıldız, 2011, s.40).

2.5.2.4. Kontrol

Maslach'a göre iş ortamında kontrol, çalışma önceliklerinin belirlenmesi, iş yapma biçimlerinin belirlenmesi ve kaynakların kullanımı için karar alma ile ilgilidir. Sullivan'a göre, örgütün çalışanlarına özerklik sağlayan bir yapısının olması işe olan memnuniyeti sağlamakta ve tükenmişliği engellemektedir. İş ortamında, kontrolü sağlamak zor olabilir. Örgüt içinde ki her şey, öncelikle iş üzerinde kontrolü sağlamak isteyen diğer kişilerle birlikte çalışmayı gerektirir. İş ortamındaki bütün etkinlikler daha sonra amaçlanan yol üzerinde oluşabilecek beklenmedik problemlerle ilgilenmeyi beraberinde getirmektedir. Ancak bu durum yoğun kontrol istenmeyen bir durumdur (Uğurluoğlu Ok, 2002, s. 31-32). (Ganiyusufoğlu, 2011, s.41).

2.5.2.5. Adalet

Günümüzde, örgütler başarıyı elde edebilmek için çalışanlarının mutluluğunu sağlamaya çalışmaktadırlar. Özellikle hizmet işletmelerinde kişinin mutluluğu, yapılan işte kendini göstermektedir. İşini yaparken mutluluk duyan kişinin mutluluğu, sosyal hayatına da yansımaktadır. Bununla birlikte kişinin işi; ekonomik, sosyal ve toplumsal açılardan olduğu kadar psikolojik açıdan da bir öneme sahiptir. Çünkü kişi günlük yaşamının büyük bir bölümünü işinde geçirmektedir. Kuralların çalışma hayatı başta olmak üzere toplumsal hayatın her alanında, kişilere eşit bir şekilde uygulanması ve kaynakların kişiler arasında eşit dağıtılması ya da kişilerin bu yöndeki algıları, kişilerdeki adalet duygusunu güçlendirmekte ve toplumsal hayatın düzeninin devamlılığını sağlamaktadır (Cinay, 2015, s.23).

2.5.2.6. Ödüller

Ödüllendirme, kişilerin çalıştıkları işlere sağladıkları katkının farkına varıldığı ve önemli olduğunun göstergesidir. Kişinin performansına ve yaptığı katkıya göre ödüllendirilmesi başarılı bir ödül sistemi olduğunu gösterir. Ödüllendirme sisteminin adaletli olması, çalışanın işine karşı olan güvenini daha da arttırmaktadır. Kişilere ayrıcalık

verilmediğinin göstergesi olarak algılanmaktadır. Çalışanların beklentilerini karşılayacak, beklentileriyle uyumlu ödüller alması, işe karşı tutumlarını olumlu yönde oluşturmaktadır. Bu durum ise tükenmişliğin oluşmasının önüne geçmektedir (Yıldırım, 2016, s.12).

2.5.2.7. Değerler

Kişilerin çalışma ortamındaki ilişkilerinde sevgi, kendine değer verme ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı duyar. Bir çalışma ortamında, iş görenin kişileri sevme ve sevilme ihtiyacının tatmin edilmemesi, uyumsuzluğa sebep olur. Kendine değer verme ya da saygı duyma ihtiyacı karşılanmadığında güvensizlik ve güçsüzlük duygusu ortaya çıkar. Kişi yeteneklerine uygun bir iş yapmıyorsa bu durum kişide hoşnutsuzluk ve tedirginlik oluşmasına neden olur. Yeteneklerine uygun iş yapmayan, anlamsız işlerle uğraşan bazı üstün yetenekli kişilerde, bıkkınlık, yaşama olan hevesizlik, düşünsel gerilme gibi belirtiler gözlenir. Kişilerin davranışının belli bir amacı olduğundan, temelde yatan görüş, kişinin daha iyi, daha yaratıcı, daha olgun, daha sağlıklı amaçlara yönelmek isteyeceğidir (Eroğlu, 2013, s.103), (Cinay, 2015, s.23-24).

2.5.2.8. Aidiyet

İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır ve bir gruba, topluluğa ait olma, diğer insanlarla yakın ilişkiler kurma ihtiyacı duyar. Ait olma ve sevgi ihtiyaçları, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin üçüncü sırasında yer almaktadır. Üçüncü sırada bulunan bu ihtiyaçlar, kişide bir gruba ait olma, kabul görme, başka kişiler tarafından sevme, sevilme gibi isteklerdir. Bu tür ihtiyaçları karşılanan kişi, sosyal yönden tatmin olur ve çalışma isteğini daha da artırır. Bir gruba ait olma, kişinin kendini güçlü hissetmesine katkı sağlar. Aynı sorunları yaşadıklarını bildikleri için motive oranları daha yüksek olur. Sosyal ve psikolojik ihtiyaçları, gruptaki diğer kişiler tarafından karşılanır. Çalışmalardaki birliktelik sayesinde güven ve saygı kazanarak bu sayede başarıyı da yakalarlar (Özkalp ve Kirel, 2001, s. 227), (Yıldırım, 2016, s.12).

2.6. Tükenmişliğin Sonuçları

Kişinin meslektaşla, hizmet verdiği kişilerle, arkadaşlarla ve aile üyeleri ile ilişkileri tükenmişliğin etkilediği bir başka alan olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tükenmişlik düzeyi artış gösterdikçe içe kapanma, sabırsızlık, hoşgörüsüzlük artmakta ve iş ortamından uzaklaşmak için yemek ve dinlenme molalarını uzatma durumlarıyla

karşılaşılmaktadır. Mesleki kimlik ile aile içindeki roller arasında ayırım yapmakta güçlük çeken kişi, aile üyeleriyle ilişkilerinde hizmet verdiği kişilere davrandıkları gibi davranmaktadırlar. Bu nedenle hem iş hem de aile yaşamında ilişkiler giderek bozulmaktadır. Tükenmişliğin çalışma hayatına etkileri; meslek başarısında azalma, hizmet sunulan kişilere karşı yetersiz ilgi, işe devamsızlık ve iş değiştirme eğilimi olarak sıralanabilir. Ayrıca kişiler dikkatlerini bir noktaya ve işe odaklamada sorun yaşarlar. Bu da kişinin yaptığı işin kalitesinde önemli bir düşüş oluşmasına sebep olur. Yaşanan dikkat eksikliği çalışma hayatında istenmeyen kaza ve yaralanmalarına da neden olabilir. Çam (1989)'a göre tükenmişliğin sonuçları incelendiğinde işi önemsememe, işi bırakma eğiliminde artış, hizmetin niteliğinde bozulma, işe gelmeme, izin sonunda rapor gibi yollarla izni uzatma eğilimi, iş çevresinde ve iş dışındaki ilişkilerde bozulma, eş ve aile üyelerinde uzaklaşma eğilimi, iş performansında düşme, iş doyumsuzluğu, sebepsiz hastalanma eğilimleri, iş kazalarında artış gibi olumsuz sonuçlara rastlanmaktadır. Tükenmişlik sendromuyla karşılaşan kişiler yaşadıkları sıkıntıları azaltabilmek için içki, sigara, uyuşturucu tüketimini artırmakta ve zaman geçtikçe bu maddelere bağımlı hale gelmektedir. İşe devamsızlık, işten ayrılma, performans kalitesinde düşme ise tükenmişlik sendromunun örgüt ortamının zararlı sonuçları arasındadır (Acun, 2010, s.21-22). (Yıldırım, 2016, s.18-19).

2.7. Tükenmişlikle Başa Çıkma (Mücadele Yöntemleri)

2.7.1. Kişisel Mücadele Teknikleri

Tükenmişlik genellikle kişinin kendi başına başa çıkabileceğinden daha ciddi bir sorun olarak görülmektedir. Böyle bir durumda kişinin tükenmişliği kabul etmesi ve mücadele etmemesi akıllara gelmektedir. Kişi bu düşüncesinden uzaklaşarak tükenmişlikle mücadeledeki kararlılığını gösterebilir ve bu süre boyunca başkalarının yardımını da kabul edebilir. Bu konuda yararlı olabilecek kişisel yöntemlerde bulunmaktadır. Bu yöntemlerden bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz; (Sürgevil, 2006, s.99), (Maslach, 2003, s.166).

- Kendini tanıma: Kişinin kendini tanıması, tükenmişlikle mücadele ederken ilk adım olarak önemli görülebilir. Kişinin ne olduğu, ileride ne olmak istediği ve çevresinde nasıl tanındığı gibi sorulara cevap bulmasıdır.

• Gerçekçi hedefler belirleme: Ulaşabileceği ve gerçekçi hedefleri belirleyen kişi hayal kırıklığına uğrama ihtimalini azaltmış olur. Eğer kişinin hedefleri gerçeklikten uzak ise, bu hedeflere ulaşamaması durumunda hayal kırıklığı kaçınılmazdır.

• İşin yapılış tarzını değiştirme: İşe özgü ve hep aynı biçimde yapılan işlerin farklı şekillerde yapılması tükenmişlikle mücadelede önemli yere sahiptir. Kimi zaman çok küçük şeylerin bile değişmesi kişiye psikolojik rahatlık sağlamakta yardımcı olmaktadır.

• Psikolojik geri çekilme: Kişinin iletişim kurma açısından katılımcılığının az olması, insanlarla daha az bir araya gelmesi ve insanlardan hem fiziksel hem de psikolojik olarak uzak durması da tükenmişlikle mücadeleye yardımcı olmaktadır.

• İşe ara verme: Bazen kullanılan izinler, kişinin işyerince verilen molalar ve yemek saatleri gibi işe ara verilmesi, kişiye duygusal yönden kendini yenileme fırsatı sunmaktadır.

• Kendi kendine diyalog kurma: Kişinin tükenmişlikle mücadelesinde, olumlu ve mantıklı şekilde kendiyile konuşması içinde bulunulan durumun yarattığı gerginliği daha da azaltacaktır.

• Olumlu yanları görme: Kişilerin durumun meydana getirdiği olumsuzluklar yerine olumlu yönleri bulmaya çalışması kişileri karamsarlıktan kurtaracaktır.

• Sorunları içselleştirmeme: Kişilerin başka kişilerin sorunlarını kendi sorunları olarak benimsemeleri yersiz sıkıntı oluşturacağından, başkalarının sorunlarını benimsemeyerek kendi işlerine yoğunlaşmaları önerilmektedir. Böylelikle gereksiz sıkıntılardan uzak durulacaktır.

• Zaman yönetimi: Zamanın yanlış kullanılması gerginlik yaratan bir durumdur. İşleri düzenli ve zamanında yerine getirmek için etkili bir zaman planlaması yapmak kişiyi rahatlatacaktır.

• Stres yönetimi: Stresle ve stresin getirdiği olumsuzluklarla başa çıkmak için stres yönetim programları içinde meditasyon, gevşeme egzersizleri, sosyal destek gibi aktivitelerde bulunulmalıdır.

• İş değiştirme: Kişi tükemişlikle ilgili bütün çabaları yerine getirmesine rağmen kişinin yaşadığı olumsuzluklar süreklilyse, işinden ayrılması tükemişlikle mücadelesinin kesin çözüdür (Arslan, 2007, s.53-55).

2.7.2. Örgütsel Mücadele Teknikleri

Tükemişliğin oluşmasını engelleyici ya da örgüt içerisindeki tükemişliği azaltmak için örgütsel koşulları iyileştirmek adına her türlü önlem alınabilir. Örgütsel düzeyde tükemişlikle mücadele etme yöntemleri hem kişisel düzeydekilere göre daha kalıcılığı fazladır hem de tükemişliğin örgüt için önemli bir sorun olduğu ve önlem alınması gerektiği düşünceğini vurgulamaktadır. Öte yandan örgütsel mücadele teknikleri, tükemişliğin örgütün tamamında kabul edilmesini ve tükemişlikle mücadele etme konusunda daha dayanıklı ve bilgili çalışan grupların oluşmasına da katkı sağlamaktadır. Bahsedilen yöntemlere aşağıda yer verilmiştir.

- İhtiyaç duyulduğunda yardımcı personel ve ek donanıma başvurmak,
- Serbest karar verme olanaklarını ve kararlara katılım oranını arttırmak,
- İşin gerektirdiği sorumluluğu belirleyip, yetkiyi denkleştirmek,
- Adaletli bir ödül sistemi oluşturmak,
- İş yükünün aynı kişiler üzerinde yoğunlaşmasını önlemek amacıyla zor işlerin adil olarak dağıtılmasını sağlamak,
- Örgütsel değişimi sağlamak,
- Takım çalışmalarına destek vermek,
- Örgütsel bağlılığı sağlamak,
- Düzenli bir çatışma yönetim sistemi kurmak,
- Yapılacak görevleri açık ve net bir şekilde belirlemek,
- Kişisel gelişime önem vermek,
- Çalışma saatleri içerisinde kişisel gelişim ve dinlenmeye yeterli zamanı ayırmak,

- Örgüt içi iletişimin sağlıklı ve kaliteli olmasını sağlamak,
- Öğle yemeği ve dinlenme zamanlarını kişiyi rahatlatıcı ve iş ortamından uzak yerlerde vermek,
- Kişilere yeni görevler vermek,
- Üstlerin desteğini sağlamak,
- Yetki devri sayesinde astların yaptıkları işte yönetsel beceri sahibi olmalarını sağlamak,
- Pozitif geri bildirimlerin sıklığını arttırmak,
- Çalışma saatlerini kısaltmak,
- Örgüt içi danışmanlık hizmeti sağlamak,
- Adil ve yerinde bir terfi politikası uygulamak,
- Sosyal etkinlik olanaklarını arttırmak,
- Hizmetle ilgili eğitimler planlamak,
- İş yerinde sosyal destek sağlayıcı gruplar kurmak,
- Kariyer için fırsat sağlamak (Yıldız, 2011, s.53-55), (Sürgevil, 2006, s.119).

Kaçmaz (2005) ise yapılması gerekenleri şu şekilde açıklamaktadır: Görev tanımlarının açık ve net olması, süpervizyon sağlanması, iş ile çalışan arasında uyumun sağlanması, bölümlerin özelliklerine göre optimal personel planının oluşturulması, düzenli toplantılar ile öneri ve eleştirilerin alınması, sorun çözmede kalıcılığın sağlanması, sorunların ortaya çıkışından itibaren ele alınması, yöneticilerin çalışanlara destek verdikleri, sıkıntılı durumlarda kendilerinden yardım isteyebilecekleri, çalışanların ihtiyaç duyduğu sürekli eğitim olanaklarının sağlanması, ödül kaynaklarının artırılması, çalışanların kişisel ihtiyaçlarının karşılanmasına önem verilmesi, alınan kararlara katılımın artırılması gereklidir. Hoşgörülü, adaletli, katılımcı yönetim anlayışı ve çalışanları dinleyen, değer veren bir yönetici, tükenmenin önlenmesi ve mücadele edilmesinde son derece önem taşımaktadır (Yıldız, 2011, s.53-55).

Baltaş ve Baltas'a (2008) göre, tükenmişlikle başa çıkmak için yöneticilerin yapması gerekenler aşağıda belirtilmiştir:

- Yöneticiler yapılması gereken işin amaçlarını ve amaçları gerçekleştirmeden yetkili kişileri saptamalıdır,
- Amacın gerçekleşme aşamasında çalışanlara sonuç bildirilmelidir,
- İstenilen amaç elde edildiğinde çalışanlar ödüllendirilmelidir (Yıldız, 2011, s.53-55).

2.8. İlgili Araştırmalar

Tükenmişlik ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Aşağıda tükenmişlikle ilgili yapılan araştırmalardan bazıları verilmiştir.

2.8.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ergin (1992), “Doktor ve Hemşirelerde Tükenmişlik ve Maslach Ölçeğinin Uyarlanması” adlı araştırmasında özetle şunları anlatmıştır: Kadınlar erkeklere göre daha fazla duygusal tükenmeyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Erkeklerin ise kişisel başarı duygusu kadınlardan daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Çalışma süresinde artış görüldükçe tükenmişlik azalmaktadır. Hemşirelerde duyarsızlaşma bekar kişilerde evlilerden daha çok görülmektedir. Doktorlarda ise duyarsızlaşma ve duygusal tükenmeye bekarlarda evlilerden daha çok rastlanmaktadır (Karacan, 2012, s.41), (Yungul, N.T., 2006, s.54), (Arslan, 2007, s.69).

Baysal (1995), “Lise ve dengi okul öğretmenlerinde mesleki tükenmişliğe etki eden faktörleri” araştırdığında şu sonuçlara ulaşmıştır: Yaş ile tükenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olduğu kanısına varılmıştır. Tükenmişlik incelendiğinde öğretmenlerin özellikle ilk beş yıllarının diğer yıllara göre daha riskli olduğu görülmüştür. Yine öğretmenlerin cinsiyet durumlarına göre, duygusal tükenme alt ölçeğinden elde ettikleri puanların aritmetik ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha az duygusal tükenme yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenliği yapıyor olmalarındaki en önemli nedeni, “mesleği seviyor olmam” olarak belirten öğretmenler, her iki alt ölçek için de en düşük tükenmişlik puanını almışken, bu nedeni “toplumsal nedenler” veya “bu meslek dışında başka iş bulamam” şeklinde belirten

öğretmenlerin, daha yüksek tükenmişlik puanı elde ettikleri sonucuna varılmıştır (Karacan, 2012, s.41), (Yungul, 2006, s.56), (Arıkan, 2007, s.19-20).

Torun (1995) “Tükenmişlik, Aile Yapısı ve Sosyal Destek İlişkileri Üzerine Bir inceleme” isimli çalışmasında şu sonuçları bulmuştur: Aile üyeleri arasında ki uyum arttıkça, sosyal destek olanaklarından faydalanma fırsatı arttıkça tükenmişlik oranı azalmaktadır. Çocuk sayısındaki artış başka kişilere yönelik ilginin artıp katılığın azalması, evli kişilerde başka kişilere yönelik ilginin fazla olması tükenmişlik ve aile yapısını meydana getirmektedir. Demografik değişkenler ve meslek arasında duygusal tükenme açısından bir fark olduğu gözlenmiştir. Bu tükenmenin örneklem ortalamalarında düşük, sosyal destek ortamlarında ise yüksek olduğu belirtilmiştir. Gruplar arasında duygusal tükenmişlik yönünden farklar gözlenmezken, canlılık, katılık, tükenmişlik ve başkalarına ilgi konularında yaş, çalışma süresi, gelir düzeyi, meslek, çocuk sayısı, medeni durum, cinsiyet ve unvan faktörleri üzerinde etkili olduğu bulunmuştur(Karacan, 2012, s.41). (Yungul, 2006, s.55).

Engin (2006) “Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde görevli ilköğretim müfettişlerinin tükenmişlik düzeylerini incelemiş, müfettişlerin duygusal tükenme boyutunda orta düzeyde, duyarsızlaşma boyutunda düşük düzeyde, kişisel başarı boyutu orta ve düşük düzey arasında bir sınırdaki tükenmişlik yaşadığı ‘’ kanısına varmıştır (Çatır, 2014, s.62-63), (Akar, 2010, s.42).

Altay (2007) “Adana il merkezinde görevli okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir.” 434 okul yöneticisiyle yapılan araştırma sonucunda, okul yöneticilerinin tükenmişlik boyutunda daha düşük tükenmişlik yaşadıklarını, tükenmişlik alt boyutlarında ve duygusal alt boyutunda tükenmişlik boyutunun, duyarsızlaşma ve kişisel başarısızlık boyutlarına oranla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Yanar, 2011, s. 48), (Çatır, 2014, s.62-63).

Yıldız (2008) “Resmi ve özel ilköğretim/ortaöğretim okullarında görev yapan rehber öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini belirlemek ve tükenmişliğe etki eden değişkenleri incelemek amacıyla bir çalışma yapmıştır.” Yapılan çalışmanın neticesinde yaş grupları, medeni durum ve mesleki düzey ile tükenmişlik arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak cinsiyet değişkenine göre kadın öğretmenlerin erkek

öğretmenlere göre %4,7 derecesinde tükenmişlik yaşadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyoloji ve Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik bölümlerinden mezun olan kişiler arasında %0,006 derecesinde anlamlı bir fark bulunmuş, Sosyoloji Bölümünden mezun olan kişilerin mesleki formasyon eksikliklerinin de etkisiyle kendilerini kanıtlamak için çaba harcamaları bu sonucun sebeplerinden biri olabileceği bulgusunu göz önüne getirmektedir (Koçak, 2014, s.39), (Çınar, 2016, s.17-18).

İkiz'in 2010 yılındaki araştırmasında psikolojik danışmanların tükenmişlik boyutlarının saptanması ve farklı değişkenler yönünden incelenmesini amaçlamıştır. Yapılan araştırmanın neticesinde ise katılımcıların çalışılan kuruma göre duygusal tükenme boyutları arasında anlamlı bir şekilde fark olduğu bulunmuştur. İlköğretim kurumlarında çalışan psikolojik danışmanların duygusal tükenme düzeyinin, ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan psikolojik danışmanlara kıyasla daha yüksek olduğu, ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan psikolojik danışmanların rehberlik araştırma merkezinde çalışan psikolojik danışmanlara göre daha yüksek duygusal tükenme yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmada mesleki dereceye göre kişisel başarıda da anlamlı bir fark olduğu görülmüştür (Koçak, 2014, s.40).

Yüksel 2017 yılında “Psikolojik danışmanların algıladıkları yıldırma davranışları, tükenmişlik düzeyleri ve psikolojik danışmadaki öz yeterliliklerinin incelenmesi” araştırmasını yapmıştır. Yapılan araştırma neticesinde Psikolojik danışmanların yıldırma ölçeği, tükenmişlik ölçeği, psikolojik danışma öz yeterlik ölçeği ve bu ölçeklerin alt boyutlarından almış oldukları puanlar cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Tükenmişlik ölçeğinin “kişisel başarı duygusunda azalma” boyutundan aldıkları puanlara ilişkin ortalamaların anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Tükenmişliğin kıdem yılına, okuldaki öğrenci sayısına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Psikolojik danışmanların mesleğe yeni başladıkları yıllarda daha fazla tükenmişlik yaşadıkları görülmüştür. Bekâr psikolojik danışmanların daha fazla tükenmişlik yaşadıkları ve daha düşük öz yeterliğe sahip oldukları bulgulanmıştır.

Tosun 2017 yılındaki “Sınıf Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ Ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” araştırmasında sınıf öğretmenlerinin tükenmişliği ile ilgili; cinsiyete göre anlamlı farklılık bulamamıştır. Yaş değişkenine göre duygusal tükenme, kişisel başarı(-sızlık) ve tükenmişliğin tüm boyutlarında 23 – 31 yaş

aralığındaki öğretmenlerin tükenmişlikleri diğer orta yaş ve daha üzeri gruplara göre fazladır. Medeni duruma göre; duyarsızlaşma, kişisel başarı(-sızlık) ve tükenmişliğin tüm boyutları arasında bekâr öğretmenler, evli ve boşanmış öğretmenlere göre tükenmişlik düzeyi yüksektir. Çocuk sayısına göre duyarsızlaşma, kişisel başarı(-sızlık) ve tükenmişlik tüm boyutlarında çocuğu olmayan öğretmenlerin 2 veya 3 çocuğa sahip olan öğretmenlere nazaran tükenmişlik düzeyleri fazladır. Görev yapılan yerin durumuna göre kişisel başarı(-sızlık) ve tükenmişlik tüm boyutları arasında il merkezinde görev yapan öğretmenlerin ilçe ve köylerde görev yapan öğretmenlere göre tükenmişlikleri fazladır. İdarecilik deneyimine göre duygusal tükenme, kişisel başarı(-sızlık) ve tükenmişlik tüm boyutlarında idarecilik deneyimi olmayan sınıf öğretmenlerinin 13 ve üzeri yıl tecrübesi olan öğretmenlere göre tükenmişlikleri fazladır.

2.8.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Maslach ve Jackson (1981) kamu hizmeti sağlayan çalışanların tükenmişlik boyutlarını saptamak amacıyla “Maslach Tükenmişlik Envanteri” ni geliştirmek için çalışma yapmışlardır. Yapılan çalışmada “ polis öğretmen, avukat, , hemşire” vb gibi farklı meslek gruplarında çalışan kişiler saptanmıştır. Yapılan çalışma sonuçlarına bakıldığında kadınların erkeklere ve gençlerin yaşlılara kıyasla duyarsızlaşmayı daha fazla yaşadıkları, bekar çalışanların ise evli çalışanlara kıyasla daha fazla duygusal tükenmeye maruz kaldıkları görülmüştür (Çolakoğlu, 2001, s.46), (Akar, 2010, s.43).

Sarros ve Sarros (1987) “Yönetici Grupları ile Öğretmen Gruplarının Tükenmişlik düzeyleri arasındaki Farkın İncelenmesi” adlı araştırma 635 ilkökul ile ortaokul öğretmenleri ve 128 okul yöneticisinden oluşmuştur. Yapılan araştırmada yöneticiler ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri arasında fark bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Yapılan çalışmada MTÖ den yaralanılmıştır. Çalışmada, öğretmenlerin kişisel başarı düzeyi diğer gruplarla karşılaştırıldığında fazla tükenmişlik yaşadıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer yandan yöneticiler ile öğretmenler arasında duygusal alt boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin yöneticilere kıyasla “Duygusal tükenme” alt boyutunda yüksek düzeyde tükenmişlik yaşadıkları gözlenmiştir. Bu grupların duyarsızlaşma boyutunda ise anlamlı bir farklılık saptanmamıştır(Çolakoğlu, 2001, s.46-47), (Akten, 2007, s.23).

Leiter, Clark ve Durop (1994) ‘‘Kanada Askeri Kuvvetlerinde görev yapan 232 erkek ve 241 kadının mesleki tikenmişliklerini, örgütsel bağlılıklarını ve psikosomatik belirtilerini incelemiştir. Bulgulara göre iş arkadaşlarından destek almak kadınlar için daha önemlidir.’’ Örgütsel problemlerle mücadele etme konusunda kadınlar erkeklere kıyasla daha zayıftır (Yanar, 2011, s.49-50).

Chesnutt (1997), yaptığı araştırmada tikenmişlik alt boyutlarının destek ağının büyüklüğü, destekten sağlanan doyum ve desteğin miktarı ile arasında ilişki olduğu, yaş ve cinsiyetin destek ağının yapısı ve tikenmişlikle ilişkili olduğu, tikenmişlik ve sosyal destek arasında negatif yönlü ilişki olduğu, meslektaşlardan sağlanan destek ile yönetici desteği, duyarsızlaşma ve duygusal tikenme arasında ters yönlü ilişki bulunduğu, kadınların erkeklere kıyasla duygusal tikenmeyi daha fazla yaşadıkları, 45 yaş ve bu yaşın altında bulunan öğretmenlerin bu yaşın üzerindeki kıyasla daha fazla duygusal tikenme ve duyarsızlaşma yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Yanar, 2011, s.50), (Akten, 2007, s.21). (Arslan, 2007, s.69),

Wright ve Bonett (1997), ‘‘İş Performansına Tikenmişliğin Etkisi’’ isimli araştırmasında Maslach’ın tikenmişliğinin üç alt boyutu ve iş performansı arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Yapılan araştırma deneklere iki kez uygulanmıştır. Araştırma neticesi: İş performansı ve duygusal tikenmişlik arasında olumsuz ilişki bulunduğunu, Duyarsızlaşma, iş performansı ve yetersiz kişisel başarı hissi arasında bir ilişki olmadığını, tikenmişlik kavramının en önemli bileşeninin duygusal tikenmişlik olduğunu belirtmektedir (Yanar, 2011, s.50), (Seçer, 2011, s.41).

Dworkin (2001), ‘‘Öğretmen Tikenmişliği ve Okul Reformu Hakkında Bir Perspektif’’ isimli araştırmasında iki genel tikenmişlik modelini incelemiştir. Bunlar psikolojik ve sosyolojik tikenmişlik modelidir. Sosyolojik model tikenmişliği, işe özel yabancılaşmadır. Bu yabancılaşmayı organizasyonel ve yapısal değişikliklerle düzeltmek mümkündür. ABD’de öğretmenler üzerinde etkisi olan okul reformları 1983’ten günümüze kadar yavaşlama göstermiş yeterlilik testi, karar verme ve yerinden yönetim, hesap verilebilirlik ile yüksek düzey test etme olarak üç aşama şeklinde olduğunu yaptığı çalışmalarda açıklamıştır. Her bir aşama sırasında elde edilen öğretmen tikenmişliği verileri, reformlardan önce elde edilen veri ile karşılaştırılmış, araştırma neticesinde her

reformun öğretmen tükenmişliğini daha da arttırdığını, fakat farklı bir öğretmen alt kümesine etkisi olduğu saptanmıştır (Çintiriz, 2016, s.28).

Brotheridge ve Grandey (2002) “tükenmişliğin kişisel başarı boyutunu çalışmalarında incelemişlerdir.” Yaptıkları çalışmalar sonucunda, iş görenler arasındaki güçlü ve devamlı sağlanan iletişimin ve iş görenlerin birbirlerine karşı gösterdikleri olumlu davranışların kişisel başarı üzerinde olumlu etkisinin olduğu saptanmıştır (Çintiriz, 2016, s.28), (Çatır, 2014, s.62).

Schaufeli, Leiter ve Maslach (2008), “Tükenmişlik: 35 Yıllık Araştırma ve Bir Pratik” adlı araştırmalarında tükenmişliğin sonuçlarından çok tükenmişliğin kendisine odak noktası olarak almışlardır ve tükenmişliğe genel bir bakış getirmişlerdir. Araştırmalarında, tükenmişliğin temelini geçen yüzyılın son çeyreğinde oluşan geniş ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeler içerisinde aramanın doğru olacağını belirtmişlerdir. Endüstriyel toplumdan hizmet ekonomisine olan hızlı değişimin tükenmişliğin meydana gelmesinde rol oynadığını ve bu sosyal değişimin psikolojik baskılarla tükenmişliği daha da arttırabileceği, tükenmişliğin global sorun olarak incelenmesine rağmen, tükenmişlik kavramına bakış açısının ülkeden ülkeye farklılık gösterdiğini, bazı ülkelerde tükenmişliğin tıbbi bir teşhis bazı ülkelerde ise psikiyatrik tanı yönünden ufak kusur taşıyan sosyal olarak kabullenmiş bir etiket olarak kabul ettiğini belirtmiştir (Çintiriz, 2016, s.29).

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Hatay ili İskenderun ilçesinde çalışan sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik durumlarını belirlemeyi amaçlayan tarama modelinde betimsel bir araştırmadır.

Diğer araştırmalara göre daha büyük örneklem grubu oluşturmayı sağlayan tarama araştırmaları, konu ile ilgili katılımcı görüşleri, ilgi ve becerilerini tespit etmektedir.

Katılımcıların bireysel ve mesleki bilgilerini tespit etmeyi amaçlayan kişisel bilgi formu ile tükenmişlik durumlarını tespit etmeyi amaçlayan Maslach Tükenmişlik Envanteri ile araştırma yürütülmüştür.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Hatay ili İskenderun ilçesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında görev yapan Sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3.1. Evren ve Örneklem Tablosu

	Evren	Örneklem
Sayı	663	422

En az 243 örneklem seçmek yeterli olabilirken, araştırma 422 örneklem seçilerek yapılmıştır. Araştırma örneklemini Hatay ili İskenderun ilçesinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında görev yapan uygun tesadüfi yöntemle seçilmiş 422 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu ve Maslach Tükenmişlik Envanteri olmak üzere verileri elde etmek için anket uygulanmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

İlgili alan yazını taranarak araştırma amacı ile katılımcı sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, yaş mesleki kıdem, medeni durum, çocuk durumu, mezun olunan son program,

mezun olunan bölüm, sınıfta bulunan öğrenci sayısı, sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı gibi özelliklerini tespit etmeyi amaçlayan kişisel bilgi formudur.

3.3.2. Maslach Tükenmişlik Ölçeği

Bu araştırmada Maslach ve Jackson tarafından geliştirilmiş ancak Maslach'ın ismiyle benimsenen Maslach Tükenmişlik Envanteri kullanılmıştır. Ölçek tükenmişliği 22 madde ve üç alt boyutta değerlendirmektedir. Bu üç alt boyut; duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı hissidir. (Şahin, 2007, s.50).

“Ölçeğin ülkemize uyarlama çalışmaları ilk defa Ergin (1992) tarafından yapılmıştır. Ölçeğe verilecek yanıtlar 5’li likert ölçeği şeklindedir. 5’li likert ölçeğine göre yanıtlar “hiçbir zaman (0), çok nadir (1), bazen (2), çoğu zaman(3), her zaman (4)” seçeneklerine göre verilmektedir”(Şahin, 2007, s.50).

Tükenmişlik alt boyutları şöyle açıklanabilir.

a) Duygusal Tükenme: Kişinin mesleği veya işi tarafından tüketilmiş, aşırı yüklenilmiş olma duygularını tanımlayan alt ölçektir. 1, 2, 3, 6, 8, 13, 14, 16, 20 numaralı 9 madde de duygusal tükenme ölçülmektedir. Duygusal tükenme alt maddeleri;

1. İşimden soğuduğumu hissediyorum.
2. İş dönüşü kendimi ruhen tükenmiş hissediyorum.
3. Sabah kalktığımda bir daha bu işi kaldıramayacağımı hissediyorum.
6. Bütün gün insanlarla uğraşmak benim için çok yıpratıcı.
8. Yaptığım işten tükendiğimi hissediyorum.
13. İşimin beni kısıtladığını hissediyorum.
14. İşimde çok fazla çalıştığımı hissediyorum.
16. Doğrudan doğruya insanlarla çalışmak bende çok fazla stres yaratıyor.
20. Yolun sonuna geldiğimi hissediyorum

b) Duyarsızlaşma: Kişinin hizmet ve bakım verdiklerine karşı, bireylerin kendilerine özgü birer varlık olduklarını dikkate almaksızın duygudan yoksun şekilde davranmalarını tanımlayan alt ölçektir. 5,10,11,15,22 numaralı 5 madde de duyarsızlaşma ölçülmektedir. Duyarsızlaşma alt maddeleri;

5. İşim gereği karşılaştığım bazı kimselere sanki insan değillermiş gibi davrandığımı fark ediyorum.
10. Bu işle çalışmaya başladığımdan beri insanlara karşı sertleştim.
11. Bu işin beni giderek katılaştırmasından korkuyorum.
15. İşim gereği karşılaştığım insanlara ne olduğu umurumda değil.
22. İşim gereği karşılaştığım insanların bazı problemlerini sanki ben yaratmışım gibi davrandıklarını hissediyorum.

c) Kişisel Başarı: İnsanlarla çalışan bir kişide yeterlilik ve başarıyla üstesinden gelme duygularını tanımlayan alt ölçektir. 4, 7, 9, 12, 17, 18, 19, 21 numaralı 8 madde de düşük kişisel başarı hissi ölçülmektedir. Kişisel başarı alt maddeleri;

4. İşim gereği karşılaştığım insanların ne hissettiğini hemen anlarım.
7. İşim gereği karşılaştığım insanların sorunlarına en uygun çözüm yollarını bulurum.
9. Yaptığım iş sayesinde insanların yaşamına katkıda bulunduğuma inanıyorum.
12. Çok şeyler yapabilecek güçteyim.
17. İşim gereği karşılaştığım insanlarla aramda rahat bir hava yaratırım.
18. İnsanlarla yakın bir çalışmadan sonra kendimi canlanmış hissedirim.
19. Bu işte birçok kayda değer başarı elde ettim.
21. İşimdeki duygusal sorunlara serinkanlılıkla yaklaşırım.

Ergin (1992) tarafından avukat, doktor, hemşire, öğretmen, polis gibi çeşitli meslek gruplarından oluşan 235 kişilik bir grupta ön testi yapılmıştır. Ön test sonucunda ölçekte bazı değişiklikler yapılmıştır. Özgün biçimindeki 7 seçenekli yanıtta farklı bir şekilde “hiçbir zaman, çok nadir, bazen, çoğu zaman, her zaman” şeklinde 5 cevaplı seçenek ile oluşacak şekilde düzenlenmiştir (Yüksel, 2017, s.57,58).

3.3.2.1 Maslach Tükenmişlik Envanterinin Puanlanması

Bu araştırmada, alt ölçeklerin birbirleriyle karşılaştırılabilmesi için, alt ölçek ve toplam tükenmişlik puanlarının aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve analizler aritmetik ortalamalara göre yapılmıştır.

Tablo 3.2. Beşli Derecelendirme Sistemi Puanlarına Karşılık Gelen Yorum Tablosu

Seçenekler	Puan	Alt- Üst Sınır	Puana karşılık gelen yorum
Hiçbir Zaman	1.00	1.00-1.80	Çok Az Tükenmiş
Çok Nadir	2.00	1.81-2.60	Az Tükenmiş
Bazen	3.00	2.61-3.80	Orta Düzeyde Tükenmiş
Çoğu Zaman	4.00	3.81-4.20	Çoğunlukla Tükenmiş
Her Zaman	5.00	4.21-5.00	Çok Fazla Tükenmiş

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi anket maddeleri 5’li derecelendirme ölçeği ile hazırlanmış; “Hiçbir Zaman” seçeneği için 1, “Çok Nadir” seçeneği için 2, “Bazen” seçeneği için 3, “Çoğu Zaman” seçeneği için 4 “Her Zaman” seçeneği için 5 puan verilmiştir.

Duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt ölçeklerindeki yüksek puanlar tükenmişliğin yüksekliğini yansıtır. Kişisel başarı alt ölçeğindeki düşük puanlar ise tükenmişliğin yüksekliğini yansıtır. Üç alt ölçekteki orta düzey tükenmişliğin orta düzeyini yansıtır. Kişisel başarı alt boyutunda olumsuz ifadeler bulunduğu için ters yönde puanlanmalıdır. Ters puanlama ise “her zaman =1, çoğu zaman = 2, bazen = 3, çok nadir = 4, hiçbir zaman = 5” şeklinde puanlanır (Erkul, 2014, s.26), (Polat, Ercengiz, ve Tetik, 2012, s.161-162).

3.3.2.2 Maslach Tükenmişlik Envanterinin Güvenirliği

Maslach Tükenmişlik Envanterini Türkçeye uyarlayan Çam, güvenilirlik çalışmasında Maslach Tükenmişlik Envanteri formuna verilen yanıtlara dayanarak; Kuder-Richardson 20 formülüne göre ve yarıya bölme tekniği ile güvenilirlik katsayılarını

hesaplamıştır. Bu çalışmanın sonucunda Kuder-Richardson 20 formülüne göre güvenilirlik katsayıları:

Duygusal Tükenme Alt ölçeği için: 0.89

Duyarsızlaşma Alt ölçeği, için: 0.71

Kişisel Başarı Alt ölçeği için: 0.72 olarak bulunmuştur.

Maslach Tükenmişlik Envanteri alt ölçeklerinin yarıya bölme tekniği ile saptanan korelasyon katsayılarının Spearman-Brown düzeltmesi yapıldıktan sonra elde edilen güvenilirlik katsayıları:

Duygusal Tükenme Alt ölçeği için: 0.84

Duyarsızlaşma Alt ölçeği için: 0.78

Kişisel Başarısızlık Alt ölçeği için: 0.72 şeklinde bulunmuştur

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular çerçevesinde, Maslach Tükenmişlik Envanteri'nin geçerliği ve güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğu ve tükenmişliği ölçmek amacıyla kullanabileceği söylenebilir (Seçer, 2011, s.51-52).

3.3.2.3 Maslach Tükenmişlik Envanterinin Geçerliği

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapan Ergin (1992), güvenilirliği iki metotla test etmiştir. İç tutarlılık katsayıları duygusal tükenmede 0,83, duyarsızlaşmada 0,65, ve kişisel başarıda ise 0, 72'dir. Ergin'in (1992) çalışması toplamda 552 doktor ve hemşireden oluşan grupla yapılmıştır. 99 kişiye 2 ile 4 hafta sonra ulaşılarak yapılan test-tekrar-test çözümlemesinde duygusal tükenme 0,83, duyarsızlaşma 0,72, kişisel başarı 0,67 bulunmuştur (Çınar, 2016, s.36).

Birleşme geçerliliği yöntemiyle ölçeğin geçerlilik çalışmasının çözümlemesini Çam (1992) yapmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelerin Mesleki Tükenmişlik Envanterine verdikleri yanıtlarla, hemşirelerle birlikte çalışan kişilerin, hemşireleri değerlendirerek, Mesleki Tükenmişlik Envanterine verdikleri yanıtlar karşılaştırılmıştır. Hemşireler ile onlarla birlikte çalışan kişilerin puanları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda ortalamalar arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (Çağlayan, 2012, 52-53).

Orijinal sayısal puanlar uluslar arası çalışmalarda tercih edilmektedir. Türkiye’deki çalışmalarda “yüksek, orta ve düşük” şeklinde belirlenmiştir. 9 maddeden oluşan duygusal tükenmişlik için, 27 ve üzeri yüksek, 17-26 orta ve 16 ve aşağısı düşük olarak nitelenmiştir.

3.4. Güvenirlilik Analizi

Tablo 3.4.1. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ve alt boyutlarına (duygusal, tükenmişlik, duyarsızlaşma, kişisel başarısızlık) ait güvenirlilik analizi

Alt Boyutlar	Cronbach Alpha	N
Duygusal Tükenmişlik	0.862	9
Duyarsızlaşma	0.773	5
Kişisel Başarısızlık	0.79	8
Tükenmişlik Genel	0.713	22

Güvenirlilik analiz sonuçları;

- $0.00 < \alpha \leq 0.40$ güvenilir değil
- $0.40 < \alpha \leq 0.60$ düşük güvenirlilikte
- $0.60 < \alpha \leq 0.80$ oldukça güvenilir
- $0.80 < \alpha \leq 1.00$ yüksek derecede güvenilir

Ölçütleri ile değerlendirilmiştir(Tavşancıl, 2006, s. 29).

Sınıf öğretmenlerinin vermiş oldukları yanıtlar çerçevesinde mesleki tükenmişlik ölçeğine yönelik yapılan güvenirlilik analizimiz sonucunda ölçeğin tükenmişlik genel güvenirlilik katsayısı 0.713 bulunmuştur. Bunun sonucunda da güvenirlilik katsayısı $0.60 < \alpha \leq 0.80$ arasında olduğu için mesleki tükenmişlik ölçeği oldukça güvenilir olduğu söylenebilir. Tükenmişliğin duygusal tükenmişlik alt boyutu $\alpha=0.862$ ile yüksek derecede güvenilir olduğu, duyarsızlaşma alt boyutu $\alpha=0.773$ ile oldukça güvenilir olduğu, kişisel başarısızlık alt boyutu ise $\alpha=0.79$ ile oldukça güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Bu aşamada uygulanan Kişisel Bilgi Formu ve Maslach Tükenmişlik Envanteri yanıtları kontrol edilerek sadece Kişisel Bilgi Formunu veya Maslach Tükenmişlik Envanteri’ni yanıtlanmış, kâğıtlar geçersiz sayılmıştır. Envantere verilen yanıtlar ve Kişisel Bilgi Formundaki bilgiler bilgisayar ortamında SPSS 24 paket programı

kullanılarak çözümlenmiştir. İstatistik alanında uzman kişilerden yardım alınarak araştırma amacı çerçevesinde bilgisayara işlenmiştir.

Envanterden elde edilen puan dağılımlarına bakılarak iki değişkenli olması durumunda t testi, ikiden fazla değişken olması durumunda ise ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA testi uygulanırken grupların homojen olması durumunda Tukey, heterojen olması durumunda da Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Tukey ve Tamhane's T2 testi sonucunda farkın hangi düzeyde olduğu belirlenemediği durumlarda LSD testi kullanılmıştır. Araştırmamızda hata payı olarak 0.05 ölçü olarak alınmıştır.



4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Örnekleme İlişkin Bağımsız Değişkenlerin Dağılımı İle İlgili Tanımlayıcı Bilgiler

4.1.1. Cinsiyet

Tablo 4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyete göre dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	244	57.8
Erkek	178	42.2
Toplam	422	100

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %57.8’inin kadın, %42.2’sinin erkek olduğu tespit edilmiştir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunu kadınlarının oluşturduğunu göstermektedir.

4.1.2 Yaş

Tablo 4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Yaşa göre dağılımları

Yaş	f	%
21-30	14	3.3
31-40	140	33.2
41 ve üzeri	268	63.5
Toplam	422	100

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi ankete katılan sınıf öğretmenlerinin %3.3’ü 21-30 yaş, %32.2’si 31-40 yaş, %63.5’i 41 yaş ve üzeri oldukları tespit edilmiştir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun 41 yaş ve üzeri olduklarını göstermektedir.

4.1.3. Mesleki Kıdem

Tablo 4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem’e göre dağılımları

Mesleki Kıdem	f	%
1-5	9	2.1
6-10	33	7.8
11-15	65	15.4
16 ve üzeri	315	74.6
Toplam	422	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi ankete katılan Sınıf Öğretmenlerinin %2.1’i 1-5 yıl, %7.8’i 6-10 yıl, %15.4’ü 11-15 yıl, %74.6’sı 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun 16 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olduklarını göstermektedir.

4.1.4. Medeni Durum

Tablo 4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Medeni Durum’a göre dağılımları

Medeni Durum	f	%
Evli	369	87.4
Bekâr	44	10.4
Diğer	9	2.1
Toplam	422	100

Tablo 4.4’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin medeni durumlarına göre dağılımları incelendiğinde % 87.4’ü evli ve % 10.4’ünün bekâr olduğu, diğer %2.1’i olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunu evlilerin oluşturduğunu göstermektedir.

4.1.5. Çocuk Durumu

Tablo 4.5. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Durumuna göre dağılımları

Çocuk Durumu	f	%
Yok	50	11.8
Var	372	88.2
Toplam	422	100

Tablo 4.5’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çocuk durumlarına göre dağılımları incelendiğinde % 11.8’inin çocuğu yok, % 88.2’sinin çocuğu var olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun çocuklarının olduğu görülmektedir.

4.1.6. Mezun Olunan Son Program

Tablo 4.6. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun oldukları son programa göre dağılımları

Mezun Olunan Son Program	f	%
Fakülte	358	84.8
Yüksek Lisans	14	3.3
Eğitim Enstitüsü	30	7.1
Yüksek Öğretmen Okulu	12	2.8
Diğer	8	1.9
Toplam	422	100

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Mezun oldukları son programa göre dağılımları incelendiğinde % 84.8’inin fakülte, % 3.3’ünün yüksek lisans, %7.1’inin eğitim enstitüsü, %2.8’inin yüksek öğretmen okulu, %1.9’unun diğer, olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun fakülte mezunu olduğu görülmektedir.

4.1.7. Mezun Olunan Bölüm

Tablo 4.7. Sınıf Öğretmenlerinin Mezun oldukları bölüme göre dağılımları

Mezun Olunan Bölüm	f	%
Sınıf Öğretmenliği	315	74.6
Diğer	107	25.4
Toplam	422	100

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Mezun oldukları bölüme göre dağılımları incelendiğinde % 74.6’sını sınıf öğretmenliği, % 25.4’ünün diğer, olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun Sınıf öğretmenliği mezunu olduğu görülmektedir.

4.1.8. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı

Tablo 4. 8. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre dağılımları

Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı	f	%
19 ve daha az	55	13
20-29	192	45.5
30-39	157	37.2
40 ve üzeri	18	4.3
Toplam	422	100

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre dağılımları incelendiğinde %13.0’ının 19 ve daha az, % 45.5’inin 20-29, %37.2’sinin 30-39, %4.3’ünün 40 ve üzeri olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun sınıfında bulunan öğrenci sayısının 20-29 arasında olduğu görülmektedir.

4.1.9. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı

Tablo 4.9. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısına göre dağılımları

Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı	f	%
1-3	167	39.6
4-6	44	10.4
7-9	31	7.3
10 ve üzeri	21	5
Yok	159	37.7
Toplam	422	100

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına göre dağılımları incelendiğinde %39.6’sının 1-3, % 10.4’ünün 4-6, %7.3’ünün 7-9, %5.0’inin 10 ve üzeri, %37.7’sinin yabancı uyruklu öğrencisinin yok olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun sınıfında bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısının 1-3 arasında olduğu görülmektedir.

4.1.10. Türkçe Dışında Bilinen Diller

Tablo 4.10. Sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bildiği dillere göre dağılımı

Türkçe Dışında Bilinen Dil	f	%
Var	151	35.8
Yok	271	64.2
Toplam	422	100

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Türkçe dışında bildiği dil incelendiğinde % 35.8’ sinin Türkçe dışında dil bildiği, % 64.2’sinin Türkçe dışında dil bilmediği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun Türkçe dışında bir dil bilmediğini göstermektedir.

4.1.11. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi

Tablo 4.11. Sınıf öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesine göre dağılımı

Bir şansınız olsa mesleğinizi değiştirir miydiniz?	f	%
Evet	132	31.3
Hayır	290	68.7
Toplam	422	100

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesi incelendiğinde %31.3’ünün soruya evet şeklinde cevap verdiği yani mesleğini değiştirebileceği, % 68.7’inin hayır şeklinde cevap verdiği yani mesleğini değiştirmeyi düşünmediği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun mesleğini değiştirme düşüncesine sahip olmadığı görülmektedir.

4.1.12. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu

Tablo 4.12. Sınıf öğretmenlerinin okulunun bulunduğu çevrenin sosyo ekonomik durumuna göre dağılımı

Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo- -Ekonomik Durumu nedir?	f	%
Düşük	135	32
Orta	258	61.1
Yüksek	29	6.9
Toplam	422	100

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin okulunun bulunduğu sosyo ekonomik durumu incelendiğinde %32.0’ının soruya düşük şeklinde cevap verdiği, % 61.1’inin orta şeklinde cevap verdiği, %6.9’ının yüksek şeklinde cevap verdiği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun çalıştığı okulunun bulunduğu çevrenin sosyo ekonomik durumunun orta düzeyde olduğu görülmektedir.

4.1.13. Çalıştıkları Ortamdan Duydukları Memnuniyet

Tablo 4.13. Sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet durumuna göre dağılımı

Çalıştığınız ortamdan memnun musunuz?	f	%
Evet	352	83.4
Hayır	70	16.6
Toplam	422	100

Tablo 4.13’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet incelendiğinde %83.4’ünün soruya evet yani memnunum, % 16.6’sının hayır yani memnun değilim şeklinde cevap verdiği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun çalıştığı okuldan memnun olduğu görülmektedir.

4.1.14. Üstlerden Takdir Görme Durumu

Tablo 4.14. Sınıf öğretmenlerinin üstlerden takdir görme durumuna göre dağılımı

Üstlerinizden takdir görüyor musunuz?	f	%
Evet	306	72.5
Hayır	116	27.5
Toplam	422	100

Tablo 4.14’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin üstlerden takdir görme durumları incelendiğinde %72.5’inin soruya evet yani takdir görüyorum, % 27.5’inin hayır yani takdir görmüyorum dediği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun üstlerinden takdir gördüğü görülmektedir.

4.1.15. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme

Tablo 4.15. Sınıf öğretmenlerinin Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme durumuna göre dağılımı

Mesleğinizde verimli olduğunuzu düşünüyor musunuz?	f	%
Evet	404	95.7
Hayır	18	4.3
Toplam	422	100

Tablo 4.15’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme durumuna göre incelendiğinde %95.7’sinin soruya evet yani verimli olduğumu düşünüyorum, % 4.3’ünün hayır yani verimli olduğumu düşünmüyorum şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun mesleğinde verimli olduğunu düşündüğü görülmektedir.

4.1.16. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu

Tablo 4.16. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenliği İsteyerek Yapma durumuna göre dağılımı

Öğretmenliği isteyerek mi yapıyorsunuz?	f	%
Evet	388	91.9
Hayır	34	8.1
Toplam	422	100

Tablo 4.16’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenliği İsteyerek Yapma durumuna göre incelendiğinde %91.9’unun soruya evet yani isteyerek yaptığını, % 8.1’inin hayır yani isteyerek yapmadığını belirttiği görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun öğretmenliği isteyerek yaptığını belirttiği görülmektedir.

4.1.17. Manevi Doyum Düzeyi

Tablo 4.17. Sınıf öğretmenlerinin manevi doyum düzeyi durumuna göre dağılımı

Öğretmenlik mesleğinden duyduğunuz manevi doyum ne kadardır?	f	%
Az	30	7.1
Orta	182	43.1
Yüksek	210	49.8
Toplam	422	100

Tablo 4.17’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin Manevi Doyum Düzeyi durumuna göre incelendiğinde %7.1’inin soruya az, %43.1’inin orta, %49.8’inin yüksek olduğu görülmektedir. Bu dağılımlar araştırmaya katılan Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun manevi doyum düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Betimsel İstatistikler

4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık ve Tükenmişlik Genel Düzeyleri

Tablo 4.20. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri

Alt Boyutlar	N	\bar{x}	Ss	En Düşük Değer	En Yüksek Değer
Duygusal Tükenmişlik	422	2.317	0.768	1.00	5.00
Duyarsızlaşma	422	1.745	0.753	1.00	5.00
Kişisel Başarısızlık	422	2.093	0.606	1.00	4.88
Tükenmişlik Genel	422	2.052	0.574	1.00	4.39

Sınıf öğretmenlerin “duygusal tükenmişlik” düzeyi ortalaması (2.317 ± 0.768); “duyarsızlaşma” düzeyi ortalaması (1.745 ± 0.753); “kişisel başarısızlık” düzeyi ortalaması (2.093 ± 0.606); “tükenmişlik genel” düzeyi ortalaması (2.052 ± 0.574) olarak bulunmuştur.

4.2.3. Cinsiyetin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.21.1. Cinsiyet İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal Tükenmişlik	Kadın	244	2.298	0.739	-0.611	0.542
	Erkek	178	2.344	0.807		

Tablo 4.21.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda “kadın veya erkek” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.30$ ile 2.34) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=-0.611$ $p>0.05$).

Bu bulgu, erkeklerin daha fazla duygusal tükenmişlik yaşadıkları biçiminde yorumlanabilir. Erkek ve kadın sınıf öğretmenlerinin eşit hak ve güvencelere sahip olması nedeni ile olduğu şeklinde düşünmekteyiz.

Tablo 4.21.2. Cinsiyet İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Kadın	244	1.669	0.678	-2.342	0.020
	Erkek	178	1.848	0.836		

Tablo 4.21.2’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre duyarsızlaşma alt boyutunda “kadın veya erkek” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.67 ile 1.85) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.342$ $p<0.05$).

Bu bulgu, incelendiğinde erkeklerin ortalamalarının kadınlardan daha fazla olduğu için erkeklerin daha fazla duyarsızlaşma yaşadıkları biçiminde yorumlanabilir. Bu durum kişisel özelliklerden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 4.21.3. Cinsiyet İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel Başarısızlık	Kadın	244	2.035	0.558	-2.251	0.025
	Erkek	178	2.172	0.660		

Tablo 4.21.3’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “kadın veya erkek” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.04 ile 2.17) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.251$ $p<0.05$).

Bu bulgu, erkeklerin ortalamalarının kadınların ortalamalarından yüksek olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin erkeklerde daha fazla olduğu biçiminde yorumlanabilir. Bu durum kişisel özelliklerden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 4.21.4. Cinsiyet İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik Genel	Kadın	244	2.001	0.534	-2.140	0.037
	Erkek	178	2.121	0.620		

Tablo 4.21.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin cinsiyete göre tükenmişlik genel boyutunda “kadın veya erkek” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.00 ile 2.12) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.091$ $p<0.05$).

Bu bulgu, erkeklerin ortalamalarının kadınların ortalamalarından yüksek olması nedeni ile tükenmişlik genel düzeylerinin erkeklerde daha fazla olduğu biçiminde yorumlanabilir. Bu durum ailevi ve sosyo ekonomik yapıdan, cinsiyet rollerinin toplumsal ve bireysel algılanış biçiminden, iş şartlarından kaynaklanabileceğini düşünmekteyiz.

4.2.4. Yaşın Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.22.1. Yaş ile Mesleki Tükenmişlik ve alt boyutlarına (Duygusal tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) ilişkin ANOVA sonucu

	Yaş	N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	21- 30	14	2.134	0.721	1.010	0.365
	31- 40	140	2.381	0.687		
	41 ve üzeri	268	2.293	0.809		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	21- 30	14	2.057	0.978	4.415	0.013
	31- 40	140	1.862	0.819		
	41 ve üzeri	268	1.667	0,693		
	Toplam	422	1.745	0,753		
Kişisel Başarısızlık	21- 30	14	2.285	0,540	3.015	0.050
	31- 40	140	2.175	0,635		
	41 ve üzeri	268	2.040	0,589		
	Toplam	422	2.093	0,606		
Tükenmişlik Genel	21- 30	14	2,159	0,691	2.979	0.552
	31- 40	140	2,139	0,587		
	41 ve üzeri	268	2,000	0,557		
	Toplam	422	2,052	0,574		

Tablo 4.22.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre duygusal tükenmişlik boyutunda “21-30 arası, 31-40 arası, 41 ve üzeri” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.13 ile 2.38) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=1.010$ $p>0.05$).

Tablo 4.22.1 incelendiğinde 21-30 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.13$), 31- 40 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.38$), 41 ve üzeri yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.29$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 30-40 yaş arası olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenme düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 41 ve üzeri yaş arası ve son olarak da 21-30 yaş aralığına sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Duygusal tükenmişlik toplam ($\bar{x}= 2.32$)’dir.

Tablo 4.22.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre duyarsızlaşma boyutunda “21-30 arası, 31-40 arası, 41 ve üzeri” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=1.67$ ile 2.06) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=4.415$ $p<0.05$).

Tablo 4.22.1 incelendiğinde 21-30 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.06$), 31- 40 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.86$), 41 ve üzeri yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.67$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 21- 30 yaş arası olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla, 31-40 yaş arası ve son olarak da 41 ve üzeri yaş aralığına sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}= 1.75$)’dir.

Tablo 4.22.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre kişisel başarısızlık boyutunda “21-30 arası, 31-40 arası, 41 ve üzeri” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.04$ ile 2.29) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=3.015$ $p>0.05$).

Tablo 4.22.1 incelendiğinde 21-30 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.29$), 31- 40 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.18$), 41 ve üzeri yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.04$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 21-30 yaş arası olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 31- 40 yaş arası ve son olarak da 41 ve üzeri yaş aralığına sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.09$)’dur.

Tablo 4.22.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin yaşlarına göre tükenmişlik genel boyutunda “21-30 arası, 31-40 arası, 41 ve üzeri” değişkenlerine ait

puanları ($\bar{x}=2.16$ ile 2.00) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F=2.979$ $p>0.05$).

Tablo 4.22.1 incelendiğinde 21-30 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.16$), 31- 40 yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.14$), 41 ve üzeri yaş arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.00$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 21-30 yaş arası olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 31-40 yaş arası ve son olarak da 41 ve üzeri yaş aralığına sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.052$)'dir.

Tablo 4.22.2. Yaş İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları

I (yaş)	J (yaş)	Ortalama		
		Farkı (I-J)	Sh	p
21-30	31-40	0.194	0.270	0.862
	41 ve üzeri	0.389	0.264	0.415
31-40	21-30	-0.194	0.270	0.862
	41 ve üzeri	.195*	0.081	0.049
41 ve üzeri	21-30	-0.389	0.264	0.415
	31-40	-.195*	0.081	0.049

Tablo 4.22.2'de görüldüğü üzere yaşı 21-30, 31-40, 41 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 31-40 yaşlarında olan sınıf öğretmenleri ile 41 ve üzeri yaşı olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür ($p<0.05$). 31-40 yaşlarında olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi 41 ve üzeri yaşı olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mesleki kıdemi yılları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$).

Bu durumun 31-40 yaşındaki sınıf öğretmenlerinin daha fazla duyarsızlaşma yaşamlarının mesleğe yeni başladıkları yıllarda beklenti düzeyinin yüksek olması ve bu beklentilerinin karşılanmaması nedeni ile duyarsızlaşma yaşadığı biçimde yorumlanabilir.

4.2.5. Mesleki Kıdemın Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.23.1. Mesleki Kıdem ile Mesleki Tükenmişlik ve alt boyutlarına (Duygusal tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) ilişkin ANOVA sonucu

	Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	Sh	F	p
Duygusal Tükenmişlik	1-5 Yıl	9	2.037	0.709	0.418	0.740
	6-10 Yıl	33	2.340	0.518		
	11-15 Yıl	65	2.311	0.722		
	16 Yıl ve üzeri	315	2.324	0.801		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	1-5 Yıl	9	2.066	0.787	7.222	0.000
	6-10 Yıl	33	2.284	0.957		
	11-15 Yıl	65	1.726	0.794		
	16 Yıl ve üzeri	315	1.683	0.696		
	Toplam	422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	1-5 Yıl	9	2.333	0.824	5.303	0.001
	6-10 Yıl	33	2.450	0.662		
	11-15 Yıl	65	2.130	0.685		
	16 Yıl ve üzeri	315	2.041	0.563		
	Toplam	422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	1-5 Yıl	9	2.145	0.707	3.678	0.012
	6-10 Yıl	33	2.358	0.579		
	11-15 Yıl	65	2.056	0.607		
	16 Yıl ve üzeri	315	2.016	0.556		
	Toplam	422	2.052	0.574		

Tablo 4.23.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre duygusal tükenmişlik boyutunda “1-5 Yıl, 6-10 Yıl, 11-15 Yıl, 16 Yıl ve üzeri” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.34 ile 2.04) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F=0.418$ $p>0.05$).

Tablo 4.23.1 incelendiğinde 1-5 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.04), 6-10 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.34), 11-15 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.31), 16 Yıl ve üzeri sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.32) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 1-5 Yıl arası olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 16 Yıl ve üzeri, 11-15 Yıl arası ve son olarak da 1-5 yıl aralığına

sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mesleki kıdemin Duygusal tükenmişlik toplam ise ($\bar{x}=2.32$)'dir.

Tablo 4.23.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre duyarsızlaşma boyutunda “1-5 Yıl, 6-10 Yıl, 11-15 Yıl, 16 Yıl ve üzeri” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.07$ ile 1.68) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=7.222$ $p<0.05$).

Tablo 4.23.1 incelendiğinde 1-5 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.07$), 6-10 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.28$), 11-15 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.73$), 16 Yıl ve üzeri sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.68$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 1-5 Yıl arası olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 6-10 yıl arası, 11-15 Yıl arası ve son olarak da 16 Yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mesleki kıdemin duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.75$)'dir.

Tablo 4.23.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre kişisel başarısızlık boyutunda “1-5 Yıl, 6-10 Yıl, 11-15 Yıl, 16 Yıl ve üzeri” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.04$ ile 2.45) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=5.303$ $p<0.05$).

Tablo 4.23.1 incelendiğinde 1-5 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.33$), 6-10 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.45$), 11-15 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.13$), 16 Yıl ve üzeri sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.04$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 16 Yıl ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 11-15 Yıl arası, 1- 5 Yıl arası ve son olarak da 6-10 Yıl arası mesleki kıdeme sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mesleki kıdemin kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.093$)'tür.

Tablo 4.23.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre tükenmişlik genel boyutunda “1-5 Yıl, 6-10 Yıl, 11-15 Yıl, 16 Yıl ve üzeri” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.02$ ile 2.36) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin tükenmişlik genel boyutunda anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.678$ $p<0.05$).

Tablo 4.23.1 incelendiğinde 1-5 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.15$), 6-10 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.36$), 11-15 Yıl arası sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.06$), 16 Yıl ve üzeri sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.02$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa 16 Yıl ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla 11-15 Yıl arası, 1-5 Yıl arası ve son olarak da 6-10 Yıl arası mesleki kıdeme sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mesleki kıdemin tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)’dir.

Tablo 4.23.2. Mesleki Kıdem İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane’s T2 Sonuçları

I (mesleki kıdem)	J (mesleki kıdem)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
(1-5)	6-10	-0.218	0.310	0.983
	11-15	0.340	0.280	0.824
	16 ve üzeri	0.383	0.265	0.707
(6-10)	1-5	0.218	0.310	0.983
	11-15	.558*	0.193	0.033
	16 ve üzeri	.601*	0.171	0.007
(11-15)	1-5	-0.340	0.280	0.824
	6-10	-.558*	0.193	0.033
	16 ve üzeri	0.042	0.106	0.999
16 ve üzeri	1-5	-0.383	0.265	0.707
	6-10	-.601*	0.171	0.007
	11-15	-0.042	0.106	0.999

Tablo 4.23.2’de görüldüğü üzere mesleki kıdemi 1-5, 6-10, 11-15, 16 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane’s T2 testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenleri ile 11-15 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p<0.05$) 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi 11-15 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. 16 ve üzeri yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenleri ile 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p<0.05$) 16 ve üzeri yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi ile 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf

öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mesleki kıdemi yılları arasında anlamlı bir fark yoktur. ($p>0.05$)

Tablo 4.23.3. Mesleki Kıdem İle Kişisel Başarısızlık Alt boyutuna ilişkin Tukey Testi Sonuçları

I (mesleki kıdem)	J (mesleki kıdem)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
(1-5)	6-10	-0.117	0.224	0.954
	11-15	0.202	0.212	0.776
	16 ve üzeri	0.292	0.201	0.471
(6-10)	1-5	0.117	0.224	0.954
	11-15	0.319	0.127	0.060
	16 ve üzeri	.409*	0.109	0.001
(11-15)	1-5	-0.202	0.212	0.776
	6-10	-0.319	0.127	0.060
	16 ve üzeri	0.089	0.081	0.690
16 ve üzeri	1-5	-0.292	0.201	0.471
	6-10	-.409*	0.109	0.001
	11-15	-0.089	0.081	0.690

Tablo 4.23.3'de görüldüğü üzere mesleki kıdemi 1-5, 6-10, 11-15, 16 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları kişisel başarısızlık düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenleri ile 16 ve üzeri mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p<0.05$) 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi 16 ve üzeri mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mesleki kıdemi yılları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p>0.05$).

Tablo 4.23.4. Mesleki Kıdem İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

I (mesleki kıdem)	J (mesleki kıdem)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
(1-5)	6-10	-0,212	0,214	0,753
	11-15	0,089	0,202	0,971
	16 ve üzeri	0,129	0,192	0,908
(6-10)	1-5	0,212	0,214	0,753
	11-15	0,302	0,121	0,064
	16 ve üzeri	,342*	0,104	0,006
(11-15)	1-5	-0,089	0,202	0,971
	6-10	-0,302	0,121	0,064
	16 ve üzeri	0,039	0,077	0,957
16 ve üzeri	1-5	-0,129	0,192	0,908
	6-10	-,342*	0,104	0,006
	11-15	-0,039	0,077	0,957

Tablo 4.23.4’de görüldüğü üzere mesleki kıdemi 1-5, 6-10, 11-15, 16 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları tükenmişlik genel düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenleri ile 16 ve üzeri mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p < 0.05$) 6-10 yıl mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi 16 ve üzeri mesleki kıdemi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mesleki kıdemi yılları arasında anlamlı bir fark yoktur ($p > 0.05$).

4.2.6. Medeni Durumun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.24. Medeni Durum ile Mesleki Tükenmişlik ve alt boyutlarına (Duygusal tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) ilişkin ANOVA sonucu

	Medeni Durum	N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	Evli	369	2.303	0.758	1.149	0.318
	Bekâr	44	2.366	0.861		
	Diğer	9	2.679	0.651		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	Evli	369	1.732	0.750	0.395	0.674
	Bekâr	44	1.836	0.834		
	Diğer	9	1.800	0.387		
	Toplam	422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	Evli	369	2.087	0.590	0.165	0.848
	Bekâr	44	2.142	0.762		
	Diğer	9	2.111	0.421		
	Toplam	422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	Evli	369	2.041	0.565	0.614	0.542
	Bekâr	44	2.114	0.683		
	Diğer	9	2.196	0.371		
	Toplam	422	2.052	0.574		

Tablo 4.24 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre duygusal tükenmişlik boyutunda “evli, bekâr ve diğer” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.68 ile 2.30) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenme arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F=1.149$ $p>0.05$).

Tablo 4.24 incelendiğinde Diğer kategorisindeki sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.68), Bekâr sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.37), Evli sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.30), olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Diğer kategorisinde olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla Bekâr ve son olarak da Evli olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Medeni durumun duygusal tükenmişlik toplam (\bar{x} =2.32) dir.

Tablo 4.24 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre duyarsızlaşma boyutunda “evli, bekâr ve diğer” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.84 ile

1.73) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.395$ $p>0.05$).

Tablo 4.24 incelendiğinde bekâr sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.84$), diğer kategorisindeki sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.8$), evli sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.73$), olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa bekâr sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla diğer kategorisi ve son olarak da evli olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Medeni durumun duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.75$)'dir.

Tablo 4.24 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre kişisel başarısızlık boyutunda “evli, bekâr ve diğer” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.09$ ile 2.14) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.165$ $p>0.05$).

Tablo 4.24 incelendiğinde evli sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.09$), diğer kategorisindeki sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.11$), bekâr sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.14$), olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa bekâr sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla diğer kategorisi ve son olarak da evli sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Medeni durumun kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.09$)'dur.

Tablo 4.24 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin medeni durumlarına göre tükenmişlik genel boyutunda “evli, bekâr ve diğer” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.04$ ile 2.20) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile tükenmişlik genel boyutları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.614$ $p>0.05$).

Tablo 4.24 incelendiğinde diğer kategorisindeki sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.20$), bekâr sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.11$), evli sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.04$), olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa diğer kategorisindeki sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla bekâr ve son olarak da evli sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Medeni durumun tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)'tir.

4.2.7. Çocuk Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.25.1. Çocuğa Sahip Olma İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çocuk	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal	Yok	50	2.228	0.800	-0.871	0.384
Tükenmişlik	Var	372	2.329	0.764		

Tablo 4.25.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çocuğa sahip olma durumuna göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda çocuğun “yok veya var” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.23 ile 2.33) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=-0.871$ $p>0.05$).

Tablo 4.25.2. Çocuğa Sahip Olma İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çocuk	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Yok	50	1.888	0.884	1.241	0.220
	Var	372	1.725	0.733		

Tablo 4.25.2’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çocuğa sahip olma durumuna göre duyarsızlaşma alt boyutunda çocuğun “yok veya var” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.89 ile 1.73) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=1.241$ $p>0.05$).

Tablo 4.25.3. Çocuğa Sahip Olma İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çocuk	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel	Yok	50	2.260	0.764	1.686	0.097
Başarısızlık	Var	372	2.070	0.579		

Tablo 4.25.3’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çocuğa sahip olma durumuna göre kişisel başarısızlık alt boyutunda çocuğun “yok veya var” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.26 ile 2.07) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin

mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=1.686$ $p>0.05$).

Tablo 4.25.4. Çocuğa Sahip Olma İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çocuk	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik Genel	Yok	50	2.125	0.693	0.816	0.418
	Var	372	2.042	0.557		

Tablo 4.25.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çocuğa sahip olma durumuna göre tükenmişlik genel boyutunda çocuğun “yok veya var” olması değişkenlerine ait ortalama puanları ($\bar{x}=2.13$ ile 2.04) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=0.816$ $p>0.05$).

4.2.8. Mezun Olunan Son Programın Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.26.1. Mezun Olunan Son Program İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin ANOVA Sonucu

	Mezun olunan son program	N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	Fakülte	358	2.355	0.763	3,642	0.006
	Yüksek Lisans	14	2.515	0.565		
	Eğitim Enstitüsü	30	1.829	0.567		
	Yüksek Öğretmen Okulu	12	2.268	0.888		
	Diğer	8	2.180	1.203		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	Fakülte	358	1.745	0.746	4,018	0.003
	Yüksek Lisans	14	2.414	0.939		
	Eğitim Enstitüsü	30	1.453	0.525		
	Yüksek Öğretmen Okulu	12	1.683	0.700		
	Diğer	8	1.750	0.960		
	Toplam	422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	Fakülte	358	2.098	0.596	1,007	0.404
	Yüksek Lisans	14	2.321	0.633		
	Eğitim Enstitüsü	30	1.958	0.662		
	Yüksek Öğretmen Okulu	12	2.104	0.641		
	Diğer	8	1.937	0.758		
	Toplam	422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	Fakülte	358	2.066	0.565	3.739	0.005
	Yüksek Lisans	14	2.417	0.582		
	Eğitim Enstitüsü	30	1.747	0.439		
	Yüksek Öğretmen Okulu	12	2.018	0.592		
	Diğer	8	1.956	0.954		
	Toplam	422	2.052	0.574		

Tablo 4.26.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son programa göre duygusal tükenmişlik boyutunda “Fakülte, Yüksek Lisans, Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve Diğer ” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.52 ile 1.83) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir(F=3.642 p<0.05).

Tablo 4.26.1 incelendiğinde Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.52$), Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.36$), Yüksek Öğretmen Okulu mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.27$), Diğer kategorisindeki sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.18$) ve Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin ortalamasının ($\bar{x}=1.83$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Yüksek Lisans mezunu olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla Fakülte mezunu, Yüksek Öğretmen Okulu mezunu, Diğer kategorisi ve son olarak da Eğitim Enstitüsü mezunu olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mezun oldukları son programın duygusal tükenmişlik toplam ise ($\bar{x}=2.32$)’dir. Bu durumun Venigma ve Spradley modelindeki ilk aşama olan Balayı ile açıklanabileceğini düşünmekteyiz. Yüksek Lisans yapan öğretmenlerin heyecan, heves ve enerjilerinin üst düzeyde olduğu düşünülmektedir. Ancak aynı düzeyde karşılık alamadıklarını düşündüklerinden dolayı üst düzeyde duygusal tükenmişlik yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 4.26.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son programa göre duyarsızlaşma boyutunda “Fakülte, Yüksek Lisans, Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve Diğer ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.41$ ile 1.45) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=4.018$ $p<0.05$).

Tablo 4.26.1 incelendiğinde Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.41$), Diğer kategorisindeki okul mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.75$), Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.75$), Yüksek Öğretmen Okulu mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.68$) ve Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.45$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Yüksek Lisans mezunu olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla Diğer kategorisindeki okul mezunu, Fakülte mezunu, Yüksek Öğretmen Okulu ve son olarak da Eğitim Enstitüsü mezunu olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mezun oldukları son programın duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.75$)’dir.

Tablo 4.26.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son programa göre kişisel başarısızlık boyutunda “Fakülte, Yüksek Lisans, Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve Diğer ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=1.94$ ile 2.32)

arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=1.007$ $p>0.05$).

Tablo 4.26.1 incelendiğinde Diğer kategorisindeki okul mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.94$), Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.96$), Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.10$), Yüksek Öğretmen Okulu mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.10$) ve Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.32$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Yüksek Lisans kategorisindeki okul mezunu olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla, Yüksek Öğretmen Okulu mezunu, Fakülte mezunu, Eğitim Enstitüsü mezunu ve son olarak da Diğer kategorisinde olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mezun oldukları son programın kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.09$)’dur.

Tablo 4.26.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son programa göre tükenmişlik genel boyutunda “Fakülte, Yüksek Lisans, Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve Diğer ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.42$ ile 1.75) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile tükenmişlik genel toplam puanı arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.739$ $p<0.05$).

Tablo 4.26.1 incelendiğinde Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.92$), Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.78$), Diğer kategorisindeki okul mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.77$), Yüksek Öğretmen Okulu mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.73$) ve Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.55$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Yüksek Lisans mezunu olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı görülmektedir. Daha sonra sırasıyla, Fakülte, Diğer kategorisindeki okul, Yüksek Öğretmen Okulu ve son olarak da Eğitim Enstitüsü mezunu olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Mezun oldukları son programın tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)’dir.

Tablo 4.26.2. Mezun Olunan Son Program İle Duygusal Tükenmişlik Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

I (mezun olunan son program)	J (mezun olunan son program)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Fakülte	Yüksek Lisans	-0.160	0.206	0.938
	Eğitim Enstitüsü	.526*	0.144	0.003
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.087	0.222	0.995
	Diğer	0.175	0.271	0.967
Yüksek Lisans	Fakülte	0.160	0.206	0.938
	Eğitim Enstitüsü	.686*	0.245	0.043
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.247	0.298	0.922
	Diğer	0.335	0.336	0.857
Eğitim Enstitüsü	Fakülte	-.526*	0.144	0.003
	Yüksek Lisans	-.686*	0.245	0.043
	Yüksek Öğretmen Okulu	-0.438	0.259	0.439
	Diğer	-0.350	0.302	0.773
Yüksek Öğretmen Okulu	Fakülte	-0.087	0.222	0.995
	Yüksek Lisans	-0.247	0.298	0.922
	Eğitim Enstitüsü	0.438	0.259	0.439
	Diğer	0.087	0.346	0.999
Diğer	Fakülte	-0.175	0.271	0.967
	Yüksek Lisans	-0.335	0.336	0.857
	Eğitim Enstitüsü	0.350	0.302	0.773
	Yüksek Öğretmen Okulu	-0.087	0.346	0.999

Tablo 4.26.2’de görüldüğü üzere mezun olunan son programı fakülte, yüksek lisans, eğitim enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve diğer mezun olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duygusal tükenme düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin ile eğitim enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişliği eğitim enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin anlamlı düzeyde yüksektir. Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerini ile Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür ($p<0,05$). Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişliği Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mezun olunan son programlar arasında anlamlı bir fark yoktur($p>0.05$). Yüksek Lisans mezunu olan sınıf

öğretmenlerinin beklentilerinin yüksek olması dolayısı ile daha yüksek duygusal tükenmişlik yaşadığını düşünmekteyiz.

Tablo 4.26.3. Mezun Olunan Son Program İle Duyarsızlaşma Alt Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

I (mezun olunan son program)	J (mezun olunan son program)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Fakülte	Yüksek Lisans	-.669*	0.202	0.009
	Eğitim Enstitüsü	0.291	0.141	0.236
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.061	0.218	0.999
	Diğer	-0.004	0.265	1.000
Yüksek Lisans	Fakülte	.669*	0.202	0.009
	Eğitim Enstitüsü	.960*	0.240	0.001
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.730	0.292	0.092
	Diğer	0.664	0.329	0.259
Eğitim Enstitüsü	Fakülte	-0.291	0.141	0.236
	Yüksek Lisans	-.960*	0.240	0.001
	Yüksek Öğretmen Okulu	-0.230	0.253	0.894
	Diğer	-0.296	0.295	0.854
Yüksek Öğretmen Okulu	Fakülte	-0.061	0.218	0.999
	Yüksek Lisans	-0.730	0.292	0.092
	Eğitim Enstitüsü	0.230	0.253	0.894
	Diğer	-0.066	0.339	1.000
Diğer	Fakülte	0.004	0.265	1.000
	Yüksek Lisans	-0.664	0.329	0.259
	Eğitim Enstitüsü	0.296	0.295	0.854
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.066	0.339	1.000

Tablo 4.26.3’de görüldüğü üzere mezun olunan son programı fakülte, yüksek lisans, eğitim enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve diğer mezun (formasyon olarak sınıf öğretmenleri olan fen edebiyat gibi bölüm mezunları) olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda fakülte mezunu sınıf öğretmenleri ile Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür ($p < 0.05$). Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyleri Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin anlamlı düzeyde yüksektir. Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenleri ile Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin puan

ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyleri Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mezun olunan son programlar arasında anlamlı bir fark yoktur($p>0.05$). Bu durum Yüksek Lisans mezunlarının beklenti düzeylerinin yüksek olması ve bu beklentilerinin karşılanamaması biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 4.26.4. Mezun Olunan Son Program İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tukey Testi Sonuçları

I (mezun olunan son program)	J (mezun olunan son program)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Fakülte	Yüksek Lisans	-0.350	0.154	0.158
	Eğitim Enstitüsü	.319*	0.107	0.027
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.047	0.166	0.999
	Diğer	0.110	0.202	0.983
Yüksek Lisans	Fakülte	0.350	0.154	0.158
	Eğitim Enstitüsü	.670*	0.183	0.003
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.398	0.223	0.384
	Diğer	0.461	0.252	0.356
Eğitim Enstitüsü	Fakülte	-.319*	0.107	0.027
	Yüksek Lisans	-.670*	0.183	0.003
	Yüksek Öğretmen Okulu	-0.271	0.193	0.628
	Diğer	-0.208	0.225	0.887
Yüksek Öğretmen Okulu	Fakülte	-0.047	0.166	0.999
	Yüksek Lisans	-0.398	0.223	0.384
	Eğitim Enstitüsü	0.271	0.193	0.628
	Diğer	0.062	0.259	0.999
Diğer	Fakülte	-0.011	0.202	0.983
	Yüksek Lisans	-0.461	0.251	0.356
	Eğitim Enstitüsü	0.208	0.225	0.887
	Yüksek Öğretmen Okulu	0.062	0.259	0.999

Tablo 4.26.4’de görüldüğü üzere mezun olunan son programı fakülte, yüksek lisans, eğitim enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve diğer mezun olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları tükenmişlik genel düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda fakülte mezunu sınıf öğretmenleri ile Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Fakülte mezunu sınıf öğretmenlerinin

tükenmişlik genel düzeyi Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenleri ile Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Yüksek Lisans mezunu sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi Eğitim Enstitüsü mezunu sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mezun olunan son programlar arasında anlamlı bir fark yoktur($p>0.05$). Yüksek lisans ve fakülte mezunlarının eğitim enstitülerine göre daha fazla tükenmişlik yaşamalarını, eğitim enstitüsü mezunlarının daha fazla mesleki tecrübeye sahip olmaları ile açıklanabileceğini düşünmekteyiz. Ayrıca Yüksek lisans mezunlarının beklentileri fazla olduğunu düşündüğümüz için de daha fazla tükenmişlik yaşayabileceğini düşünmekteyiz.

4.2.9. Mezun Olunan Bölümün Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.27.1. Mezun Olunan Bölüm İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal Tükenmişlik	Sınıf Öğretmenliği	315	2.315	0.774	-0.112	0.911
	Diğer	107	2.325	0.755		

Tablo 4.27.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm durumuna göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda “sınıf öğretmenliği veya diğer” olması değişkenlerine ait ($\bar{x}=2.32$ ile 2.33) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=-0.112$ $p>0.05$).

Tablo 4.27.2. Mezun Olunan Bölüm İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Sınıf Öğretmenliği	315	1.802	0.790	3.092	0.002
	Diğer	107	1.575	0.602		

Tablo 4.27.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm durumuna göre duyarsızlaşma alt boyutunda “sınıf öğretmenliği veya diğer” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=1.80$ ile 1.58) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin

mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=3.092$ $p<0.05$).

Tablo 4.27.2 incelendiğinde sınıf öğretmenliği mezunu olanların ortalamalarının sınıf öğretmenliği mezunu olmayanların (diğer) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin sınıf öğretmenliği mezunu olanlarda daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.27.3. Mezun Olunan Bölüm İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel	Sınıf Öğretmenliği	315	2.113	0.635	1.197	0.232
Başarısızlık	Diğer	107	2.032	0.511		

Tablo 4.27.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm durumuna göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “sınıf öğretmenliği veya diğer” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.11$ ile 2.03) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=1.197$ $p>0.05$).

Tablo 4.27.4. Mezun Olunan Bölüm İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik	Sınıf Öğretmenliği	315	2.077	0.608	1.776	0.077
Genel	Diğer	107	1.977	0.458		

Tablo 4.27.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları bölüm durumuna göre Tükenmişlik Genel alt boyutunda “sınıf öğretmenliği veya diğer” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.77$ ile 2.75) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan Tükenmişlik Genel ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=0.411$ $p>0.05$).

4.2.10. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısının Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.27.5. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısını İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu

	Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı	N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	19 ve daha az	55	2.353	0.775	3.650	0.013
	20 - 29	192	2.202	0.723		
	30-39	157	2.402	0.757		
	40 ve üzeri	18	2.697	1.091		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	19 ve daha az	55	1.669	0.701	3.392	0.018
	20 - 29	192	1.655	0.696		
	30-39	157	1.839	0.775		
	40 ve üzeri	18	2.111	1.087		
	Toplam	422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	19 ve daha az	55	2.009	0.588	2.358	0.071
	20 - 29	192	2.033	0.559		
	30-39	157	2.185	0.646		
	40 ve üzeri	18	2.187	0.715		
	Toplam	422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	19 ve daha az	55	2.010	0.508	4.484	0.004
	20 - 29	192	1.963	0.548		
	30-39	157	2.142	0.586		
	40 ve üzeri	18	2.332	0.756		
	Toplam	422	2.052	0.574		

Tablo 4.27.5’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre duygusal tükenmişlik boyutunda “19 ve daha az, 20 - 29, 30-39, ve 40 ve üzeri ” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.70 ile 2.20) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir(F=3.650 p<0.05).

Tablo 4.27.5 incelendiğinde Sınıfında 40 ve üzeri öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.70), 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.40), 19 ve daha az öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.35), 20 – 29 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.20) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfında 40

ve üzeri öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfında 30-39 öğrenci bulunan, 19 ve daha az öğrenci bulunan ve son olarak da 20 – 29 öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısının duygusal tükenmişlik toplam ise ($\bar{x}=2.32$)’dir.

Tablo 4.27.5’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre duyarsızlaşma boyutunda “19 ve daha az, 20 - 29, 30-39, ve 40 ve üzeri” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.11$ ile 1.66) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.392$ $p<0.05$).

Tablo 4.27.5 incelendiğinde Sınıfında 40 ve üzeri öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.11$), 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.84$), 19 ve daha az öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.67$), 20 – 29 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.66$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfında 40 ve üzeri öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfında 30-39 öğrenci bulunan, 19 ve daha az öğrenci bulunan ve son olarak da 20 – 29 öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısının duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.75$)’dir.

Tablo 4.27.5’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre kişisel başarısızlık boyutunda “19 ve daha az, 20 - 29, 30-39, ve 40 ve üzeri ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.00$ ile 2.19) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=2.358$ $p>0.05$).

Tablo 4.27.5 incelendiğinde Sınıfında, 19 ve daha az öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.00$), 20 – 29 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.03$), 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.19$), 40 ve üzeri öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.19$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfında 40 ve üzeri öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfında 30 – 39 öğrencisi bulunan, 20-29 öğrenci bulunan ve son olarak da 19 ve daha az öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı

görülmektedir. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısının kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.09$)'dur.

Tablo 4.27.5'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısına göre tükenmişlik genel boyutunda "19 ve daha az, 20 - 29, 30-39, ve 40 ve üzeri " değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.33$ ile 1.96) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=4.434$ $p<0.05$).

Tablo 4.27.5 incelendiğinde sınıfında 40 ve üzeri öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.33$), 19 ve daha az öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.01$), 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.14$), 20 – 29 öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.96$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfında 40 ve üzeri öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfında 30-39 öğrenci bulunan, 19 ve daha az öğrenci bulunan ve son olarak da sınıfında 20 – 29 öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısının tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)'dir.

Tablo 4.27.6. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
19 ve daha az	20-29	0.150	0.116	0.195
	30-39	-0.049	0.119	0.681
	40 ve üzeri	-0.344	0.206	0.097
20-29	19 ve daha az	-0.150	0.116	0.195
	30-39	-.200*	0.081	0.015
	40 ve üzeri	-.494*	0.187	0.009
30-39	19 ve daha az	0.049	0.119	0.681
	20-29	.200*	0.081	0.015
	40 ve üzeri	-0.294	0.189	0.120
40 ve üzeri	19 ve daha az	0.344	0.206	0.097
	20-29	.494*	0.187	0.009
	30-39	0.294	0.189	0.120

Tablo 4.27.6’da görüldüğü üzere sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile 19 ve daha az, 20-29, 30-39, 40 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duygusal tükenmişlik düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla LSD testi yapılmıştır. Analiz sonucunda sınıfta 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenleri ile 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin puanları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Sınıfta 30-39 öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi, sınıfta 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Analiz sonucunda sınıfta 40 ve üzeri öğrenci bulunan sınıf öğretmenleri ile 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin puanları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Sınıfta 40 ve üzeri öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi, sınıfta 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Sınıfta öğrencisi olan diğerleri arasında anlamlı bir fark yoktur. ($p>0.05$)

Tablo 4.27.7. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
19 ve daha az	20-29	0.013	0.114	0.903
	30-39	-0.170	0.117	0.146
	40 ve üzeri	-.442*	0.202	0.030
20-29	19 ve daha az	-0.013	0.114	0.903
	30-39	-.184*	0.080	0.022
	40 ve üzeri	-.455*	0.184	0.014
30-39	19 ve daha az	0.170	0.117	0.146
	20-29	.184*	0.080	0.022
	40 ve üzeri	-0.271	0.185	0.145
40 ve üzeri	19 ve daha az	.442*	0.202	0.030
	20-29	.455*	0.184	0.014
	30-39	0.271	0.185	0.145

Tablo 4.27.7’de görüldüğü üzere sınıfta bulunan öğrenci sayısı 19 ve daha az, 20-29, 30-39, 40 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanlarının duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla LSD testi yapılmıştır. Analiz sonucunda sınıfta 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenleri ile 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin puanları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Sınıfta 40 ve üzeri öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, sınıfta 19 ve daha

az öğrenci olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir($p<0.05$). Sınıfında 40 ve üzeri öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, sınıfında 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir($p<0.05$). Sınıfında öğrencisi olan diğerleri arasında anlamlı bir fark yoktur. ($p>0.05$)

Tablo 4.27.8. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı İle Tükenmişlik genel boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
19 ve daha az	20-29	0.046	0.079	0.992
	30-39	-0.131	0.083	0.519
	40 ve üzeri	-0.321	0.190	0.490
20-29	19 ve daha az	-0.046	0.079	0.992
	30-39	-.178*	0.061	0.022
	40 ve üzeri	-0.368	0.182	0.302
30-39	19 ve daha az	0.131	0.083	0.519
	20-29	.178*	0.061	0.022
	40 ve üzeri	-0.189	0.184	0.898
40 ve üzeri	19 ve daha az	0.321	0.190	0.490
	20-29	0.368	0.182	0.302
	30-39	0.189	0.184	0.898

Tablo 4.27.8'de görüldüğü üzere sınıfta bulunan öğrenci sayısı 19 ve daha az, 20-29, 30-39, 40 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ortalama puanlarının tükenmişlik genel düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Analiz sonucunda sınıfında 30-39 öğrenci bulunan sınıf öğretmenleri ile 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin puanları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Sınıfında 30-39 öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, sınıfında 20-29 öğrenci olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Sınıfında öğrencisi olan diğerleri arasında anlamlı bir fark yoktur. ($p>0.05$)

4.2.11. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısının Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.28.1. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısını İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu

	Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı	N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	1 ve 3	167	2.250	0.732	3.768	0.005
	4 ve 6	44	2.436	0.813		
	7 ve 9	31	2.706	0.866		
	10 ve üzeri	21	2.603	0.619		
	Yok	159	2.242	0.764		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	1 ve 3	167	1.655	0.669	7.601	0.000
	4 ve 6	44	1.918	0.971		
	7 ve 9	31	2.212	0.986		
	10 ve üzeri	21	2.228	0.867		
	Yok	159	1.636	0.633		
	Toplam	422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	1 ve 3	167	2.042	0.576	7.411	0.000
	4 ve 6	44	2.019	0.587		
	7 ve 9	31	2.451	0.700		
	10 ve üzeri	21	2.583	0.683		
	Yok	159	2.032	0.565		
	Toplam	422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	1 ve 3	167	1.982	0.519	8.838	0.000
	4 ve 6	44	2.125	0.605		
	7 ve 9	31	2.456	0.706		
	10 ve üzeri	21	2.471	0.524		
	Yok	159	1.970	0.546		
	Toplam	422	2.052	0.574		

Tablo 4.28.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına göre duygusal tükenmişlik boyutunda “1 ve 3, 4 ve 6, 7 ve 9, 10 ve üzeri, yok” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.71 ile 2.24) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=3.768$ $p<0.05$).

Tablo 4.28.1 incelendiğinde sınıfında 7 ve 9 Yabancı Uyruklu Öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.71$), 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.60$), 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.25$), 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.44$), sınıfında yabancı uyruklu yok olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.24$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfında 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan ve son olarak da sınıfında yabancı uyruklu olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta yabancı uyruklu öğrenci bulunan Öğrenci Sayısının duygusal tükenmişlik toplam ise ($\bar{x}=2.32$)’dir.

Tablo 4.28.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına göre duyarsızlaşma boyutunda “1 ve 3, 4 ve 6, 7 ve 9, 10 ve üzeri, yok ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.23$ ile 1.64) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=7.601$ $p<0.05$).

Tablo 4.28.1 incelendiğinde sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.23$), 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.21$), 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.92$), 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.66$), sınıfında yabancı uyruklu yok olan (olmayan) sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.64$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfında 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan ve son olarak da sınıfında yabancı uyruklu olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta yabancı uyruklu öğrenci bulunan Öğrenci Sayısının duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.75$)’dir

Tablo 4.28.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına göre kişisel başarısızlık boyutunda “1 ve 3, 4 ve 6, 7 ve 9, 10 ve üzeri, yok ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.588$ ile 2.02) arasında değişmektedir.

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=7.411$ $p<0.05$).

Tablo 4.28.1 incelendiğinde sınıfta 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.02$), sınıfta yabancı uyruklu öğrenci olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.03$), 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.04$), 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.45$), sınıfta yabancı uyruklu 10 ve üzeri olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.58$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfta 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfta 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrencisi bulunan, sınıfta yabancı uyruklu öğrenci olmayan (yok) ve son olarak da sınıfta 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta yabancı uyruklu öğrenci bulunan Öğrenci Sayısının kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.09$)'dur.

Tablo 4.28.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısına göre tükenmişlik genel boyutunda “1 ve 3, 4 ve 6, 7 ve 9, 10 ve üzeri, yok ” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.47$ ile 1.97) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=8.838$ $p<0.05$).

Tablo 4.28.1 incelendiğinde sınıfta 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.46$), 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.12$), 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.47$), 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.98$), sınıfta yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.97$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa sınıfta 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla sınıfta 7 ve 9 yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 4 ve 6 yabancı uyruklu öğrenci bulunan, 1 ve 3 yabancı uyruklu öğrenci bulunan ve son olarak da sınıfta yabancı uyruklu öğrenci olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Sınıfta yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)'tir.

Tablo 4.28.2. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin Tukey Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
1-3	4-6	-0.186	0.128	0.594
	7-9	-.455*	0.148	0.019
	10 ve üzeri	-0.353	0.175	0.263
	yok	0.007	0.084	1.000
4-6	1-3	0.186	0.128	0.594
	7-9	-0.269	0.177	0.554
	10 ve üzeri	-0.166	0.201	0.922
	yok	0.194	0.129	0.560
7-9	1-3	.455*	0.148	0.019
	4-6	0.269	0.177	0.554
	10 ve üzeri	0.102	0.214	0.989
	yok	.463*	0.148	0.017
10 ve üzeri	1-3	0.353	0.175	0.263
	4-6	0.166	0.201	0.922
	7-9	-0.102	0.214	0.989
	yok	0.360	0.176	0.245
yok	1-3	-0.007	0.084	1.000
	4-6	-0.194	0.129	0.560
	7-9	-.463*	0.148	0.017
	10 ve üzeri	-0.360	0.176	0.245

Tablo 4.28.2 'de görüldüğü üzere Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı 1-3, 4-6, 7-9, 10 ve üzeri ve olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duygusal tükenmişlik düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p<0.05$) 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi, 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Sınıfında 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi, yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok)

sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer mezun olunan son programlar arasında anlamlı bir fark yoktur($p>0.05$).

Tablo 4.28.3. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
1-3	4-6	-0.263	0.155	0.636
	7-9	-.557*	0.184	0.046
	10 ve üzeri	-0.573	0.196	0.074
	yok	0.018	0.072	1.000
4-6	1-3	0.263	0.155	0.636
	7-9	-0.294	0.229	0.898
	10 ve üzeri	-0.310	0.239	0.895
	yok	0.281	0.154	0.539
7-9	1-3	.557*	0.184	0.046
	4-6	0.294	0.229	0.898
	10 ve üzeri	-0.015	0.259	1.000
	yok	.576*	0.184	0.035
10 ve üzeri	1-3	0.573	0.196	0.074
	4-6	0.310	0.239	0.895
	7-9	0.015	0.259	1.000
	yok	0.592	0.195	0.059
yok	1-3	-0.018	0.072	1.000
	4-6	-0.281	0.154	0.539
	7-9	-.576*	0.184	0.035
	10 ve üzeri	-0.592	0.195	0.059

Tablo 4.28.3'de görüldüğü üzere Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı 1-3, 4-6, 7-9, 10 ve üzeri ve yok olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Sınıfında 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan

sınıf öğretmenleri ile yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür ($p < 0.05$). 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrencisi olanlar arasında anlamlı bir fark yoktur ($p > 0.05$).

Tablo 4.28.4. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı İle Kişisel Başarısızlık Alt Boyutuna İlişkin Tukey Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
1-3	4-6	0.022	0.099	0.999
	7-9	-.408*	0.115	0.004
	10 ve üzeri	-.540*	0.136	0.001
	yok	0.010	0.065	1.000
4-6	1-3	-0.022	0.099	0.999
	7-9	-.431*	0.138	0.016
	10 ve üzeri	-.563*	0.156	0.003
	yok	-0.012	0.100	1.000
7-9	1-3	.408*	0.115	0.004
	4-6	.431*	0.138	0.016
	10 ve üzeri	-0.131	0.166	0.933
	yok	.419*	0.115	0.003
10 ve üzeri	1-3	.540*	0.136	0.001
	4-6	.563*	0.156	0.003
	7-9	0.131	0.166	0.933
	yok	.551*	0.136	0.001
yok	1-3	-0.010	0.065	1.000
	4-6	0.012	0.100	1.000
	7-9	-.419*	0.115	0.003
	10 ve üzeri	-.551*	0.136	0.001

Tablo 4.28.4’de görüldüğü üzere Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı 1-3, 4-6, 7-9, 10 ve üzeri ve sınıfta yabancı uyruklu olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları kişisel başarısızlık düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p < 0.05$)

7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile 4-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, 4-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile 4-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, 4-6 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Diğer Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrencisi olanlar arasında anlamlı bir fark yoktur($p>0.05$).

Sınıfında 7-9 ile 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyinin 1-3, 4-6 ve yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) arasında farklılaşmasının sınıfında bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısının fazla olması ile açıklanabileceğini düşünmekteyiz.

Tablo 4.28.5. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tukey Sonuçları

I (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	J (Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
1-3	4-6	-0.142	0.094	0.554
	7-9	-.474	0.108	0.000
	10 ve üzeri	-.489	0.128	0.002
	yok	0.012	0.061	1.000
4-6	1-3	0.142	0.094	0.554
	7-9	-0.331	0.130	0.082
	10 ve üzeri	-0.346	0.147	0.130
	yok	0.154	0.094	0.457
7-9	1-3	0.474*	0.108	0.000
	4-6	0.331	0.130	0.082
	10 ve üzeri	-0.014	0.156	1.000
	yok	0.486*	0.108	0.000
10 ve üzeri	1-3	.489*	0.128	0.002
	4-6	0.346	0.147	0.130
	7-9	0.014	0.156	1.000
	yok	.501*	0.128	0.001
yok	1-3	-0.012	0.061	1.000
	4-6	-0.154	0.094	0.475
	7-9	-.486*	0.108	0.000
	10 ve üzeri	-0.501*	0.128	0.001

Tablo 4.28.5’de görüldüğü üzere Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı 1-3, 4-6, 7-9, 10 ve üzeri ve sınıfında yabancı uyruklu olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin ortalama puanları tükenmişlik genel düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür. ($p < 0.05$)

7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 7-9 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, 1-3 yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Sınıfında 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenleri ile sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). 10 ve üzeri yabancı uyruklu öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, sınıfında yabancı uyruklu öğrencisi olmayan (yok) sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

4.2.12. Türkçe Dışında Bilinen Dillerin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.29.1. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Türkçe dışında bildiğiniz dil?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal	Var	151	2.214	0.740	-2.077	0.038
Tükenmişlik	Yok	271	2.375	0.778		

Tablo 4.29.1 'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bildikleri dil durumuna göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda “var veya yok” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.21$ ile 2.38) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile Türkçe dışında bildiği dile göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t= -2.076$ $p<0.05$).

Tablo 4.29.1 incelendiğinde Türkçe dışında bir dil bilmeyenlerin (yok) ortalamalarının Türkçe dışında dil bilenlerin (var) ortalamalarından yüksek olması nedeni

ile duygusal tükenmişlik düzeylerinin Türkçe dışında bir dil bilmeyenlerden (yok) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.29.2. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Türkçe dışında bildiğiniz dil?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Var	151	1.585	0.618	-3.539	0.000
	Yok	271	1.833	0.806		

Tablo 4.29.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bildikleri dil durumuna göre duyarsızlaşma alt boyutunda “var veya yok” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.59 ile 1.83) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile Türkçe dışında bildiği dile göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -3.539$ $p < 0.05$).

Tablo 4.29.2 incelendiğinde Türkçe dışında bir dil bilmeyenlerin (yok) ortalamalarının Türkçe dışında dil bilenlerin (var) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin Türkçe dışında bir dil bilmeyenlerden (yok) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.29.3. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Türkçe dışında bildiğiniz dil?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel Başarısızlık	Var	151	1.895	0,484	-5.558	0.000
	Yok	271	2.203	0,639		

Tablo 4.29.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bildikleri dil durumuna göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “var veya yok” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.90 ile 2.20) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile Türkçe dışında bildiği dil arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = 5.558$ $p < 0.05$).

Tablo 4.29.3 incelendiğinde Türkçe dışında bir dil bilenlerin (var) ortalamalarının Türkçe dışında dil bilmeyenlerin (yok) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin Türkçe dışında bir dil bilenlerde (var) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.29.4. Türkçe Dışında Bilinen Dil İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Türkçe dışında bildiğiniz dil?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik	Var	151	1.898	0.508	-4.360	0.000
Genel	Yok	271	2.137	0.592		

Tablo 4.29.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Türkçe dışında bildikleri dil durumuna göre tükenmişlik genel boyutunda “var veya yok” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.90 ile 2.14) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ile Türkçe dışında bildiği dile göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-4.360$ $p<0.05$).

Tablo 4.29.4 incelendiğinde Türkçe dışında bir dil bilmeyenlerin (yok) ortalamalarının Türkçe dışında dil bilenlerin (var) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile tükenmişlik genel düzeylerinin Türkçe dışında bir dil bilmeyenlerde (yok) daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2.13. Mesleğini Değiştirme Düşüncesinin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.30.1. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizi değiştirmek ister misiniz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal	Evet	132	2.748	0.699	8.378	0.000
Tükenmişlik	Hayır	290	2.121	0.717		

Tablo 4.30.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesi durumuna göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.75 ile 2.12) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile mesleğini değiştirme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=8.378$ $p<0.05$).

Tablo 4.30.1 incelendiğinde mesleğini değiştirmek isteyenlerin (evet) ortalamalarının mesleğini değiştirmek istemeyenlerin (hayır) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duygusal tükenmişlik düzeylerinin mesleğini değiştirmek isteyenlerde (evet) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.30.2. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Duyarsızlaşma İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizi değiştirmek ister misiniz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Evet	132	1.978	0.842	4.067	0.000
	Hayır	290	1.638	0.684		

Tablo 4.30.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesi durumuna göre duyarsızlaşma alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.978 ile 1.638) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile mesleğini değiştirme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=4.067$ $p<0.05$).

Tablo 4.30.2 incelendiğinde mesleğini değiştirmek isteyenlerin (evet) ortalamalarının mesleğini değiştirmek istemeyenlerin (hayır) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin mesleğini değiştirmek isteyenlerde (evet) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.30.3. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizi değiştirmek ister misiniz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel Başarısızlık	Evet	132	2.235	0.589	3.294	0.001
	Hayır	290	2.028	0.604		

Tablo 4.30.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesi durumuna göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.34 ile 2.03) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile mesleğini değiştirme düşüncesine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=3.294$ $p<0.05$).

Tablo 4.30.3 incelendiğinde mesleğini değiştirmek isteyenlerin (evet) ortalamalarının mesleğini değiştirmek istemeyenlerin (hayır) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin mesleğini değiştirmek isteyenlerde (evet) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.30.4. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi İle Tükenmişlik Genel İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizi değiştirmek ister misiniz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik	Evet	132	2.321	0.537	6.824	0.000
Genel	Hayır	290	1.929	0.550		

Tablo 4.30.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğini değiştirme düşüncesi durumuna göre tükenmişlik genel alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.32$ ile 1.93) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan tükenmişlik genel ile mesleğini değiştirme düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=6.824$ $p<0.05$).

Tablo 4.30.4 incelendiğinde mesleğini değiştirmek isteyenlerin (evet) ortalamalarının mesleğini değiştirmek istemeyenlerin (hayır) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile tükenmişlik genel düzeylerinin mesleğini değiştirmek isteyenlerde (evet) daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2.14. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.31.1. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu

		Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu	N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	Düşük		135	2.382	0.773	3.055	0.048
	Orta		258	2.254	0.758		
	Yüksek		29	2.578	0.776		
	Toplam		422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	Düşük		135	1.607	0.584	13.512	0.000
	Orta		258	1.745	0.770		
	Yüksek		29	2.386	0.965		
	Toplam		422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	Düşük		135	2.003	0.495	5.576	0.004
	Orta		258	2.104	0.613		
	Yüksek		29	2.409	0.870		
	Toplam		422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	Düşük		135	1.997	0.482	8.218	0.000
	Orta		258	2.034	0.591		
	Yüksek		29	2.458	0.678		
	Toplam		422	2.052	0.574		

Tablo 4.31.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumuna göre duygusal tükenmişlik boyutunda “düşük, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2,58 ile 2,38) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişliğe göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=3,055$ $p<0,05$). Bu duruma göre sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin daha fazla duygusal tükenmişlik yaşadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 4.31.1 incelendiğinde okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.58), düşük olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.38), Orta olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.25) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf

öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla düşük ve son olarak da orta düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu duygusal tükenmişlik toplam ise ($\bar{x}=2.32$)’dir.

Tablo 4.31.1 deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumuna göre duyarsızlaşma boyutunda “düşük, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.39$ ile 1.61) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşmaya göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=13.512$ $p<0.05$). Bu duruma göre sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile duyarsızlaşma arasında ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.31.1 incelendiğinde okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.39$), orta olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.75$), düşük olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.61$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta, ve son olarak da düşük düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.75$)’dir.

Tablo 4.31.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumuna göre kişisel başarısızlık boyutunda “düşük, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.41$ ile 2.00) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=5.576$ $p<0.05$). Bu duruma göre sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile kişisel başarısızlık arasında ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.31.1 incelendiğinde okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu düşük olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.00$), orta olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.10$), yüksek olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.40$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin

kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta ve son olarak da düşük düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu kişisel başarısızlık toplam ise ($\bar{x}=2.09$)'dur.

Tablo 4.31.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumuna göre tükenmişlik genel boyutunda “düşük, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.46$ ile 2.00) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin toplam puanı olan tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=8.218$ $p<0.05$). Bu duruma göre sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile tükenmişlik genel arasında ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.31.1 incelendiğinde okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.46$), orta olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.03$), düşük olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.00$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta ve son olarak da düşük düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)'tir. Buna göre okulun bulunduğu sosyo-ekonomik durumu yüksek olan çevrede çalışan sınıf öğretmenlerinin daha fazla tükenmişlik yaşadığı sonucunda ulaşabiliriz.

Tablo 4.31.2. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları

I (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	J (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Düşük	Orta	0.128	0.081	0.115
	Yüksek	-0.195	0.156	0.212
Orta	Düşük	-0.128	0.081	0.115
	Yüksek	-.324*	0.149	0.031
Yüksek	Düşük	0.195	0.156	0.212
	Orta	.324*	0.149	0.031

Tablo 4.31.2’de görüldüğü üzere Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu Düşük, Orta ve Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla LSD testi yapılmıştır. Analiz sonucunda Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu yüksek olanlarla orta olanlar arasında anlamlı bir fark görülmüştür($p<0.05$). Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi orta olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu olanlar arasında anlamlı bir fark yoktur($p>0.05$).

Tablo 4.31.3. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane’s T2 Sonuçları

I (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	J (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Düşük	Orta	-0.137	0.069	0.139
	Yüksek	-.778*	0.186	0.001
Orta	Düşük	0.137	0.069	0.139
	Yüksek	-.641*	0.185	0.005
Yüksek	Düşük	.778*	0.186	0.001
	Orta	.641*	0.185	0.005

Tablo 4.31.3 ’de görüldüğü üzere Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu Düşük, Orta ve Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane’s T2 testi yapılmıştır. Analiz sonucunda Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu düşük olan sınıf öğretmenleri ile Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu düşük olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu orta olan sınıf öğretmenleri ile Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu orta olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, Yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Diğer durumlar arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır($p>0.05$).

Tablo 4.31.4. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Kişisel Başarısızlık Alt boyutuna ilişkin LSD Sonuçları

I (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	J (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Düşük	Orta	-0.100	0.063	0.114
	Yüksek	-.405*	0.122	0.001
Orta	Düşük	0.100	0.063	0.114
	Yüksek	-.304*	0.117	0.010
Yüksek	Düşük	.405*	0.122	0.001
	Orta	.304*	0.117	0.010

Tablo 4.31.4 'de görüldüğü üzere Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu Düşük, Orta ve Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla LSD testi yapılmıştır. Analiz sonucunda Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu yüksek olan sınıf öğretmenleri ile düşük olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p < 0.05$). Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu yüksek olan sınıf öğretmenleri ile orta olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p < 0.05$). Diğer durumlar arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır($p > 0.05$).

Tablo 4.31.5. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Tükenmişlik Genel boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları

I (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	J (Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Düşük	Orta	-0.367	0.055	0.881
	Yüksek	-.460*	0.132	0.004
Orta	Düşük	0.036	0.055	0.881
	Yüksek	-.423*	0.131	0.008
Yüksek	Düşük	.460*	0.132	0.004
	Orta	.423*	0.131	0.008

Tablo 4.31.5'de görüldüğü üzere Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu Düşük, Orta ve Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerine

göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır. Analiz sonucunda Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu düşük olan sınıf öğretmenleri ile Yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi düşük olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu yüksek olan sınıf öğretmenleri ile orta olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Diğer durumlar arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır($p>0.05$).

4.2.15. Çalıştıkları Ortamdan Duydukları Memnuniyetin Tükenmişlik Düzeyine

Etkisi

Tablo 4.32.1. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çalıştığınız ortamdan memnun musunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal	Evet	352	2.197	0.708	-7.732	0.000
Tükenmişlik	Hayır	70	2.925	0.774		

Tablo 4.32.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet durumuna göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda "evet veya hayır" olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x}=2.20$ ile 2.93) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyete göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-7.732$ $p<0.05$).

Tablo 4.32.1 incelendiğinde çalıştıkları ortamdan memnun olmayanların (hayır) ortalamalarının çalıştıkları ortamdan memnun olanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duygusal tükenmişlik düzeylerinin çalıştıkları ortamdan memnun olmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.32.2. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Duyarsızlığa İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çalıştığınız ortamdan memnun musunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Evet	352	1.658	0.689	-4.611	0.000
	Hayır	70	2.182	0.901		

Tablo 4.32.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet durumuna göre duyarsızlaşma alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.66 ile 2.18) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile çalıştıkları ortamdan duyulan memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir($t=-4.611$ $p<0.05$).

Tablo 4.32.2 incelendiğinde çalıştıkları ortamdan memnun olmayanların (hayır) ortalamalarının çalıştıkları ortamdan memnun olanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin çalıştıkları ortamdan memnun olmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.32.3. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Kişisel Başarısızlık İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çalıştığınız ortamdan memnun musunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel	Evet	352	2.056	0.597	-2.793	0.005
Başarısızlık	Hayır	70	2.276	0.622		

Tablo 4.32.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet durumuna göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.06 ile 2.28) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile çalıştıkları ortamdan duyulan memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.793$ $p<0.05$).

Tablo 4.32.3 incelendiğinde çalıştıkları ortamdan memnun olmayanların (hayır) ortalamalarının çalıştıkları ortamdan memnun olanların (evet) ortalamalarından yüksek

olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin çalıştıkları ortamdaki memnuniyet olmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.32.4. Çalıştıkları Ortamdan Duyulan Memnuniyet İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Çalıştığınız ortamdan memnunuz?		N	\bar{x}	Ss	t	p
	Evet	Hayır					
Tükenmişlik Genel	352	70	1.970	0.533	0.602	-6.876	0.000

Tablo 4.32.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin çalıştıkları ortamdaki memnuniyet durumuna göre Tükenmişlik Genel alt boyutunda "evet veya hayır" olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.98 ile 2.46) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Tükenmişlik Genel ile çalıştıkları ortamdaki memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-6.876$ $p<0.05$).

Tablo 4.32.4 incelendiğinde çalıştıkları ortamdaki memnuniyet olmayanların (hayır) ortalamalarının çalıştıkları ortamdaki memnuniyet olanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile Tükenmişlik Genel düzeylerinin çalıştıkları ortamdaki memnuniyet olmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2.16. Üstlerden Takdir Görme Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.33.1. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Üstlerinizden takdir görüyor musunuz?		N	\bar{x}	Ss	t	p
	Evet	Hayır					
Duygusal Tükenmişlik	306	116	2.212	0.711	0.844	-4.671	0.000

Tablo 4.33.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin üstlerinden takdir görme durumuna göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda "evet veya hayır" olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.21 ile 2.59) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-4.671$ $p<0.05$).

Tablo 4.33.1 incelendiğinde üstlerinden takdir görmeyenlerin (hayır) ortalamalarının üstlerinden takdir görenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni

ile duygusal tükenmişlik düzeylerinin üstlerinde takdir görmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.33.2. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Üstlerinizden takdir görüyor musunuz?		N	\bar{x}	Ss	t	p
	Evet	Hayır					
Duyarsızlaşma	Evet		306	1.685	0.720	-2.533	0.012
	Hayır		116	1.903	0.816		

Tablo 4.33.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin üstlerinden takdir görme durumuna göre duyarsızlaşma alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.69 ile 1.90) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.533$ $p<0.05$).

Tablo 4.33.2 incelendiğinde üstlerinden takdir görmeyenlerin (hayır) ortalamalarının üstlerinden takdir görenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin üstlerinde takdir görmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.33.3. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Üstlerinizden takdir görüyor musunuz?		N	\bar{x}	Ss	t	p
	Evet	Hayır					
Kişisel Başarısızlık	Evet		306	2.049	0.599	-2.450	0.015
	Hayır		116	2.210	0.612		

Tablo 4.33.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin üstlerinden takdir görme durumuna göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.05 ile 2.21) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.450$ $p<0.05$).

Tablo 4.33.3 incelendiğinde üstlerinden takdir görmeyenlerin (hayır) ortalamalarının üstlerinden takdir görenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni

ile kişisel başarısızlık düzeylerinin üstlerinde takdir görmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.33.4. Üstlerden Takdir Görme Durumunu İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Üstlerinizden takdir görüyor musunuz?		N	\bar{x}	Ss	t	p
	Evet	Hayır					
Tükenmişlik Genel	Evet		306	1.982	0.540	-4.126	0.000
	Hayır		116	2.236	0.622		

Tablo 4.33.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin üstlerinden takdir görme durumuna göre tükenmişlik genel boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.98 ile 2.24) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel boyutunda üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-4.126$ $p<0.05$).

Tablo 4.33.4 incelendiğinde üstlerinden takdir görmeyenlerin (hayır) ortalamalarının üstlerinden takdir görenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile tükenmişlik genel düzeylerinin üstlerinde takdir görmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2.17. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünmenin Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.34.1. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizde verimli olduğunuzu düşünüyor musunuz?		N	\bar{x}	Ss	t	p
	Evet	Hayır					
Duygusal Tükenmişlik	Evet		404	2.278	0.741	-5.109	0.000
	Hayır		18	3.197	0.851		

Tablo 4.34.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğinde verimli olma düşüncesine göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.28 ile 3.20) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile mesleğinde verimli olduğunu düşünmeye göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t= -5.109$ $p<0.05$).

Tablo 4.34.1 İncelendiğinde mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerin (hayır) ortalamalarının mesleğinde verimli olduğunu düşünenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duygusal tükenmişlik düzeylerinin mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.34.2. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizde verimli olduğunuzu düşünüyor musunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Evet	404	1.706	0.725	-5.063	0.000
	Hayır	18	2.600	0.886		

Tablo 4.34.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğinde verimli olma düşüncesine göre duyarsızlaşma alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =1.71 ile 2.60) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile mesleğinde verimli olduğunu düşünme arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -5.063$ $p < 0.05$).

Tablo 4.34.2 incelendiğinde mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerin (hayır) ortalamalarının mesleğinde verimli olduğunu düşünenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.34.3. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizde verimli olduğunuzu düşünüyor musunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel Başarısızlık	Evet	404	2.077	0.596	-2.628	0.009
	Hayır	18	2.458	0.726		

Tablo 4.34.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğinde verimli olma düşüncesine göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.08 ile 2.46) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile mesleğinde verimli olduğunu düşünmeye göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = 2.628$ $p < 0.05$).

Tablo 4.34.3 incelendiğinde mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerin (hayır) ortalamalarının mesleğinde verimli olduğunu düşünenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.34.4. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Mesleğinizde verimli olduğunuzu düşünüyor musunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik Genel	Evet	404	2.020	0.556	-5.456	0.000
	Hayır	18	2.752	0.551		

Tablo 4.34.4 'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin mesleğinde verimli olma düşüncesine göre tükenmişlik genel boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.75 ile 3.19) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik genel ile üstlerinden mesleğinde verimli olduğunu düşünmeye göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-5.456$ $p<0.05$).

Tablo 4.34.4 İncelendiğinde mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerin (hayır) ortalamalarının mesleğinde verimli olduğunu düşünenlerin (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile tükenmişlik genel düzeylerinin mesleğinde verimli olduğunu düşünmeyenlerde (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2.18. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.35.1. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Duygusal Tükenmişliğe İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Öğretmenliği isteyerek mi yapıyorsunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duygusal Tükenmişlik	Evet	388	2.223	0.700	-9.296	0.000
	Hayır	34	3.388	0.701		

Tablo 4.35.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu göre duygusal tükenmişlik alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.22 ile 3.39) arasında değişmektedir. Sınıf

öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu duygusal tükenmişlik alt boyutunu anlamlı olarak farklılaştırmaktadır. ($t = -9.296$ $p < 0.05$).

Tablo 4.35.1 İncelendiğinde öğretmenliği isteyerek yapmayanların (hayır) ortalamalarının öğretmenliği isteyerek yapanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duygusal tükenmişlik düzeylerinin öğretmenliği isteyerek yapmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.35.2. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Duyarsızlaşmaya İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Öğretmenliği isteyerek mi yapıyorsunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Duyarsızlaşma	Evet	388	1.677	0.702	-5.405	0.000
	Hayır	34	2.517	0.882		

Tablo 4.35.2'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu göre duyarsızlaşma alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x} = 1.68$ ile 2.52) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu duyarsızlaşma alt boyutunu anlamlı olarak farklılaştırmaktadır ($t = -5.405$ $p < 0.05$).

Tablo 4.35.2 İncelendiğinde öğretmenliği isteyerek yapmayanların (hayır) ortalamalarının öğretmenliği isteyerek yapanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin öğretmenliği isteyerek yapmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.35.3. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Kişisel Başarısızlığa İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Öğretmenliği isteyerek mi yapıyorsunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Kişisel Başarısızlık	Evet	388	2.059	0.591	-3.921	0.000
	Hayır	34	2.477	0.653		

Tablo 4.35.3'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu göre kişisel başarısızlık alt boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x} = 2.06$ ile 2.48) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin

öğretmenliği isteyerek yapma durumu kişisel başarısızlık alt boyutunu anlamlı olarak farklılaştırmaktadır ($t = -3.921$ $p < 0.05$).

Tablo 4.35.3 incelendiğinde öğretmenliği isteyerek yapmayanların (hayır) ortalamalarının öğretmenliği isteyerek yapanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin öğretmenliği isteyerek yapmayanlardan (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 4.35.4. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu İle Tükenmişlik Genel'e İlişkin T-Testi Sonucu

Alt Boyutlar	Öğretmenliği isteyerek mi yapıyorsunuz?	N	\bar{x}	Ss	t	p
Tükenmişlik Genel	Evet	388	1.987	0.534	-8.404	0.000
	Hayır	34	2.794	0.502		

Tablo 4.35.4'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu göre tükenmişlik genel boyutunda “evet veya hayır” olması değişkenlerine ait puanları ($\bar{x} = -8.404$ ile 2.79) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin öğretmenliği isteyerek yapma durumu tükenmişlik genel boyutunu anlamlı olarak farklılaştırmaktadır ($t = -7.841$ $p < 0.05$).

Tablo 4.35.4 İncelendiğinde öğretmenliği isteyerek yapmayanların (hayır) ortalamalarının öğretmenliği isteyerek yapanların (evet) ortalamalarından yüksek olması nedeni ile tükenmişlik genel düzeylerinin öğretmenliği isteyerek yapmayanlarda (hayır) daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2.19. Manevi Doyum Durumunun Tükenmişlik Düzeyine Etkisi

Tablo 4.36.1. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum İle Mesleki Tükenmişlik Ve Alt Boyutlarına (Duygusal Tükenmişlik, Duyarsızlaşma, Kişisel Başarısızlık) İlişkin Anova Sonucu

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum		N	\bar{x}	Ss	F	p
Duygusal Tükenmişlik	Az	30	3.122	0.850	34.476	0.000
	Orta	182	2.460	0.685		
	Yüksek	210	2.078	0.717		
	Toplam	422	2.317	0.768		
Duyarsızlaşma	Az	30	2.513	1.019	27.529	0.000
	Orta	182	1.846	0.728		
	Yüksek	210	1.547	0.638		
	Toplam	422	1.745	0.753		
Kişisel Başarısızlık	Az	30	2.412	0.717	17.308	0.000
	Orta	182	2.227	0.561		
	Yüksek	210	1.931	0.582		
	Toplam	422	2.093	0.606		
Tükenmişlik Genel	Az	30	2.682	0.662	41.848	0.000
	Orta	182	2.178	0.509		
	Yüksek	210	1.852	0.519		
	Toplam	422	2.052	0.574		

Tablo 4.36.1’deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin, Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyuma göre duygusal tükenmişlik boyutunda “az, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =3.12 ile 2.08) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=34.476$ $p<0.05$).

Tablo 4.36.1 incelendiğinde Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =3.12), orta olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.46), yüksek olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.08) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta, ve son olarak da yüksek düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu duygusal tükenmişlik toplam ise (\bar{x} =2.32)’dir.

Tablo 4.36.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyuma göre duyarsızlaşma boyutunda “az, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.51 ile 1.55) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=27.529$ $p<0.05$).

Tablo 4.36.1 incelendiğinde Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.51), orta olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =1.85), yüksek olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =1.55) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta, ve son olarak da yüksek düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu duyarsızlaşma toplam ise (\bar{x} =1.75)'dir.

Tablo 4.36.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyuma göre kişisel başarısızlık boyutunda “az, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.41 ile 1.93) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=17.308$ $p<0.05$).

Tablo 4.36.1 incelendiğinde Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =1.93), orta olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.23), az olan sınıf öğretmenlerinin (\bar{x} =2.41) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta, ve son olarak da yüksek düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu kişisel başarısızlık toplam ise (\bar{x} =2.09)'dur.

Tablo 4.36.1'deki verilere bakılacak olursa sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyuma göre tükenmişlik genel boyutunda “az, orta ve yüksek” değişkenlerine ait puanları (\bar{x} =2.68 ile 1.85) arasında değişmektedir. Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=41.848$ $p<0.05$).

Tablo 4.36.1 incelendiğinde Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=1.85$), orta olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.18$), az olan sınıf öğretmenlerinin ($\bar{x}=2.68$) olduğu görülmektedir. Buna göre sıralanacak olursa Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla orta ve son olarak da yüksek düzeydeki sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu tükenmişlik genel toplam ise ($\bar{x}=2.05$)'tir.

Tablo 4.36.2. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Duygusal Tükenmişlik Alt boyutuna ilişkin Tukey Sonuçları

I (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	J (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Az	Orta	.661*	0.140	0.000
	Yüksek	1.043*	0.139	0.000
Orta	Az	-.661*	0.140	0.000
	Yüksek	.382*	0.072	0.000
Yüksek	Az	-1.043*	0.139	0.000
	Orta	-.382*	0.072	0.000

Tablo 4.36.2'de görüldüğü üzere Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az, orta ve yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır. Analiz sonucunda Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenleri ile orta olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi, orta olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenleri ile yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi, yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu yüksek olan sınıf öğretmenleri ile az olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duygusal tükenmişlik düzeyi az olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 4.36.3. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Duyarsızlaşma Alt boyutuna ilişkin Tamhane's T2 Sonuçları

I (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	J (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Az	Orta	.667*	0.193	0.005
	Yüksek	.965*	0.191	0.000
Orta	Az	-.667*	0.193	0.005
	Yüksek	.298*	0.069	0.000
Yüksek	Az	-.965*	0.191	0.000
	Orta	-.298*	0.069	0.000

Tablo 4.36.3'de görüldüğü üzere Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az, orta ve yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane's T2 testi yapılmıştır.

Analiz sonucunda Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenleri ile orta olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, orta olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenleri ile yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu yüksek olan sınıf öğretmenleri ile az olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$).

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeyi, az olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 4.36.4. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Kişisel Başarısızlık Alt boyutuna ilişkin Tukey Sonuçları

I (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	J (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Az	Orta	0.185	0.115	0.243
	Yüksek	.480*	0.114	0.000
Orta	Az	-0.185	0.115	0.243
	Yüksek	.295*	0.059	0.000
Yüksek	Az	-.480*	0.114	0.000
	Orta	-.295*	0.059	0.000

Tablo 4.36.4’de görüldüğü üzere Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az, orta ve yüksek olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tukey testi yapılmıştır.

Analiz sonucunda Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenleri ile yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p < 0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenleri ile yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p < 0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenlerinin kişisel başarısızlık düzeyi, yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Diğer Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu arasında anlamlı bir fark yoktur($p > 0.05$).

Tablo 4.36.5. Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu İle Tükenmişlik Genel Boyutuna İlişkin Tamhane's T2 Sonuçları

I (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	J (Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu)	Ortalama Farkı (I-J)	Sh	p
Az	Orta	.504*	0.103	0.000
	Yüksek	.830*	0.102	0.000
Orta	Az	-.504*	0.103	0.000
	Yüksek	.325*	0.053	0.000
Yüksek	Az	-.830*	0.102	0.000
	Orta	-.325*	0.053	0.000

Tablo 4.36.5’de görüldüğü üzere Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az, orta ve yüksek olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla Tamhane’s T2 testi yapılmıştır.

Analiz sonucunda Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenleri ile orta olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, orta olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenleri ile yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu az olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenleri ile yüksek olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları arasında fark görülmüştür($p<0.05$). Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyumu orta olan sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel düzeyi, yüksek olan sınıf öğretmenlerinden anlamlı düzeyde yüksektir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Cinsiyet

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir($t=-0.611$ $p>0.05$).

Acun, 2010; Arıkan, 2007; Aslan, 2009; Başören, 2005; Cihan, 2011; Çağlayan, 2012; Çintiriz, 2016; Çolak, 2017; Çolakoğlu, 2014; Gürses, 2006; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Özdoğan, 2008; Özipek, 2006; Özkan, 2007; Seçer, 2011; Şahin, 2007; Toplu, 2012; Tunaboşlu, 2015; Yılmaz, 2013; Yılmaz, 2017; yaptıkları çalışmalarda da duygusal tükenmişlik ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Ancak Akten, 2007; Erkul, 2014; Pepe, 2008; Yungul, 2006; kadınların erkeklerden daha fazla duygusal tükenmişlik yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır. Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; ise erkeklerin kadınlardan daha fazla duygusal tükenmişlik yaşadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Erkeklerin ortalamalarının kadınların ortalamalarından yüksek olması nedeni ile duyarsızlaşma düzeylerinin erkeklerde daha fazla olduğu görülmektedir($t=-2.342$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Akten, 2007; Arıkan, 2007; Aslan, 2009; Başören, 2005; Cihan, 2011; Çağlayan, 2012; Çintiriz, 2016; Çolakoğlu, 2014; Erkul, 2014; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Özdoğan, 2008; Özipek, 2006; Özkan, 2007; Pepe, 2008; Seçer, 2011; Şahin, 2007; Toplu, 2012; Tunaboşlu, 2015; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2013; Yılmaz, 2017; Yungul, 2006; yaptıkları çalışmalarda da duyarsızlaşma ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Çolak (2017), çalışmasında erkeklerin kadınlardan daha fazla duyarsızlaşma yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir. Buna karşılık cinsiyet ile duyarsızlaşma arasında fark olduğu sonucuna ulaşan Gürses (2006), kadınların erkeklerden daha fazla duyarsızlaşma yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu durum sınıf öğretmenlerinin bireysel özellikleri ve cinsiyetin toplumsal algılanış şekline

çalışma koşullarından ailevi veya ekonomik durumlarından, kaynaklı olabilir. Bunun için sınıf öğretmenlerinin meslekleri ile daha fazla duygusal bağ oluşturmalarını sağlayacak faaliyetler düzenlenebileceğini düşünmekteyiz.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Erkeklerin ortalamalarının kadınların ortalamalarından yüksek olması nedeni ile kişisel başarısızlık düzeylerinin erkeklerde daha fazla olduğu görülmektedir($t=2,251$ $p<0,05$).

Acun, 2010; Akten, 2007; Arıkan, 2007; Başören, 2005; Cihan, 2011; Çağlayan, 2012; Çolak, 2017; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Erkul, 2014; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Özipek, 2006; Özkan, 2007; Pepe, 2008; Seçer, 2011; Şahin, 2007; Toplu, 201; Tunaboşlu, 2015; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2013; Yılmaz, 2017; yaptıkları çalışmalarda da kişisel başarısızlık ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Gürses (2006), çalışmasında kadınların erkeklerden daha fazla kişisel başarısızlık yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna karşılık cinsiyet ile kişisel başarısızlık arasında fark olduğu sonucuna ulaşan Aslan, 2009; Özdoğan, 2008; erkeklerin kadınlardan daha fazla kişisel başarısızlık yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir($t=-2.091$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Arıkan, 2007; Çavuşoğlu, 2009; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; Erkul, 2014; Koçak, 2014; Özipek, 2006; Tunaboşlu, 2015; yaptıkları çalışmalarda da tükenmişlik genel boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Aydemir, 2014; Yılmaz, 2017; çalışmasında kadınların erkeklerden daha fazla tükenmişlik genel boyutunda tükenmişlik yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna karşılık cinsiyet ile tükenmişlik genel arasında fark olduğu sonucuna ulaşan Karataş (2009), erkeklerin kadınlardan daha fazla tükenmişlik genel boyutunda tükenmişlik yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.2 Yaş

Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=1.010$ $p>0.05$).

Acun, 2010; Aslan, 2009; Cihan, 2011; Çelik, 2017; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; Gürses, 2006; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Özipek, 2006; Seçer, 2011; Toplu, 2012; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; yaptıkları çalışmalarda da duygusal tükenmişlik ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Çağlayan, 2012; Çolakoğlu, 2014; Şahin, 2007; Yungul, 2006; ise duygusal tükenmişlik ile yaş arasında farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=4.415$ $p<0.05$). 21- 30 yaş arası olan sınıf öğretmenlerinin duyarsızlaşma düzeylerinin en üst sırada yer aldığı daha sonra sırasıyla, 31-40 yaş arası ve son olarak da 41 ve üzeri yaş aralığına sahip olan sınıf öğretmenlerinin yer aldığı görülmektedir. Duyarsızlaşma toplam ise ($\bar{x}=1.745$)'dir.

Acun, 2010; Cihan, 2011; Çağlayan, 2012; Çelik, 2017; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; Gürses, 2006; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Toplu, 2012; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; yaptıkları çalışmalarda da duyarsızlaşma ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Aslan, 2009; Çolakoğlu, 2014; Seçer, 2011; Şahin, 2007; Özipek, 2006; Yungul, 2006; ise duyarsızlaşma ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=3.015$ $p>0.05$).

Acun, 2010; Çağlayan, 2012; Çelik, 2017; Çolakoğlu, 2014; Gürses, 2006; Koçak, 2014; Seçer, 2011; Şahin, 2007; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; yaptıkları çalışmalarda da kişisel başarısızlık ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Aslan, 2009; Cihan, 2011; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; Kaya, 2009; Özipek, 2006; Toplu, 2012; Yılmaz, 2017; Yungul, 2006; Yılmaz, 2013; kişisel başarısızlık ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin yaşları ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=2.979$ $p>0.05$).

Çintiriz, 2016; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da tükenmişlik genel ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Çolak (2017), ise tükenmişlik genel ile yaş arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

5.3. Mesleki Kıdem

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.418$ $p>0.05$).

Acun, 2010; Arıkan, 2007; Cihan, 2011; Erkul, 2014; Koçak, 2014; Seçer, 2011; Tolu, 2012; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; Çağlayan, 2012; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da mesleki kıdem ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Akten, 2007; Aslan, 2009; Çelik, 2017; Çolakoğlu, 2014; Kaya, 2009; Şahin, 2007; Tunaboşlu, 2015; Yungul, 2006; ise mesleki kıdem ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=7.222$ $p<0.05$).

Akten, 2007; Acun, 2010; Arıkan, 2007; Cihan, 2011; Erkul, 2014; Koçak, 2014; Seçer, 2011; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; Çağlayan, 2012; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; yaptıkları çalışmalarda da mesleki kıdem ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Aslan, 2009; Kaya, 2009; Tolu, 2012; Tunaboşlu, 2015; Yungul, 2006; Çelik, 2017; Çolakoğlu, 2014; Özipek, 2006; Şahin, 2007; ise mesleki kıdem ile duyarsızlaşma

arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=5.303$ $p<0.05$).

Akten, 2007; Acun, 2010; Arıkan, 2007; Çelik, 2017; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Erkul, 2014; Koçak, 2014; Şahin, 2007; Yılmaz, 2013; yaptıkları çalışmalarda da mesleki kıdem ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Aslan, 2009; Cihan, 2011; Kaya, 2009; Seçer, 2011; Tolu, 2012; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yungul, 2006; Çağlayan, 2012; Çolak, 2017; Özipek, 2006; ise mesleki kıdem ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemleri ile mesleki tükenmişliğin tükenmişlik genel boyutunda anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.678$ $p<0.05$).

Arıkan, 2007; Erkul, 2014; Çintiriz, 2016; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da mesleki kıdem ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Yılmaz (2017), ise mesleki kıdem ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.4. Medeni Durum

Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenme arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=1.149$ $p>0.05$).

Akten, 2007; Acun, 2010; Başören, 2005; Erkul, 2014; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Seçer, 2011; Toplu, 2012; Tunaboşlu, 2015; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yungul, 2006; Yılmaz, 2013; Çelik, 2017; Çolak, 2017; Çintiriz, 2016; Özkan, 2007; yaptıkları çalışmalarda da medeni durumları ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Aslan, 2009; Cihan, 2011; Çağlayan, 2012; Çolakoğlu, 2014; Özdoğan, 2008; Şahin, 2007; ise medeni durumları ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.395$ $p>0.05$).

Akten, 2007; Acun, 2010; Başören, 2005; Erkul, 2014; Cihan, 2011; Kaya, 2009; Koçak, 2014; Seçer, 2011; Tunaboşlu, 2015; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yungul, 2006; Yılmaz, 2013; Çelik, 2017; Çolak, 2017; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Özdoğan, 2008; Özkan, 2007; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda da medeni durumları ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Aslan, 2009; Toplu, 2012; Çağlayan, 2012; ise medeni durumları ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.165$ $p>0.05$).

Akten, 2007; Acun, 2010; Başören, 2005; Erkul, 2014; Koçak, 2014; Seçer, 2011; Toplu, 2012; Tunaboşlu, 2015; Yıldırım, 2009; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Yungul, 2006; Yılmaz, 2013; Çağlayan, 2012; Çelik, 2017; Çolak, 2017; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Özkan, 2007; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda da medeni durumları ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Aslan, 2009; Cihan, 2011; Kaya, 2009; Özdoğan, 2008; ise medeni durumları ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin medeni durumları ile tükenmişlik genel boyutu arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=0.614$ $p>0.05$).

Erkul, 2014; Yılmaz, 2017; Çintiriz, 2016; yaptıkları çalışmalarda da medeni durumları ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.5. Çocuk Durumu

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=-0.871$ $p>0.05$).

Aslan, 2009; Toplu, 2012; Özdoğan, 2008; yaptıkları çalışmalarda da çocuğa sahip olma ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Çağlayan, 2012; Çolak, 2017; Özipek, 2006; ise çocuğa sahip olma ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=1.241$ $p>0.05$).

Toplu, 2012; Çolak, 2017; Özdoğan, 2008; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da çocuğa sahip olma ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Aslan, 2009; Çağlayan, 2012; ise çocuğa sahip olma ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=1.686$ $p>0.05$).

Toplu, 2012; Çağlayan, 2012; Çolak, 2017; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da çocuğa sahip olma ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Aslan, 2009; Özdoğan, 2008; ise çocuğa sahip olma ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ile çocuğa sahip olma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=0.816$ $p>0.05$).

Çolak, 2017; Özipek, 2006; çalışmamızdan farklı olarak çocuğa sahip olma ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

5.6. Mezun Olunan Son Program

Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.642$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Erkul, 2014; Cihan, 2011; Yıldız, 2011; Yungul, 2006; Yılmaz, 2013; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları son program ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tunaboşlu, 2015; Şahin, 2007; ise mezun oldukları son program ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=4.018$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Erkul, 2014; Cihan, 2011; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2013; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Özipek, 2006; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları son program ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tunaboşlu, 2015; Yungul, 2006; Şahin, 2007; ise mezun oldukları son program ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir($F=1.007$ $p>0.05$).

Acun, 2010; Erkul, 2014; Cihan, 2011; Yılmaz, 2013; Çolakoğlu, 2014; Çintiriz, 2016; Özipek, 2006; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları son program ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yungul, 2006; ise mezun oldukları son program ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları son program ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görölmektedir($F=2.985$ $p<0.05$).

Erkul, 2014; Çintiriz, 2016; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları son program ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

5.7. Mezun Olunan Bölüm

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görölmektedir ($t=-0.112$ $p>0.05$).

Başören, 2005; Kaya, 2009; Yıldız, 2011; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları bölüm ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Çağlayan (2012), ise mezun oldukları bölüm ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olduğu görölmektedir ($t=3.092$ $p<0.05$).

Başören, 2005; Kaya, 2009; Yıldız, 2011; Çağlayan, 2012; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları bölüm ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görölmektedir ($t=1.197$ $p>0.05$).

Başören, 2005; Kaya, 2009; yaptıkları çalışmalarda da mezun oldukları bölüm ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Yıldız, 2011; Çağlayan, 2012; ise mezun oldukları bölüm ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik boyutlarından olan Tükenmişlik Genel ile mezun oldukları bölüm arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t=1.776$ $p>0.05$).

5.8. Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı

Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=3.650$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Aslan, 2009; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; Çolakoğlu, 2014; yaptıkları çalışmalarda da sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Cihan, 2011; Tunaboşlu, 2015; Yungul, 2006; Şahin, 2007; ise sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=3.392$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Aslan, 2009; Cihan, 2011; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; Çolakoğlu, 2014; yaptıkları çalışmalarda da sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tunaboşlu, 2015; Yungul, 2006; Şahin, 2007; ise sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($F=2.358$ $p>0.05$).

Acun, 2010; Aslan, 2009; Yılmaz, 2017; Yılmaz, 2013; Çolakoğlu, 2014; yaptıkları çalışmalarda da sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir

farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Cihan, 2011; Tunaboşlu, 2015; Yungul, 2006; Şahin, 2007; ise sınıfta bulunan öğrenci sayısı ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Öğrenci Sayısı ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=2.789$ $p<0.05$).

5.9. Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı

Sınıf öğretmenlerinin Sınıfta Bulunan Yabancı Uyruklu Öğrenci Sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.768$ $p<0.05$).

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=7.601$ $p<0.05$).

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=7.411$ $p<0.05$).

Sınıf öğretmenlerinin sınıfta bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=2.488$ $p<0.05$).

İlgili alan yazını incelendiğinde sınıfında bulunan yabancı uyruklu öğrenci sayısı ve tükenmişlikle ilgili olarak herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan çalışmamızın bir ilk olduğunu düşünmekteyiz.

5.10. Türkçe Dışında Bilinen Diller

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile Türkçe dışında bildiği dil arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.077$ $p<0.05$).

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile Türkçe dışında bildiği dil arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-3.539$ $p<0.05$).

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile Türkçe dışında bildiği dil arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-5.558$ $p<0.05$).

Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ile Türkçe dışında bildiği dil arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t= -4.360$ $p<0.05$).

İlgili alan yazını incelendiğinde Türkçe dışında bilinen diller ve tükenmişlikle ilgili olarak herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan çalışmamızın bir ilk olduğunu düşünmekteyiz.

5.11. Mesleğini Değiştirme Düşüncesi

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile mesleğini değiştirme düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=8.378$ $p<0.05$).

Umay, 2015; Arasan, 2010; Baydar, 2013; yaptıkları çalışmalarda da mesleğini değiştirme düşüncesi ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile mesleğini değiştirme düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=4.067$ $p<0.05$).

Umay, 2015; Arasan, 2010; Baydar, 2013; yaptıkları çalışmalarda da mesleğini değiştirme düşüncesi ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile mesleğini değiştirme düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=3.294$ $p<0.05$).

Umay, 2015; Arasan, 2010; Baydar, 2013; yaptıkları çalışmalarda da mesleğini değiştirme düşüncesi ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ile mesleğini değiştirme düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=6.824$ $p<0.05$).

Umay 2015; Arasan 2010; yaptıkları çalışmalarda da mesleğini değiştirme düşüncesi ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.12. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo Ekonomik Durumu

Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=3.055$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Yıldız, 2011; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda da okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tunaboşlu (2015), ise okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=13.512$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Yıldız, 2011; yaptıkları çalışmalarda da okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Tunaboşlu, 2015; Şahin, 2007; ise okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=5.576$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Tunaboşlu, 2015; yaptıkları çalışmalarda da okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Yıldız, 2011; Şahin, 2007; ise okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumu ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=8.218$ $p<0.05$).

5.13. Çalıştıkları Ortamdan Duydukları Memnuniyet

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-7.732$ $p<0.05$).

Özkan (2007), yaptığı çalışmada çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Acun, 2010; Seçer, 2011; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Şahin, 2007; ise çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile çalıştıkları ortamdan duyulan memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-4.611$ $p<0.05$).

Özkan (2007), yaptığı çalışmada çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Acun, 2010; Seçer, 2011; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Şahin, 2007; ise çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile çalıştıkları ortamdan duyulan memnuniyet arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.793$ $p<0.05$).

Tunaboşlu, 2015; Özkan, 2007; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda çalıştıkları ortamdan duydukları memnuniyet ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Acun, 2010; Seçer, 2011; Yıldız, 2011; ise çalıştıkları ortamdandır duydukları memnuniyet ile kişisel başarsızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf ğretmenlerinin Tükenmişlik Genel ile mesleğini değiştirme düşüncesi arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-6.876$ $p<0.05$).

5.14. stlerden Takdir Görme Durumu

Sınıf ğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-4.671$ $p<0.05$).

Koçak, 2014; Seçer, 2011; yaptıkları çalışmalarda üstlerinden takdir görme durumu ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Acun, 2010; Aslan, 2009; Tunaboylu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; elik, 2017; şahin, 2007; ise üstlerinden takdir görme durumu ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf ğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.533$ $p<0.05$).

Seçer (2011), yaptıkları çalışmalarda üstlerinden takdir görme durumu ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Acun, 2010; Aslan, 2009; Koçak, 2014; Tunaboylu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; elik, 2017; şahin, 2007; ise üstlerinden takdir görme durumu ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf ğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarsızlık ile üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-2.450$ $p<0.05$).

Seçer, 2011; elik, 2017; yaptıkları çalışmalarda üstlerinden takdir görme durumu ile kişisel başarsızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Acun, 2010; Aslan, 2009; Koçak, 2014; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; ise üstlerinden takdir görme durumu ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel boyutunda üstlerinden takdir görme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t=-3.135$ $p<0.05$).

5.15. Meslekte Verimli Olduğunu Düşünme

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile mesleğinde verimli olduğunu düşünme arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t= -5.109$ $p<0.05$).

Akten, 2007; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda mesleğinde verimli olduğunu düşünme ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile mesleğinde verimli olduğunu düşünme arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t= -5.063$ $p<0.05$).

Akten (2007), yaptığı çalışmada mesleğinde verimli olduğunu düşünme ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; ise mesleğinde verimli olduğunu düşünme ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile mesleğinde verimli olduğunu düşünme arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t= 2.628$ $p<0.05$).

Akten, 2007; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda mesleğinde verimli olduğunu düşünme ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik genel ile mesleğinde verimli olduğunu düşünme arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -5.456$ $p < 0.05$).

Yılmaz (2017), yaptığı çalışmada mesleğinde verimli olduğunu düşünme ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.16. Öğretmenliği İsteyerek Yapma Durumu

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik ile öğretmenliği isteyerek yapma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -9.296$ $p < 0.05$).

Arıkan, 2007; Cihan, 2011; yaptıkları çalışmalarda öğretmenliği isteyerek yapma ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Akten, 2007; Acun, 2010; Aslan, 2009; Erkul, 2014; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; ise öğretmenliği isteyerek yapma ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan duyarsızlaşma ile öğretmenliği isteyerek yapma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -5.405$ $p < 0.05$).

Akten, 2007; Arıkan, 2007; yaptıkları çalışmalarda öğretmenliği isteyerek yapma ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Acun, 2010; Aslan, 2009; Cihan, 2011; Erkul, 2014; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; ise öğretmenliği isteyerek yapma ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık ile öğretmenliği isteyerek yapma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -3.921$ $p < 0.05$).

Cihan, 2011; Erkul, 2014; yaptıkları çalışmalarda öğretmenliği isteyerek yapma ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Akten, 2007; Arıkan, 2007; Acun, 2010; Aslan, 2009; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; ise öğretmenliğı isteyerek yapma ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik genel ile öğretmenliğı isteyerek yapma durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğı görülmektedir ($t = -8.404$ $p < 0.05$).

Arıkan (2007), yaptıkları çalışmalarda öğretmenliğı isteyerek yapma ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Erkul, 2014; Yılmaz, 2017; ise öğretmenliğı isteyerek yapma ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olduğı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.17. Manevi Doyum Düzeyi

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinden duyulan manevi doyum ile mesleki tükenmişliğın alt boyutlarından olan duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir fark olduğı görülmektedir ($F = 34.476$ $p < 0.05$).

Acun, 2010; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda öğretmenlik mesleğinden duyulan manevi doyum ile duygusal tükenmişlik arasında anlamlı bir farklılık olduğı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğinden duyulan manevi doyum ile mesleki tükenmişliğın alt boyutlarından olan duyarsızlaşma arasında anlamlı bir fark olduğı görülmektedir ($F = 27.529$ $p < 0.05$).

Acun, 2010; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda öğretmenlik mesleğinden duyulan manevi doyum ile duyarsızlaşma arasında anlamlı bir farklılık olduğı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum ile mesleki tükenmişliğin alt boyutlarından olan kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=17.308$ $p<0.05$).

Acun, 2010; Tunaboşlu, 2015; Yıldız, 2011; Yılmaz, 2017; Şahin, 2007; yaptıkları çalışmalarda öğretmenlik mesleğinden duyulan manevi doyum ile kişisel başarısızlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Sınıf öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğinden Duyulan Manevi Doyum ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir($F=41.848$ $p<0.05$).

Yılmaz (2017), yaptığı çalışmada öğretmenlik mesleğinden duyulan manevi doyum ile tükenmişlik genel arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.18. Öneriler

5.18.1. Araştırmacılara Öneriler

Değişen yaşam koşulları sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerini etkileyen farklı değişkenlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu açıdan tükenmişlikle ilgili önleyici çalışmalar yapılmalıdır. İlerleyen süreçte yapılacak olan çalışmalarda tükenmişliğe etki edebilecek yönetmeliklerin değişmesi, eğitim programlarının değişmesi, okul idarecilerinin değişmesi, sosyo ekonomik durumlardaki farklılaşmalar gibi diğer değişkenlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Tükenmişlik düzeyini belirlemek için yapılan nicel araştırmaların yanında gözlem veya mülakat (görüşme) gibi nitel yöntemler de kullanılabilir.

Bu araştırma Hatay ili İskenderun ilçesinde yapılmıştır. Meta analiz yöntemi uygulanarak tükenmişlikle ilgili yapılan çok sayıda araştırma birleştirilebilir. Böylece tükenmişlik konusuna daha bütüncül açıdan bakılması sağlanabilir.

5.18.2. Uygulayıcılara Öneriler

Üniversitelerle gerekli işbirliği sağlanarak okullarda veya ilçelerde sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik durumlarını ölçmek amacıyla çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerini azaltarak, iyileştirecek seminer, eğitim ve çalışma grupları planlanıp düzenlenmelidir. Bu çerçevede okul psikolojik danışmanları ile işbirliği yapılarak, tükenmişlik yaşayan sınıf öğretmenlerinden gönüllü olanların psikolojik danışmanlık alması sağlanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin motivasyonunu arttırmak amacı ile yazılı ve sözlü ödüller verilebilir. Verilen ödül ve takdirlerin sayısı arttırılabilir. Eğitimde iyi örnek oluşturmak açısından emekli olmuş sınıf öğretmenleri ile mesleğe yeni başlamış öğretmenlerle buluşma toplantıları düzenlenerek bilgi ve deneyim paylaşımında bulunulması sağlanabilir. Bu programa katılan emekli sınıf öğretmenleri çeşitli ödüllerle taltif edilebilir.

İdari kadro ile öğretmenler arasında daha kaliteli bir iletişim sağlanması açısından iletişim ve inavasyon eğitimleri, piknik, gezi ve sosyal aktivite organizasyonları yapılabilir. Bu etkinlikler geleneksel bir şekilde düzenlenebilir.

Öğretmenlerin toplumdaki saygınlığını arttırılması amacı ile velilerin de dâhil olacağı geniş katılımlı toplumsal projeler üretilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin çalışma koşulları iyileştirilebilir. Sınıftaki öğrenci sayıları sabit tutularak okullardaki fiziki şartların iyileştirilmesi yoluna gidilebilir. Öğrenci merkezli eğitim ile birlikte öğretmeninde toplumdaki saygınlığını arttıracak çalışmaların olduğu eğitim politikaları düzenlenerek öğretmenlere gerekli önem verilebilir.

10.05.2018 tarihi itibarı ile Türkiye'deki Geçici koruma kapsamındaki kişi sayısı Göç İdaresi verilerine göre 3.586.679'dur. Bu kişilerin 5 ile 18 yaş arasındaki sayısı ise 1.149.838 olarak görülmektedir. (http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-koruma_363_378_4713) Buradaki rakamlarda bize eğitim yaşı aralığındaki kişi sayısının yüksekliği nedeni ile daha bütüncül ve uzun vadeli planlar yapılması gerektirdiğini düşündürmektedir. Bu açıdan Yabancı uyruklu öğrenciler, sınıfa dâhil edilmeden önce bir

yıl hazırlık eğitimine tabi tutulabilir. Yabancı uyruklu öğrencilerin velilerinin Türkçe bilmeyenlerine yönelik Türkçe eğitim/öğretim programları düzenlenebilir.

Meslek seçimi konusunda lise ve üniversite yıllarında gençlere yönelik gerekli çalışmalar yapılabilir. Özellikle üniversitelerin sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilere kariyer ve mesleki rehberliğin yapılması, mesleğe başladığında tükenmişlik yaşanmaması yönünde önleyici olabileceği düşünülmektedir.

Tükenmişlikle mücadelede “ara verme” yöntem olarak kullanılmaktadır. Bu açıdan dördüncü sınıfı bitirerek birinci sınıfı okutacak sınıf öğretmenlerinden, isteyenlere bir yıllık izin verilebilir. Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak amacı ile milli eğitim tarafından farklı sosyo ekonomik ve kültürel çevredeki okullar arasında karşılıklı geziler düzenlenebilir. Bu geziler il içi olabileceği gibi iller arası hatta ülkeler arası da olabilir. Bu geziler öğrencilere uygulanan Erasmus, Mevlana, Farabi benzeri bir proje şeklinde de olabilir.

KAYNAKLAR

- Acun, M., (2010), “Bazı Değişkenlere Göre Biyoloji Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Akten, S., (2007), “Rehber Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. <http://193.255.140.18/Tez/0058395/METIN.pdf> Erişim Tarihi:09.12.2017
- Akar, S., (2010), “İlköğretim Müfettişlerinin Bazı Sosyal, Demografik Ve Mesleki Özelliklerine Göre Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Akçamete, G., Kaner, S., ve Sucuoğlu B. (2001), “Öğretmenlerde Tükenmişlik ve İş Doyumu ve Kişilik”, Ankara Nobel Yayın Dağıtım.
- Aksu, A. ve Baysal, A., (2005). “İlköğretim Okulu Müdürlerinde Tükenmişlik”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 11(1): 7-24.
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kuey/article/download/5000050710/5000047958>
Erişim Tarihi:13.11.2017
- Altay, M., (2007), “Okul Yöneticilerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri İle Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Amasralı, A., (2016), “Ortaokul Ve Lise Matematik Öğretmenlerinin Örgütsel Sinizm Tutumları İle Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişki (Amasya İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Arasan, BNA., (2010), “Akademisyenlerde Yaşam Doyumu İş Doyumu ve Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Arı, G.S. Ve Bal, E. Ç. (2008), “Tükenmişlik Kavramı: Birey Ve Örgütler Açısından Önemi”, Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:15 Sayı:1, 131-148.
http://www2.bayar.edu.tr/yonetimekonomi/dergi/pdf/C15S12008/131_148.pdf
Erişim Tarihi: 23.12.2017.

- Arıkan, S., (2007), “Muğla Merkez İlköğretim Birinci Kademedeki Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Ve Nedenlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Arslan, G., (2007), “Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Anlayışı ile Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliğinin Karşılaştırılması: Çaycuma Alan Araştırması Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Aslan, N., (2009), “Kars İli İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerde Mesleki Tükenmişlik Düzeyi”, Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Babaoğlu, E., (2006), “İlköğretim Okulu Yöneticilerinde Tükenmişlik (Düzce İli Örneği)”, Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Baysal, A. (1995). “Lise ve Dengi Okul Öğretmenlerinde Meslekte Tükenmişliğe Etki Eden Faktörler”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Baltaş, Z ve Baltas, A. (2002). Stres ve Başa Çıkma Yolları.(21.Baskı), İstanbul Remzi Yayınları
- Başören, M., (2005), “Çeşitli Değişkenlere Göre Rehber Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi (Zonguldak İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.*
- Cihan, B.B., (2011), “Farklı İllerde Çalışan İlköğretim Okullarında Görevli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin, Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi Ve Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cinay, F., (2015), “İlkokul Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çağlayan, A., (2012), “Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çatır, V., (2014), “İkili Öğretim Yapan İlköğretim Kurumlarında (İlkokul-Ortaokul) Görevli Yöneticilerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri İle Örgütsel

- Bağılılıkları Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çavuşoğlu, İ., (2009), “Sınıf Öğretmenliği Son Sınıf Öğretmen Adaylarının Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çelik, M., (2017), “Rehber Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Çınar, Y., (2016), “Psikolojik Danışmanların Tükenmişlik Düzeyleri ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çintiriz, Ş., (2016), “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Kültür Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyinin Tespiti: Beşiktaş İlçesi Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çokluk, Ö., 1999, “Zihinsel ve İşitme Engelliler Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerde Tükenmişliğin Kestirilmesi”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çolak, Y., (2017), “İlkokul Ve Ortaokullarda Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Çolakoğlu, İ., (2014), “Ortaokullarda Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çulha, Y., (2017), “Okul Psikolojik Danışmanlarının Müdürlerinin Liderlik Stilllerini Algıları İle Kendi İş Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cruz, S.P., Abellán, M.V., (2015) “Professional burnout, stress and job satisfaction of nursing staff at a university hospital”, Rev. Latino-Am. Enfermagem, May.-June;23(3):543-552.
- Demirtaş, H. ve Güneş, H. (2002). Eğitim yönetimi ve denetimi sözlüğü. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Dinç, S.Y., (2013) “Polislerde Evlilik Doyumu İle Meslek Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dworkin, A., G., (2001) “Perspectives on Teacher Burnout and School Reform”, International Education Journal, Vol 2, No 2, .69-78.
- Eroğlu, E. (2013). “Motivasyon ve Liderlik” İş ve Yaşamda Motivasyon (Ed. Tuna, Y.) Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3022 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1974
http://hedefaof.com/documents/Ders_kitaplari/cmh204u.pdf
Erişim Tarihi: 23.12.2017.
- Erkul, A., (2014), “Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyi”, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erkul, A., Dalgıç, G., 2014, “Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt 4 No: 2.
http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C4_S2makaleler/4.2.01.pdf
Erişim Tarihi: 13.11.2017.
- Evers, J.G., Tomic, W., Brouwers, A., (2004) “Burnout Among Teachers- Students’ and Teachers’ Perceptions Compared”, School Psychology International, Vol.25, N.2, S. 131-148.
- Ganiyusufoğlu, A., (2011), “Örgütlerde Mesleki Tükenmişlik ve Selçuk Üniversitesi Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gümüş, İ.A., (2009), “3. Bölgede Görev Yapan Futbol Hakemlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Gündoğdu, GB., (2013), “Sınıf öğretmenlerinin iş doyum ve mesleki tükenmişlik düzeyleri üzerine bir çalışma: Mersin ili örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Güllüce, A. Ç., (2006), “Mesleki Tükenmişlik ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki,” Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Gürses, İ., (2006), “Avukatların Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sakarya Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Gökçakan, Z. ve Özer, R. “Rehber Öğretmenlerde Tükenmişlik”, (1.Basım), Vatan Matbaacılık, Rize Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Yayınları, No:9, Rize, 1999.
- Gorji, A.H., Teimuri, F., Gorji, M.H. ve Gorji, R.H. (2015). Job burnout and life Satisfaction among nurses and midwives of medical institutions in Northern Iran: a cross- sectional study. *Tropical Journal of Medical Research*, 18, 34-37. <http://www.tjmrjournal.org>.
- Heinemann, L. V., Heinemann, T., (2017) “Burnout Research: Emergence and Scientific Investigation of a Contested Diagnosis” Sage Open, January-March 2017: 1– 12 journals.sagepub.com/home/sgo
- Izgar, H. (2001). “Okul Yöneticilerinde Tükenmişlik”. Ankara: Nobel Yayıncılık
- İlbay A.B., (2014), “Çözüm Odaklı Kısa Süreli Grupla Psikolojik Danışmanın Üniversite Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisi”, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- İnce, N.B., (2014), “Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyum Ve Tükenmişlik Düzeylerinin Karşılaştırılması”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaçmaz, N., (2005), “Tükenmişlik (Burnout) Sendromu”, İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi, Cilt 68, Sayı 1, s. 29-32 <http://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/71847/makaleler/68/1/arastirmax-tukenmislik-burnout-sendromu.pdf> Erişim Tarihi: 01.12.2017.
- Karacan, A., (2012), “Özel Eğitim Kurumlarındaki Eğitilebilir Ve Öğretilen Bireylerle Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerinin İncelenmesi İstanbul İli Anadolu Yakası Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karataş, H., (2009), “Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlikleri Ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destekleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, T., (2009), “Rehber Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Koçak, G., (2014), “Liselerde Çalışan Okul Psikolojik Danışmanlarının Tükenmişlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kıbrıs.
- Labone, E., (2002), “The Role Of Teacher Efficacy In The Development And Prevention Of Teacher Burnout”, Paper Presented at the Annual Meeting of the Australian Association for Research in Education, Brisbane, December 1-5.
- Maslach,C.,Jackson,S.E., (1981), The Masurement of Experienced Burnout, J. Of. Occupational Behavior, Number: 2, s.99-113.
- Maslach, C. (1982). Burnout The Cost Of Caring. New Jersey : Prentice- Hall, Inc., Englewood Cliffs.
- Maslach, C., Leiter, M. P. and Schaufeli W. B. (2001). Job burnout, Annual Review of Psycholog, Volume: 52, 397-422.
- Maslach, C. ve Leiter, M. P. (1997). The Truth About Burnout: How Organizations Cause Personal Stress And What To Do About It. San Francisco: Jossey Bass.
- Maslach, Christina (2003), Burnout The Cost Of Caring, Malor Book, USA
- Mccray, L. W.; Cronholm, P. F.; Bogner, H. R.; Gallo, J. J.; Neill, R. A. (2008). Resident Physician Burnout: Is There Hope?, Fam Med, 40(9):626-32.).
- Murat, M., (2003), “Üniversite Öğretim Elemanlarında Tükenmişlik”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt:2, Sayı: 19, s.25-34
<http://docplayer.biz.tr/58678127-Ozet-key-words-college-teaching-staff-burnout-giris-anahtar-sozcukler-universite-ogretim-abstract-burn-out-in-college-teaching.html> Erişim Tarihi: 01.12.2017.
- Naktiyok, A., Karacabey, C.N., (2005), “İşkoliklik ve Tükenmişlik Sendromu”, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:19, sayı:2, s. 179-198
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/30061> Erişim Tarihi: 01.12.2017.
- Önal, M., 2010, “Eğitim iş görenlerinin duygusal zekâları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki”, Yüksek Lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özdoğan, H.Y., (2008), “Beden Eğitimi Öğretmenlerinde Mesleki Tükenmişlik”, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Özkaya, H., (2006) “Yatılı ilköğretim bölge okulu ve ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin öğretmen görüşleri açısından

- karşılaştırılması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Özkalp, E. ve Ç. Kirel (2001), Örgütsel Davranış, Anadolu Üniversitesi, Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayın No: 149, Eskişehir.
- Özkan, Ş.Y., (2007) “Niğde İlinde Görevli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Araştırılması”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Özipek, A., (2006) “Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerde Mesleki Tükenmişlik Düzeyi Ve Nedenleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Örmen, U. (1993), “Tükenmişlik Duygusu ve Yöneticiler Üzerine Bir Uygulama”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pepe, Ş., (2008), “Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Polat, S., Ercengiz, M. Ve Tetik, H., (2012), “Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:1, sayı:1, s. 152-173.
- Pines, A. M. (1993). “Burnout: An existential perspective. In Professional Burnout”. Recent Developments in theory and reserch, 33-51.
- Seçer, İ., (2011), “Psikolojik Danışmanların Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Sılığ, A., (2003), Banka çalışanlarının tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Sürgevil, O., Budak, G., (2005) “Tükenmişlik ve Tükenmişliği Etkileyen Örgütsel Faktörlerin Analizine İlişkin Akademik Personel Üzerinde Bir Uygulama”, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 20, Sayı 2, s.95 https://iibfdergi.deu.edu.tr/index.php/cilt1-sayil/article/view/185/pdf_173 Erişim Tarihi: 12.11.2017.
- Sürgevil, O. (2006) . Çalışma Hayatında Tükenmişlik Sendromu Tükenmişlikle Mücadele Teknikleri. Ankara: Nobel Yayınları

- Schaufeli, W. B. ve Janczur, B. (1994). Burnout among Nurses: A Polish-Dutch Comparison. *Journal of Cross Cultural Psychology*, 25, 95-113.
- Şahin, D.E., (2007), “Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri (Ankara İli İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şentürk, Z., (2016), “Öğretmen Adaylarının Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırşehir.
- Tavşancıl, E., (2002), “Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi”, Ankara Nobel Yayıncılık.
- Teltik, H. (2009). “Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algılarının iş doyumunu ve tükenmişlik düzeyleriyle ilişkisinin belirlenmesi”, Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Telman, N., ve Ünsal, P., (2004) Çalışan Memnuniyeti, Epsilon Yayınevi, İstanbul, s.12
- Tümkaya, S., (1996) “Öğretmenlerdeki Tükenmişlik, Görülen Psikolojik Belirtiler ve Başa çıkma Davranışları”, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Toplu Yılmaz, M., (2012) “Okul Öncesi Ve İlköğretim Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri”, Yüksek Lisans Tezi, Andan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Tosun, M., (2017) “Sınıf Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ Ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Tunaboşlu, M., (2015), “İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri”, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Uğurluoğlu Ok, S. (2002) “Banka Çalışanlarının Tükenmişlik Düzeylerinin İş Doyumu, Rol Çatışması, Rol Belirsizliği ve Bazı Bireysel Özelliklere Göre İncelenmesi”, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Vurdu, U., (2017), “Resmi Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Durumları İle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yanar, Aİ., (2011), “Anadolu lisesi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişliklerinin ve Örgütsel bağlılıklarının Çalıştıkları Okulların 2010 Ygs’deki Başarılarına Göre

- İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yıldız, E., (2011), “Eğitimcilerde Tükenmişlik (Rehber Öğretmenler Üzerinde Bir Araştırma), Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Yıldırım, F., (1996), “Banka Çalışanlarında İş Doyumu ve Algılanan Rol Çatışması ile Tükenmişlik Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, S.,S., (2009), “Ortaöğretim Kurumları Yöneticilerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, U., (2016), “ Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyi İle Sınıf Yönetimi Arasındaki İlişki”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, T., (2013), “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri (Ordu İli Uygulaması)”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, D., (2017), “Sağlık Çalışanlarının Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi: Tekirdağ’daki Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yüksel, H.Y., (2017), “Psikolojik Danışmanların Algıladıkları Yıldırma Davranışları, Tükenmişlik Düzeyleri ve Psikolojik Danışmadaki Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Yungul, N.T., (2006), “Sınıf Öğretmenlerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi (İstanbul İli Örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

7. EKLER

EK 1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu form, “Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri'nin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” konulu araştırma ile ilişkilidir. Formun uygulanması sonucunda elde edilecek bilgiler araştırma amacıyla kullanılacaktır. Cevaplarınız gizli tutularak, başka yerlerde kullanılmayacaktır. Bu araştırma vereceğiniz samimi cevaplar doğrultusunda geçerli ve başarılı olacaktır. Katılımınız ve göstereceğiniz özenden ötürü şimdiden çok teşekkür ederiz.

1. **Cinsiyetiniz:** () Kadın () Erkek
2. **Yaşınız:** () 21- 30 () 31- 40 () 41 ve üzeri
3. **Mesleki kıdeminiz:** () 1-5 Yıl () 6-10 Yıl () 11-15 Yıl () 16 Yıl ve üzeri
4. **Medeni durumunuz:** () Evli () Bekâr () Diğer.....
5. **Çocuk durumunuz:** () Çocuğum yok. () Çocuğum var. Sayısı
6. **Mezun olduğunuz son program:** () Fakülte () Yüksek Lisans () Doktora () Eğitim Enstitüsü () Yüksek Öğretmen Okulu () Diğer
7. **Mezun olduğunuz bölüm:** () Sınıf Öğretmenliği () Diğer.....
8. **Sınıfınızda bulunan öğrenci sayısı:** () 19 ve daha az () 20 - 29 () 30-39 () 40 ve üzeri
9. **Sınıfınızda bulunan Yabancı Uyruklu öğrenci sayısı:** () 1-3 () 4 -6 () 7 -9 () 10 ve üzeri
10. **Türkçe dışında bildiğiniz diller hangileridir?**
11. **Bir şansınız olsa mesleğinizi değiştirir miydiniz?** () Evet () Hayır
12. **Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyo -Ekonomik Durumu nedir?**
() Düşük () Orta () Yüksek
13. **Çalıştığınız ortamdan memnun musunuz?** () Evet () Hayır
14. **Üstlerinizden takdir görüyor musunuz?** () Evet () Hayır
15. **Mesleğinizde verimli olduğunuzu düşünüyor musunuz?** () Evet () Hayır
16. **Öğretmenliği isteyerek mi yapıyorsunuz?** () Evet () Hayır
17. **Öğretmenlik mesleğinden duyduğunuz manevi doyum ne kadardır?**
() Az () Orta () Çok

EK 2: MASLACH TÜKENMİŞLİK ENVANTERİ YÖNERGESİ

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik durumları incelenmektedir. Bu amaçla hazırlanan elinizdeki envantere, insanların işleri ile ilgili tutumlarını yansıtan ifadeler yer almaktadır. Sizden istenen, her bir ifadenin örneklemediği durumu ne kadar sıklıkla yaşadığınızı uygun yanıtınızı daire içerisine alarak belirtmenizdir. Bu envanterdeki yanıtlarımız sadece araştırmacıların yararlanması içindir. Verdiğiniz yanıtlar bizim için kıymetlidir. Araştırmada bize yardımcı olduğunuz için çok teşekkür ederiz.

		Hiçbir zaman	Çok nadir	Bazen	Çoğu zaman	Her zaman
1	İşimden soğuduğumu hissediyorum.	1	2	3	4	5
2	İş dönüşü kendimi ruhen tükenmiş hissediyorum.	1	2	3	4	5
3	Sabahları kalktığımda bir gün daha bu işi kaldıramayacağımı hissediyorum.	1	2	3	4	5
4	İşim gereği karşılaştığım insanların ne hissettiğini anlarım.	1	2	3	4	5
5	İşim gereği karşılaştığım bazı kimselere sanki insan değillermiş gibi davrandığımı fark ediyorum.	1	2	3	4	5
6	Bütün gün insanlarla uğraşmak benim için gerçekten çok yıpratıcı.	1	2	3	4	5
7	İşim gereği karşılaştığım insanların sorunlarına en uygun çözüm yollarını bulurum.	1	2	3	4	5
8	Yaptığım işten tükendiğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5
9	Yaptığım iş sayesinde insanların yaşamına katkıda bulunduğumu inanıyorum.	1	2	3	4	5
10	Bu işte çalıştığımdan beri insanlara karşı sertleştım.	1	2	3	4	5
11	Bu işin beni giderek katılaştırmasından korkuyorum.	1	2	3	4	5
12	Çok şeyler yapabilecek güçteyim.	1	2	3	4	5
13	İşimin beni kısıtladığını hissediyorum.	1	2	3	4	5
14	İşimde çok fazla çalıştığımı hissediyorum.	1	2	3	4	5
15	İşim gereği karşılaştığım insanlara ne olduğu umurumda değil.	1	2	3	4	5
16	Doğrudan doğruya insanlarla çalışmak bende çok fazla stres yaratıyor.	1	2	3	4	5
17	İşim gereği karşılaştığım insanlara aramda rahat bir hava yaratırım.	1	2	3	4	5
18	İnsanlarla yakın bir çalışmadan sonra kendimi canlanmış hissedirim.	1	2	3	4	5
19	Bu işte bir çok kayda değer başarı elde ettim.	1	2	3	4	5
20	Yolun sonuna geldiğimi hissediyorum.	1	2	3	4	5
21	İşimdeki duygusal sorunlara serinkanlılıkla yaklaşıyorum.	1	2	3	4	5
22	İşim gereği karşılaştığım insanların bazı problemlerini sanki ben yaratmışım gibi davrandıklarını hissedirim.	1	2	3	4	5

EK 3: ARAŞTIRMA İZİN ONAYI



T.C.
HATAY VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 32889839-604.01.01-E.1061769

15.01.2018

Konu : İsmail DÖNMEZ'in
Araştırma İzin Onayı

VALİLİK MAKAMINA

Biruni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı Yüksek Lisans öğrencisi Bekbebe Fatih Ortaokulu Rehberlik Öğretmeni İsmail DÖNMEZ "Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri'nin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" konulu anket çalışmasını İlimiz genelinde bulunan Sınıf Öğretmenlerine uygulamak istemektedir.

Söz konusu çalışma ile ilgili olarak komisyonumuzca inceleme yapılmış olup, "Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22.08.2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 ve 2017/25 nolu Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinleri Genelgesine" uygun olduğundan, ilgilinin İlimiz genelinde bulunan Sınıf Öğretmenlerine okul Müdürlüklerinin uygun göreceği tarih ve saatlerde, çalışma yapmasını , olurlarınıza arz ederim.

Mustafa KÖSE
İl Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR
15.01.2018

Kemal KARAHAN
Vali a.
İl Milli Eğitim Müdürü

ÖZGEÇMİŞ

İsmail DÖNMEZ, 1979 yılında İskenderun'da doğdu. Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünden 1999 yılında mezun oldu. Çeşitli üniversite hazırlık kursları ve özel okullarda öğretmen olarak çalıştı. 2011 yılında MEB Şırnak Cizre'ye rehber öğretmen olarak atandı. Halen İskenderun Bekbele Fatih Ortaokulunda rehber öğretmen olarak görev yapmaktadır.

VITAE

İsmail DÖNMEZ, was born in İskenderun in 1979. He graduated from the Sociology Department of the Faculty of Science and Letters of Fırat University in 1999. He worked as a teacher in various private schools and university preparation courses. In 2011, MEB was appointed as a guide teacher in Şırnak Cizre. He is still working as a guid teacher at Iskenderun Bekbele Fatih Secondary School.

tez

ORIGINALITY REPORT

14%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	ejercongress.org Internet	552 words — 1%
2	www.researchgate.net Internet	518 words — 1%
3	library.cu.edu.tr Internet	382 words — 1%
4	acikerisim.deu.edu.tr Internet	305 words — 1%
5	www.eab.org.tr Internet	305 words — 1%
6	recepkilic.net Internet	286 words — 1%
7	CEMALOĞLU, Necati and ŞAHİN ERDEMOĞLU, Dilek. "Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi", Kastamonu Üniversitesi, 2007. Publications	218 words — 1%
8	library.neu.edu.tr Internet	167 words — < 1%
9	www.eyuder.org Internet	148 words — < 1%
10	193.255.184.8 Internet	139 words — < 1%

11	adumilas.adu.edu.tr Internet	131 words — < 1%
12	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 Internet	130 words — < 1%
13	acikerisim.nigde.edu.tr:8080 Internet	112 words — < 1%
14	İSKENDER, Ali and YAYLI, Ali. "İŞGÖRENLERİN İŞ VE SERBEST ZAMAN ÇATIŞMA DÜZEYLERİ İLE MESLEKİ TÜKENMİŞLİK VE YAŞAM TATMİNİ İLİŞKİSİ: ANKARA'DAKİ 4-5 YILDIZLI OTEL ÇALIŞANLARI ÜZERİNE BİR UYGULAMA", KIRGIZİSTAN-TÜRKİYE MANAS ÜNİVERSİTESİ, 2017. Publications	83 words — < 1%
15	www.kefdergi.com Internet	82 words — < 1%
16	ramazankaratay.weebly.com Internet	70 words — < 1%
17	eab.ege.edu.tr Internet	64 words — < 1%
18	openaccess.inonu.edu.tr:8080 Internet	63 words — < 1%
19	earged.meb.gov.tr Internet	60 words — < 1%
20	www.saglikcalisanisagligi.org Internet	58 words — < 1%
21	www.iet-c.net Internet	54 words — < 1%
22	docplayer.biz.tr Internet	50 words — < 1%

23	Demir, Sibel(Ünver , Özkan). "Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastaneleri Çalışanlarının Tükenmişlik ve İş Doyumu Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sağlık Kurumları İşletmeciliği Anabilim Dalı, 2013. Publications	49 words — < 1%
24	dspace.trakya.edu.tr internet	47 words — < 1%
25	ALTAY, Hüseyin and AKGÜL, Volkan. "Seyahat acentaları çalışanlarının tükenmişlik düzeyi: Hatay örneği", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010. Publications	46 words — < 1%
26	www.pa.edu.tr internet	43 words — < 1%
27	www.fed.sakarya.edu.tr internet	43 words — < 1%
28	openaccess.toros.edu.tr internet	42 words — < 1%
29	www.sporbilimleri.org.tr internet	41 words — < 1%
30	acikarsiv.ankara.edu.tr internet	41 words — < 1%
31	BULUŞ KIRIKKAYA, Esmâ, DAĞ, Funda, DURDU, Levent and GERDAN, Serpil. "8. Sınıf Doğal Süreçler Ünitesi İçin Hazırlanan BDÖ Yazılımı ve Akademik Başarıya Etkisi", Öğretmen Eğitimi Akademisi-Maya Akademi, 2016. Publications	40 words — < 1%
32	kutuphane.pamukkale.edu.tr internet	40 words — < 1%

- 33 TEPEKÖYLÜ, Özden, SOYTÜRK, Mümine and ÇAMLIYER, Hatice. "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi", Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 2009. Publications 39 words — < 1%
-
- 34 Ay, Mustafa. "Muhasebe çalışanlarının mesleki tükenmislik, iş doyum ve yaşam doyumlarının incelenmesi 1- Mesleki tükenmişlik düzeyleri", International Journal of Human Sciences/13035134, 20100101 Publications 37 words — < 1%
-
- 35 KAYABAŞI, Yücel, YENİCELİ, Esra, ATAMAN, Ela, ŞAHİN, Seda and NACAR, Nilüfer. "Ortaokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle ", Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2017. Publications 36 words — < 1%
-
- 36 www.j-humansciences.com Internet 33 words — < 1%
-
- 37 www.ulead.org.tr Internet 28 words — < 1%
-
- 38 NACAR, Fatma Songül. "Sınıf Öğretmenlerinin İletişim ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi", İlkogretim Online/13053515, 20110501 Publications 28 words — < 1%
-
- 39 www.mitosweb.com Internet 27 words — < 1%
-
- 40 anadolu-univ.dergipark.gov.tr Internet 27 words — < 1%
-
- 41 ilkogretim-online.org.tr Internet 26 words — < 1%

- 42 KURT, Murat and TEMELLİ, Aysel. 24 words — < 1%
"Üreme Sistemleri Konusunda Uygulanan Çoklu Zekâ Kuramının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi", TUBİTAK, 2011.
Publications
- 43 GÜVEN DENİZEL, Ezgi and CEVHER, F. Nilgün. 24 words — < 1%
"Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", Pamukkale Üniversitesi, 2005.
Publications
- 44 HARK SÖYLEMEZ, Nesrin and ORAL, Behçet. 22 words — < 1%
"Öğretmen Adaylarının Bilgisayara İlişkin Öz-Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi", Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2013.
Publications
- 45 ÖZTÜRK, Meryem and ŞİMŞEK, Abdurrahim. 22 words — < 1%
"ERZURUM'DAKİ MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ YAŞADIKLARI SORUNLAR VE SORUNLARIN TÜKENİMLİKLİKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ", Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2017.
Publications
- 46 eprints.sdu.edu.tr 22 words — < 1%
İnternet
- 47 istanbulsaglik.gov.tr 21 words — < 1%
İnternet
- 48 sagbil.mehmetakif.edu.tr 20 words — < 1%
İnternet
- 49 GÜN, Ezgi Tosik and ATASOY, Bilal. "Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının İlköğretim Öğrencilerinin Uzamsal Yeteneklerine ve Akademik Başarılarına Etkisi", Kaligrafi Yayıncılık, 2017.
Publications
- 50 AYTAÇ, Serpil, AKALP, Gizem and GÖKÇE, Ahmet. "İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ 18 words — < 1%

UZMANLARININ İŞE BAĞLI STRES VE TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ", Atatürk Üniversitesi, 2016.

Publications

-
- 51 YILMAZ, Muammer and YILMAZ, Ömer Faruk. 18 words — < 1%
"Sınıf ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Değer
Öğretimine İlişkin ", Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2017.
Publications
-
- 52 "KIRSAL ALAN VE KENT MERKEZİ;NDE 18 words — < 1%
ÇALİŞAN OKUL
YÖNETİCİLERİNİN
TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİ", e-Journal of New World Sciences
Academy (NWSA)/13063111, 20110101
Publications
-
- 53 web.firat.edu.tr 18 words — < 1%
Internet
-
- 54 acikerisim.pau.edu.tr:8080 18 words — < 1%
Internet
-
- 55 www.saglikb.gazi.edu.tr 18 words — < 1%
Internet
-
- 56 www.ejmanager.com 14 words — < 1%
Internet
-
- 57 security.org 14 words — < 1%
Internet
-
- 58 acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080 14 words — < 1%
Internet
-
- 59 YAŞAR EKİCİ, Fatma. "Mesleki Tükenmişlik 13 words — < 1%
Açısından Okul Öncesi Öğretmenlerinin
Değerlendirilmesi", Muş Alparslan Üniversitesi, 2017.
Publications
-
- 60 www.fizyoterapirehabilitasyon.org 13 words — < 1%
Internet
-

61	www.pegem.net Internet	13 words — < 1%
62	Korkmaz, Gülbahar. "İLKÖĞRETİM OKULLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRET MENLERİN MESLEKİ TUTUMLARININ SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇ ISINDAN İNCELENMESİ", Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences/13048899, 20110501 Publications	12 words — < 1%
63	www.iibf.selcuk.edu.tr Internet	12 words — < 1%
64	ŞAHİN, Çavuş and ERSOY, Ersin. "Sınıf öğretmenlerinin ilköğretim I. kademe fen ve teknoloji dersindeki ölçme-değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi", Milli Eğitim Bakanlığı, 2010. Publications	11 words — < 1%
65	www.jasstudies.com Internet	11 words — < 1%
66	iibf.sdu.edu.tr Internet	11 words — < 1%
67	iibf.gop.edu.tr Internet	11 words — < 1%
68	dergiler.ankara.edu.tr Internet	11 words — < 1%
69	yahyali.meb.gov.tr Internet	10 words — < 1%
70	www.manas.edu.kg Internet	10 words — < 1%
71	www.newwsa.com Internet	...

		10 words — < 1%
72	birimler.dpu.edu.tr internet	10 words — < 1%
73	isarder.org internet	10 words — < 1%
74	DEMİR, Ramazan. "Öğretmen Adaylarının Mutluluk, İyimserlik, Yaşam Anlamı ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi 1", ADAMOR Toplum Araştırmaları Merkezi, 2017. Publications	10 words — < 1%
75	eytpe210.wikispaces.com internet	9 words — < 1%
76	etd.lib.metu.edu.tr internet	9 words — < 1%
77	ebad-jesr.com internet	9 words — < 1%
78	www.egitimisistanbul1sube.org internet	9 words — < 1%
79	egitim.mehmetakif.edu.tr internet	9 words — < 1%
80	share.pdfonline.com internet	9 words — < 1%
81	www.efdergi.hacettepe.edu.tr internet	9 words — < 1%
82	www.sakintaekwondo.com internet	8 words — < 1%
83	dergi.nigde.edu.tr internet	8 words — < 1%

- 84 efdergisi.omu.edu.tr
Internet 8 words — < 1%
-
- 85 [ZEN](#), Mehmet. "SINIF
ĞRETMENLERİNİN
ALTERNATİF ÖLÇME VE
DEĞERLENDİRME BİLGİ
DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ", Dicle University Journal of Ziya
Gokalp Education Faculty, 2013.
Publications 8 words — < 1%
-
- 86 efd.mersin.edu.tr
Internet 8 words — < 1%
-
- 87 polen.itu.edu.tr
Internet 8 words — < 1%
-
- 88 egitimvebilim.ted.org.tr
Internet 8 words — < 1%
-
- 89 [YILMAZ, Zeynep Nalan and AYDIN, Özge.](#)
"İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi
Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından
İncelenmesi", Mersin Üniversitesi, 2015.
Publications 8 words — < 1%
-
- 90 [HASIRCI, zlem KAF.](#) "SINIF
ĞRETMENLERİNİN
YANSITICI DÜŞÜNME
EĞİLİMLERİNİN
İNCELENMESİ", Journal of the Cukurova University
Institute of Social Sciences/13048899, 20111001
Publications 7 words — < 1%
-
- 91 [AKKOÇ, İrfan and TUNÇ, Hüseyin.](#) "ÖRGÜT
ÇALIŞANLARININ TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN
ARAŞTIRILMASI: BALIKESİR İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖRNEĞİ", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
Publications 7 words — < 1%
-
- 92 [ÖZDEMİR, İlda.](#) "Examining of Acting on Science and Technology

Teacher's Professional Burnout Variables", İnönü
Üniversitesi, 2016.
Publications

6 words — < 1 %

93 Derinbay, Deniz. "RET;M
ELEMENLARININ ; DOYUMLARI
;LE MESLEK;
T;KENM;L;KLER;N;
;NCELENMES;(PAMUKKALE
;N;VERS;TES;
;RNE;)", e-Journal of New World Sciences
Academy (NWSA), 2012.
Publications

5 words — < 1 %

94 dergipark.ulakbim.gov.tr
Internet

4 words — < 1 %

EXCLUDE QUOTES ON
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY ON

EXCLUDE MATCHES OFF